לציונות—לסוציאליזם—לאחות עמים

על המשמר

יום ד', ב' בטבת תשמ"ח, 23 בדצמבר 1987 / שנה מ"ח מס' 13528 / המחיר 1.10 ש"ח כולל מע"מ

הודח ראש המודיעין האווירי הסורי, האחראי לניסיון לפוצץ מטוס „אל על"

ניקוסיה.— ראש המודיעין של חיל־האוויר הסורי, מוחמד חולי, שחוקרים בריטיים האשימוהו שהיה קשור בנסיון לפוצץ מטוס של „אל־על" אשתקד, הועבר לתפקיד אחר — מסרו אמש דיפלומטים מערביים.

עם זאת ציינו הדיפלומטים, שאין זה ברור אם יש לראות בתפקידו החדש של חולי עלייה בדרגה או העברה לתפקיד בעל חשיבות פחותה. ככל הנראה, הועבר חולי לתפקיד אחר בחיל־האוויר הסורי.

עוד ציינו הדיפלומטים, כי חולי הוא אחד משלושת ראשי המודיעין והבטחון בסוריה, שהוחלפו בשלושת החודשים האחרונים. (עי"ר)

ארה"ב מאשימה את ישראל במתרחש:

הכיבוש המתמשך בשטחים גורם למהומות ואלימות

לא תוכל להמשיך לשמור על עמדה פרו־ישראלית אם "ימשכו אמצעי הדיכוי ■ ישראל מתייחסת בחומרה רבה לאזהרת ארה"ב לאזרחיה ועיריית ירושלים הגישה מחאה חריפה לקונסול האמריקני

מאת דליה רפאל, כתבתנו בארה"ב כתבתנו המדינית דליה שחורי, וכתבנו בירושלים, בצלאל עמיקם

„הכיבוש המתמשך גובה מחיר מ־1.5 מיליון הפלשתינים בשטחים ומישראל עצמה והוא מגורמי המהומות והאלימות" — אמר אתמול דובר הבית הלבן, מרלין פיטסווטר, בהודעה חריגה בחריפותה כלפי ישראל.

פקידים בכירים אמרו אמש לשגריר משה ארד ולציר עודד ערן, שארה"ב לא תוכל להמשיך לשמור על עמדה פרו־ישראלית אם יתברר שישראל לא יכולה להשתלט על המצב ללא נקיטת אמצעי דיכוי קשים.

(סוף בעמוד 2)

מצרים שוקלת צמצום נציגותה בת"א ואולי אף החזרת השגריר

מאת אורי ורוביין, כתבנו לענייני מורח התיכון, וכתבי סוכנויות הידיעות

מצרים שוקלת צמצום הנציגות הדיפלומטית שלה בישראל ואולי אף החזרת השגריר — מסרה אתמול סוכנות „רויטר", המסתמכת על „חוגים מוסמכים" במצרים.

בימים האחרונים, מתריפים המצרים את התבטאויותיהם בנושא המהומות בשטחים, והדבר בא לביטוי גם במאמרים המתפרסמים בעיתונות המצרית הממסדית, המאשימה את ישראל בנקיטת „יד נוקשה" נגד תושבי השטחים. העיתונות המצרית תוקפת את יצחק שמיר, על שאינו מבין את חומרת הבעייה בשטחים, ואת ארה"ב, על שהיא ממשיכה לסייע לישראל.

שוקלים הפגנות

המצרים קיימו בימים האחרונים סדרה של התייעצויות על המצב בשטחים עם שגרירי מדינות ערב, שתידרשו באחרונה את יחסיהן עם מצרים, וכל השגרירים הביעו את שורת־רוחם מעמדת מצרים ונשיאה.

(סוף בעמוד 4)

שר הבטחון, יצחק רבין, ומתאם הפעולות בשטחים, שמואל גורן, „מפטרלים" בקטע של עשרת מטרים מרחובה הראשי של עזה (צילום: אנדרה ברוטמן)

חמישה מתים נוספים — בין קורבנות המהומות בשטחים

אחד נרה ומת אתמול ברצועת עזה ארבעה מתו מפצעיהם ■ משמרות־מחאה מול בית שמיר ■ ראשי הציבור הערבי מסתייגים מהפרות הסדר

מאת פנחס ענברי, עזרא אבידן, שלמה גלזר, קאסם זייד וזהבה מרום, כתבי „על המשמר"

ישראל הכבידה אתמול את היד על תושבי השטחים. ברצועת עזה נהרג צעיר מיריות סיור צה"ל.

כוחות צבא רבים נראו במקומות רבים כדי להרתיע מפני המשך גל ההפגנות. כן נעשו מעצרים רבים במקומות שונים וכתבנו מעריך, כי ייעשה מאמץ מיוחד למנוע הפגנות סביב „יום פתח" שיחול בעוד כשבוע. העיתון „אל־קודס" קיבל אתמול

(סוף בעמוד 4)

הרצוג מתקיף התקשורת:

אלמנטים בעיתונות מזניחים צורכי המדינה

מאת חנה איש־הורביץ, כתבת „על המשמר"

„ידידי בתקשורת אומרים לי, שרבים מאירועי הימים האחרונים, שנעברו לכל רחבי תבל ממוקדי אי־השקט בעזה ובגדה המערבית, החלו אך ורק כשמצלמות הטלוויזיה היו במקום. במקומות שונים

(סוף בעמוד 4)

נתניהו נטש האו"ם למרות דיוני מועה"ב

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

ראש משלחת ישראל באו"ם, בנימין נתניהו, עזב שלשום את ניו־יורק והוא שוהה בלונדון, בדרכו לישראל. השגריר נתניהו ביקש לא־מכבר אישור לבוא לישראל להתייעצויות כדי לדון בתוצאות מושב העצרת.

נתניהו קיבל לכך אישור עקרוני לפני כשבועיים, בלי שנקבע תאריך מסוים לבואו. אולם עזיבתו את ניו־יורק שלשום, בעיצומם של הדיונים במועצת הבטחון על הצעת הגינוי לישראל, עוררה הפתעה במשרד החוץ בירושלים.

יתכן, כי נתניהו החליט לעזוב את ניו־יורק במחאה על הנזיפה שעמד לקבל ממשרד החוץ, נוכח ההשוואה שעשה בפומבי בין דיכוי ההפגנות בבירמה, שהוא אלים יותר, לדבריו לבין דיכוי ההפגנות בשטחים על־ידי ישראל. בעקבות ההצהרה זו, נקרא שגריר ישראל בקאהיר, משה ששון, למשרד החוץ המצרי ונאמר לו, כי מצרים רואה בחומרה רבה את התבטאות נתניהו. אלמלא עמד משרד החוץ לשגר לנתניהו נזיפה על תוכן דבריו. במכתב הנזיפה, שעליו עמד לחתום הסמנכ"ל לענייני המזרח התיכון, יצחק ליאור, נאמר, כי התבטאויותיו גרמו נזק לישראל והוא מתבקש לא לחזור עליהן. אולם הודע שנתניהו עזב את ניו־יורק, עוכבה הנזיפה ולא נשלחה.

אחד ממאורעי כהנא בשפרעם: רס"ן במדים

מאת מנשה ממון, כתב „על המשמר" בכנסת

אנשי כהנא שהשתלטו שלשום על בית הפנסות העתיק בשפרעם, היו חמושים באקדחים ולהלקם חוו כלי־נשק נוספים. ... אתמול שר המשטרה, חיים ברלב, לשיעות המערה בכנסת ... לו, כי אחד מאנשי כהנא היה קצין צה"ל בכיר, בדרגת רס"ן, הוא הגיע לשפרעם במדיו הצבאיים. שר המשטרה לא ... את שמו ואת חלקו כי הוא משרת.

● ראה ידיעת בעמוד 4 ●

מצור על סף המדרון

... אחרי אירועי שביתת המחאה במגזר הערבי, שוררת תחושה ... שאי אפשר לעבור על מה שהתרחש ללא חשבון־נפש נוקב ... לגבי הצפוי בעתיד לקיום בצוותא של יהודים וערבים במדינת ... היהודים והערבים חייבים לגייס את מיטב התבונה, שיקול ... והמתינות, כדי לא להגיע למצב שלא תהיה חזרה ממנו. על־פי כל ... המהומות החמורות שפרצו בנצרת וביפו, באום־אל־פחם ... כלוד ובעכו, התרחשו בניגוד לתכנון ולציפיות של מארגני ... זו הייתה התפרצות של זעם שלא בשליטתם של אלה אשר ... את ההחלטה על קיום „יום השלום".

... הערבי ידע עד כה להתמודד עם חדילמה הקשה של נאמנות ... שהם אזרחיה, ובו־זמנית קיום זיקתו לעם הפלשתיני, הנתון ... זה עשרים שנה. השביתה אמורה הייתה לתת ביטוי, לדעתנו ... בהחלט, לרחשי־ליבם של ערביי ישראל נוכח הרג הפלשתינים ... וברצועת עזה בשבועיים האחרונים. אילו קיימו את שביתתם ... המארגנים, ללא הפרות סדר ומעשי אלימות, היו מבטאים ... שאתם על פי כללי הדמוקרטיה המקובלים.

... ועים לחאמין, כי מדובר בהתפרצות אלימה חד־פעמית, ולא ... עידן חדש ביחסו של המיעוט הערבי אל המדינה. העתקת דגם ... ברצועה למגזר הערבי בישראל טומנת בחובה סכנה של שפיכות ... בין היהודים והערבים, שאולי לא ניתן יהיה לאחותו, זמן ... אפשר להבין את הרקע לתסכול הגובר בקרב ערביי ישראל, אך ... מלפנות לרגשי התבונה והאחריות של הגורמים האחראים ... במגזר הערבי, לעצור את הגל החדש בטרם תתדרדרות ... כמי שתומך בעקביות בזכותם של ערביי ישראל לשוויון מלא ... וכמי שנאבק למען קץ הכיבוש והשגת הסדר צודק עם ... כמי שמבקר את מדיניות הממשלה; מדיניות הקפאון, ... לנו לדרוש מערביי ישראל שינהלו את מאבקם מבלי לגלוש ... שעלול להפוך את חיי כולנו לגיהינום.

... הביטחון ודוברים אחרים של הממשלה מדברים עתה בשפת ... שעל־פי אמונתם יפתור את הבעייה וישים קץ לתסיסה בגדה ... עזה. אולי יצליחו להביא ל„הרגעה" זמנית, אך בכוח לא ... את שורשי העוינות. הרגעה תבוא אם נשמע מסר השלום, אם ... לחסדה. מסר השלום הוא התשובה היחידה שתחלץ ... וגם את הפלשתינים מן החזיון המחריד של מעגל האלימות.

ציורמצב

מדף / ארץ ישראל

אגדות של טבע

רות ריכטר, „ארץ ירוקה שלי"; עיצוב: דגנית סלנס, ציפי אלסטר; ספרית מעריב; דצמבר 1987, 150 עמודים.

אגדה ומדע שלאחריה. פריט מטבע אחר פריט טבע בארץ שכל כולה — לאלה שלא נלחמים, לא נהרגים ולא נרדפים — טבע. לפני שנים הייתי איש של טבע, בעיקר בסיני, שם לא היה דבר מלבד טבע. לילדים איתם טיילנו סיפרנו אגדות: מדוע צומח הצלף מטפס על צלע הסלע; איך נוצרו שוניות האלמוגים; מהיכן צצו סלעי הפטרייה; ומה מקור השדים במערה. בסיני, הבדואים היו מקור לא אכזב לאגדות. סיפור אהבה בדואי תמיד נגמר בטרגדיה שאת ביטויה תמיד נמצא בטבע. בצפון הסיפורים יותר מתורבתים. פחות שדים ויותר טבע.

איך נוצרו מאובני הקונכיות בכרמל? — מספרת רות ריכטר. זו המזכרת שהותיר הים לאדמה, לאחר שנסוג ממנה כדי להפגישה עם האור שהפכה לאם כל חי. אחרייכן, בעמוד הבא, מול התמונה הצבעונית המרהיבה, אתה קורא את המדע שמאחורי האגדה: על ההתרוממות מעל פני הים שהחלה לפני 25 מיליון שנה ונמשכת עד היום.

הספר — בפורמט כרומו אלבומי מרהיב — מספר גם למה מלוחים עלי האשל; למה ורודים פרחי כליל החורש; איך הוכתר האירוס למלך הגלבוע; למה נלחם הים במצוקי ראש הנקרה. לי, „ארץ ירוקה שלי" מהווה נחת של נוסטלגיה. לכם — זו מתנה נפלאה.

אפי לנדאו

חרוזים / שין גימל

הֲיֵשׁ שׁוֹפֵט לִשְׁפֹּט

בצה"ל הוחלט להעמיד לדין את השי"ג במחנה הנחיל בקרית־שמונה.

רְחוּשֵׁי נְבִיעָה לַחַיִּים
כְּלָאוּ קוֹלֵךְ בַּעֲרוּץ הַכְּבִישׁ,
רְחוּשֵׁי נְבִיטָה עִמְדוּ
בֵּין הַמֵּתִים
וּבֵין הַחַיִּים
וְהַגִּיפוּ עַל שְׂפָתָיו סֹרַג
הַשּׁוֹלֵף רַעֲבוֹנוֹ לַחַיִּים.

רְחוּשֵׁי נְבִיעָה לַחַיִּים
לֹא חִילוּ אֶת הַפַּחַד
לֹא חִמְשׁוּ אֶת הַחֶלֶם
אוֹתוֹ נָפַח
יוֹצֵר הָאָדָם
עָפָר מִן הָאֲדָמָה.

הֲיֵשׁ שׁוֹפֵט לִשְׁפֹּט
אֶת אֲשֶׁר הָפִיחַ
יוֹצֵר הָאָדָם בָּאָדָם?

איתן קלינסקי

"על המשמר"

חוכמת זקנים / יד קשה

אף אם ייכנסו עוד ועוד כוחות צה"ל לשטחים, ותופעל יד חזקה וקשה, יעמדו בעינם דבריו של הכומר הבריטי דין ויליאם אינג': „יכול אדם לבנות לו כס מלכות מכידונים, אך אין הוא יכול לשבת עליו".

רוביק רוזנטל

תפסו כותרת / פרס־רבין

אורזי המזוודות

רק עוד סמבה לימין וסמבה לשמאל. רק עוד משחק טניס אחר. מיד אנו אורזים את המזוודות. כן, אנחנו יודעים

פגישה במונטיווידיאו, אורוגוואי, 16.12.87. המהומות וההרג בשטחים נמשכים...

שירושלים כבר לא מאוחדת ועזה בוערת. שמענו גם על 25 הרוגים ממקור אחד, ו־15 ממקור אחר. אבל תן לנו רק עוד בית כנסת עתיק בסאן פאולו, רק עוד טיסת כיף באף־16 משופר ואנחנו אורזים ובאים!

בינתיים גממ"נו תחזיק מעמד. אפילו סנגניטי שולח לך ד"ש. תגייס את כל המשטרה עוד היום. תקבור את כל המתים בלילה. אנחנו כבר מקפלים את החליפות. אל תתבטא בגסות, אל תחליט מהר מדי, השתדל להתנהג כמו שסיכמנו — תאשים את הערבים, את התקשורת וקצת גם אותנו. אנחנו כבר אורזים את מברשת השיניים.

שנינו תקווה שהמספרים אינם נכונים וזה לא איש שב"כ ששוב התקשורת תפסה הורג בלי הוראה. שנינו תקווה שלא תהיה שביתה כללית של מיעוטים מוסתים. אתה חייב להיות חזק כי מה אנחנו יכולים לעשות מכזה מרחק? נמסר לנו גם שבמוזיאון שוב מפגינים בעד השלום ונגד הכיבוש. זכורים לנו ימים יפים בהם גם אנחנו נשאנו נאומים מול אלפי שלטים ולפידים ודרשנו התפטרות הממשלה.

אל תתרגש רהמ"נו, אל תשים לב. הכלבים נובחים — הם לא נושכים והשיירה טסה לה הלאה. אנחנו עוד מעט קט אורזים את המזכרות מבסיסי חיל האוויר והקהילות הנידחות, אורזים ועולים למטוס הראשון.

איתי לנדסברג

רעל / מהומות

אִם הֵם הָיוּ יוֹרִים

אִם הֵם הָיוּ יוֹרִים,
הַכֹּל הָיָה יוֹתֵר פָּשׁוּט.
כִּבּוּי הַמְּהוּמוֹת הָיָה נִגְמַר שִׁלְשׁוֹם,
בְּעֶזְרָתָם הָאֲדִיבָה שֶׁל כָּל הַחֵי"ר וְהַשִּׁרְיוֹן.

אִם הֵם הָיוּ יוֹרִים,
הַכֹּל הָיָה יוֹתֵר הוֹגֵן, יוֹתֵר נָכוֹן.
קְרָב אֱמֶת, קְרָב גְּבוּרָה,
בֵּין לוֹחֲמִים וְעִם סִגְנוֹן.

אַךְ מוּל אֶבֶן שֶׁיּוֹצֵאת מִיְּדֵי
צָעִיר אָחוּז דִּכּוּי,
לְכָל שִׁרְיוֹן שֶׁבָּעוֹלָם
פָּשׁוּט, אֵין שׁוּם סִכּוּי.

משה שדות

תפסה כותרת / ירדנה ארזי

זמרת לכל המשפחה

טוב ליהודים או רע ליהודים? מה זאת אומרת מה? אנחנו מדברים על ההחלטה שלא לקיים השנה את תחרות הקדם־אירוויזיון ולשלוח לאירלנד את ירדנה ארזי, בלי תחרות מקדימה וכלי מתחרים. טוב ליהודים? בהחלט.

תחרויות הקדם־אירוויזיון בשנים האחרונות הפכו לשוק של גימיקים והרמה המוסיקלית הלכה וירדה בהתמדה. גם אלמלא השביתה הגדולה ברשות־השידור שעיכבה הכנות לקראת הקדם, ספק אם היו מחליטים לקיים תחרות השנה. לנוכח רמת הקדם הקודם וזה שלפניו, הפתרון היעיל ביותר נראה להניח את הבחירה בידי גוף מקצועי ולוותר על הקהל כשופט עליון בעניין הזה. רע ליהודים? הרי, יאמרו המתנגדים להחלטה, אל שני המקומות הראשונים באירוויזיון (9־1978) הגענו משום שהנציגים

עכשיו, אפשר לשער, ייבחר הנציג הישראלי בזכות ערכו, כמבצע שיר־פופ קליט. לא יהיה צורך להתחנחן לקהל בניסיון לתפוס את תשומת הלב שלו על חשבון שאר המתחרים. לירדנה ארזי יש סיכוי ויש לה גם ניסיון שלא הולך ברגל. היא השתתפה בתחרות האירוויזיון בשנת 1976 כחלק משלישיית „שוקולד מנטה מסטיק", שרה את „אמור שלום" והגיעה למקום השישי. בשנת 1979 היתה, יחד עם דניאל פאר, מנחת האירוויזיון.

לא יהיה לה פיק־ברכיים. היא יפה, יודע לעמוד על הבמה, רפרזנטטיבית מה שנקרא. יש לה קול טוב ויש לה ביטחון־עצמי. הכי חשוב: היא לא תפשל, היא לא תביא לנו בושה נוספת נוסח מוטי גלעדי־שרי צוריאל, בשנת 1986. רשות־השידור הולכת על זמרת לכל המשפחה, על פופ של אמצע־

ירדנה ארזי — אשתקד מנחה; השנה נציגה

הישראלים נבחרו על־ידי הקהל, בעוד שקודם לכן, נכשלנו כמעט טוטאלית. ובכל זאת, טוב ליהודים.

הדרך וזו, אכן, הדרך למקום הראשון. יש לה, כבר עכשיו; את הקול שלי.

עומר ניר

עורך „עמודאחורי": אפי לנדאו

הברית העולמית של מפ"ם

ישיבת מזכירות מורחבת – בקבה"א ביום חמישי 24.12.87 בשעה 8.30

סדר־היום:

1. סיכום – המועצה העולמית והקונגרס הציוני
2. תוכנית פעולה לשנה הבאה
3. בחירת המזכירות הפעילה

חברים של מפ"ם בקונגרס הציוני וחצירים למועצה העולמית מתבקשים להבטיח השתתפותם

המשכים

הכיבוש המתמשך

(סוף מעמוד ראשון)

„השפעות הכיבוש אינן מורגשות בשטחים בלבד. הן פוגעות גם בהערכה העצמית של העם בישראל ובדעת־הקהל העולמית עליו" — אמר הדובר, בהודעה המייצגת חריגה מן הנעימה המאופקת, שנקט המימשל האמריקני מאז החלו המהומות, לפני כשבועיים.

הדובר התייחס ל„אמצעי־בטחון קשים ולשימוש מוגזם באש חיה", מצד ישראל, שיחד עם ההפגנות והמהומות מכשילים את האפשרויות העתידיות לדרישה אמיתי". „האחריות מוטלת על שני הצדדים", ועליהם להפסיק את העימות, לפני שייגרמו אבידות טרגיות נוספות — אמר פיטסווטר, והוסיף, שהנשיא רייגן עוקב אחר ההתרחשויות ועומד בקשר עם ישראל ועם מנהיגים ערביים. „אנו מדגישים", אמר פיטסווטר, „שאנו רוצים לראות קץ לאלימות. ביקשנו לנהוג באיפוק בשימוש בתחמושת חיה והבהרנו את השקפותינו בציבור וגם בערוצים דיפלומטיים... כולל מנהיגים ערביים בשטחים." הוא סירב לפרט אילו מגעים מתנהלים ואילו אישים מעורבים בהם. עם זאת הבהיר, שאין מימשל ארה"ב מקיים מגעים עם אש"ף.

דוברת משרד החוץ, פיליס אוקלי, חזרה על עיקרי הרעיונות שבוטאו על־ידי הבית־הלבן.

שינוי משמעותי בהתייחסות

הודעות הבית־הלבן ומשרד־החוץ מהוות שינוי משמעותי בהתייחסות המימשל למהומות בשטחים ובישראל: מעבר מניסוחים כלליים וקריאה לאיפוק להגדרה ספציפית של הגורמים — „הכיבוש המתמשך", והתוצאות — „פגיעה בתדמית ישראל" בדעת־הקהל העולמית.

שגריר ישראל בארה"ב, משה ארד, הציר עודד ערן ואחרים בשגרירות נקראו להתייעצויות מיוחדות עם פקידים בכירים במימשל. השגריר ארד גם מתבקש ומופיע ברשתות טלוויזיה שונות. בדבריו הוא מדגיש את רצונה של ישראל בהמשך תהליך השלום. עם זאת, „בעדיפות ראשונה עומדת השבת הסדר על כנו," אמר.

חילוקי־דעות במועצת־הבטחון

במועצת הבטחון של האו"ם התחדשו הדיונים בהצעה לגינוי ישראל. הישיבה הופסקה ביום ב', לאחר שהתגלעו חילוקי־דעות חריפים בין אנשי אש"ף ונציגי מדינות ערביות, שרצו בהחרפת נוסח ההחלטה, כדי לגרום להטות וטו אמריקני, בהנחה שיביא בעקבותיו גל מחאות והתנגדות לארה"ב ולישראל, לבין גורמים ערביים אחרים (ולהערכת משקיפים גם הסובייטים), שהיו מוכנים לקבל החלטה „מתונה" יחסית, שארה"ב תימנע מהצבעה נגדה, ובכך תביא לפחות להתערבות לגיטימית של מועצת הבטחון בהתרחשויות.

עם סגירת הגליון, נמשכים הדיונים במועצת הבטחון וייתכן שההצבעה תתקיים במהלכם.

ירושלים חוששת

בירושלים חוששים, שאם תתקבל בעצרת האו"ם החלטת גינוי לישראל, אפילו מתונה יחסית, עלול גל ההפגנות והמהומות בשטחים להתחדש במלוא עוזו. מן המגעים עם ארה"ב עולה, כי היא פועלת לריכוך הנוסח הקיצוני של הצעת הגינוי, כדי שתוכל להימנע בהצבעה. ארה"ב עשויה להטיל וטו רק אם נוסח ההצעה יהיה אנטי־ישראלי ממש. עתה מנסה משלחת ארה"ב באו"ם להשיג נוסח גינוי חריף (לא חריף מאוד) ומחיקת המגמה לשלוח שליח מטעם האו"ם לאזור. אם תשיג זאת, היא תימנע.

פגיעה בתיירות

בירושלים התקבלה בחומרה רבה אזהרת המימשל האמריקני כלפי אמריקנים המבקשים לבקר בירושלים ובגדה המערבית. גורמים מדיניים במשרד החוץ אמרו אמש, כי לאזהרה זו יש משמעות מעשית חמורה, שכן היא פוגעת קשה בתיירות מארה"ב לישראל. גורמים אלה ציינו, כי אזהרה זו מדאיגה הרבה יותר מאי־הנוחות שגורמת הודעת הבית הלבן, על הדאגה החמורה של הנשיא רייגן עקב ההתרחשויות בשטחים. הודעת הבית הלבן, נאמר, לא באה בהפתעה מאחר שכבר לפני שלושה ימים הביע הנשיא רייגן דאגה מן הנעשה בשטחים, וגם גורמים אמריקניים נוספים התבטאו בחריפות נגד השימוש המוגזם של ישראל בכוח, בדיכוי ההפגנות.

דובר משרד החוץ אמר כי ישראל לא הגיב על הודעת הבית הלבן לפני קבלת נוסחה המדוייק.

דיון בקבינט ובמטה

הקבינט יתכנס הבוקר לדיון באירועים בשטחים ובקרב ערביי ישראל. כן יידונו התגובות בארה"ב ובעולם והדיון במועצת הביטחון. במשרד החוץ יתכנס הבוקר, בלשכת המנכ"ל המדיני, ד"ר יוסי ביילין, המטה לטיפול באירועים בשטחים. לישיבה הוזמנו גם מנכ"ל הסוכנות וראש אמ"ן לשעבר, שלמה גזית, וכן שני דיפלומטים ותיקים לשעבר של משרד החוץ, אלישיב בן־חורין ויוחנן מרוז.

קולק מוחה בחריפות

הקונסול האמריקני בירושלים, מוריס דרייפר, התבקש אתמול להגיש באוזני ממשלתו, כי ירושלים המזרחית איננה איזור הנמצא בסכסוך וכי שלומם של התיירים המבקרים בו לא נפגע.

הקונסול קיבל אתמול לשיחה את שמואל אבנת, היועץ לקשרי־חוץ של עיריית ירושלים, שמסר לו מחאה חריפה מטעם העירייה, על רקע קביעתו של משרד החוץ האמריקני, שמזרח־ירושלים היא איזור מסוכן לאזרחי ארה"ב. אבנת ציין, כי המציאות בשטח משקפת מצב שונה בתכלית. ירושלים, על שני חלקיה, מלאה תיירים, צליינים וחוגגים, שבאו לכאן לרגל חג־המולד.

ביטולים ראשונים של הזמנות

ההודעה האמריקנית עוררה חששות כבדים בקרב ראשי המסחר והתיירות הערביים בירושלים. בכמה מלונות הוחלט לצמצם את הצוות ולסגור אגפים, שכן הגיעו כבר ביטולים ראשונים של הזמנות.

ראש עיריית ירושלים, טדי קולק, גינה בתקיפות את הודעת משרד החוץ האמריקני וציין, כי היא מחווה איתות לגורמים ערביים קיצוניים לנגח את הדו־קיום שהושג בעיר. הודעה זו, סבור קולק, עלולה לפגוע בתיירות ובראש וראשונה בערבים, שרבים מהם עוסקים בענף זה.

משמרת מחאה של אמנים מול משה"ב

מאת כתב „על המשמר"

היום, מתקיימת משמרת־מחאה של סופרים, אנשי תיאטרון ואמנים, נגד מדיניות היד החזקה והדיכוי בשטחים. המשמרת תעמוד מול משרד הביטחון בקריה, רחוב קפלן, בשעה 12.00.

לדברי המארגנים זוהי התארגנות ספונטנית, בלי שום גיבוי ומעורבות מפלגתית כלשהי. הקריאה היא להידברות ודיאלוג כדרך לפתרון של שלום, והמחאה היא על ההרג ועל האטימות נוכח ההתקוממות בשטחים.

"על המשמר" עתון יומי
המו"ל: עתון וספר בע"מ בטאון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: מאריק גפן
עורך משנה: ישראל זמיר
מרכז המערכת: רוביק רוזנטל
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל' 37 88 33
חשבון בבנק הדואר 4-43360-3
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעל ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR" (The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone: 37 88 33 Telex: 34 16 52
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנטר חדרים 102-121. טל': 233161-2. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה: 33134 רח' פבזנר 17. טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

כוויות קשות מסכנות את חייו של מוריס אפורה, בן 37, אחד מ־27 ניצולי ספינת־המעבורת שטבעה ביום ב' במימי הפיליפינים כשעל סיפונה כ־2,000 בני־אדם. אחד מבני־משפחתו מנסה לעודד את רוחו בבית־חולים במאנילה. (צילום: איי־פי)

מספר הרוגי אסון המעבורת אלפיים — אלף מהם ילדים

בן 5, שנאחז בקרש, נימשה במצב קריטי אחרי שהיה של קרוב ליומיים במיים ■ גוויות נגוסות וחרוכות לבלי־הכר נפלטות לחוף

מאנילה. — חוששים שיותר מ־2,000 בני־אדם ניספו ביום ב' בים בוער, כאשר המעבורת „דונה פאז" שקעה אחוזת־להבות במצולות, אחרי שהתנגשה במכלית.

„אני סבור, שעל סיפון האוניה היו 1000 ילדים", אמר אלמאריו באלאנאי, בן 44, אחד מ־26 האנשים שניצלו.

דייגים משו אתמול מן הים ילד בן 5, שעדיין חי, במרחק כ־40 ק"מ ממקום האסון. נמסר, כי הילד במצב קריטי. הוא נתגלה כשהוא נאחז בקרש, לא הרחק מהחוף של האי מינורו, במרכז הפיליפינים. „זהו נס. אי־אפשר להבין איך נשאר בחיים. רק אלוהים יודע איך", אמר אנטוניו באביוס, ממרכז החילוץ במאנילה.

סבורים, כי גם 47 אנשי הצוות של המעבורת טבעו. רק שניים מ־13 אנשי הצוות של המכלית ניצלו.

גוויות נגוסות וחרוכות

כפריים מציינים, שכל הגוויות שנמשו מן הים היו עירומות. גוויות רבות ננגסו על־ידי דגים ונחרכו באש, ואך בקושי היה אפשר להכיר שאלה שרידי יצורים אנושיים.

נשיאת הפיליפינים, קורי אקינו, הצהירה, כי אסון „דונה פאז" הוא „אסון לאומי בממדים נוראים", וקראה לנקוט בצעדים חריפים נגד האחראים לו. היא הודיעה גם על חקירה מעמיקה לגילוי נסיבות ההתנגשות. עוד אמרה, כי יש להקים קרן סיוע למשפחות של 1,480 הנעדרים, לפי המניין הרשמי.

בטוקיו אמר אורח יפאני, שאוניית־המעבורת היתה בעבר בבעלותו, כי „דונה פאז" היתה רשאית להוביל 608 נוסעים בלבד.

במה שווים חיי־אדם?

20 אלף פזות, (961.50 דולר לפי שער החליפין הרשמי) הציעה אתמול חברת „סולפיציו ליינס", בעלת המעבורת „דונה פאז" למשפחות הניספים, תמורת כל קורבן.

דוברים אמריקניים רשמיים אמרו אתמול, כי השלטונות הפיליפיניים המתינו כמעט שמונה שעות כדי לבקש עזרה ממומחי־חילוץ צבא"ם אמריקניים המוצבים במדינה, אחרי אסון ספינת־המעבורת.

„להבות ניתרו מהים ואפפו את כולנו"

מאנילה. — הכל חשבו על חגיגות חג־המולד, כאשר הספינה הלבנה מנמל באזור כפרי בפיליפינים, ועל סיפונה איכרים שיצאו למסיבות משפחתיות במאנילה.

„חשבתי רק על חג־המולד, ואני מניח שכל האחרים חשבו על אותו דבר. באוניה נראו פנים מאושרות כה רבות" - סיפר סופרוניה סאבוקון, שפניו היו שחורים מכוויות בדרגה שלישית. הוא אחד מ־27 הניצולים של ספינת־המעבורת „דונה פאז", שטבעה.

ב־16 השעות, שבחן עשתה „דונה פאז" את דרכה בים, בטרם התנגשה במכלית, האזינו הנוסעים לשירי־אהבה, שבקעו ממכשירי טרנזיסטור, ודיברו על המסיבות המצפות להם במאנילה ועל מסעי־הקניות שהם מתכוננים לערוך בעיר הבירה.

„אז כבו האורות בספינה, המנועים דממו ולהבות ניתרו מהים ואפפו את כולנו," נזכר באקסאל. „אש, צעקתי. רבים מהנוסעים התחילו להתרוצץ על הסיפון. רצתי אל בתי, אלודיה, הרכבתי אותה על גבי וקפצנו לים."

באקסאל סיפר, כי ראה כ־150 איש קופצים לים, ועל סמך זה יש להניח, כי רוב נוסעי המעבורת טבעו עם הספינה. „במשך כ־15 דקות, שמעתי אנשים בים זועקים לעזרה. לאחר־מכן היה הכל שקט וידעתי שכולם טבעו," אמר. בתו, בת 18, היא האשה היחידה שניצלה באסון. (ע"ר, ע"צ)

צלצול מהיר — אלישבע איילון

רפי אמיר, לשעבר יו"ר ועדת האתיקה באגודת העיתונאים בת"א, ורזי גוטרמן, מזכיר האגודה התל־אביבית:

יכול להיות שהיה כדאי להם

ניסים משעל וישראל סגל יוזמנו ככל הנראה לבית הדין המשמעתי של איגוד העיתונאים הארצי. הבעיה היא, שהאיגוד לא יכול להכריח אותם לשוב ארצה.

אז איך הם יועמדו לדין?

למעשה, לא יכול האיגוד לכפות עליהם לשוב ארצה. הם גם יכולים להיות בארץ, ולהחליט שלא להופיע בפני בית הדין המשמעתי. אם יופיעו, יועמדו בפני שלושה עד חמישה שופטים. טענות שני הצדדים יועלו באופן ישיר או באמצעות עורכי־דין. בכלל כלל יהיה ההליך מורז.

מהו גזר הדין החמור ביותר הצפוי להם?

צריך להבחין בין הליך משפטי שנוקט מעביד, כמו רשות השידור ובין הליך בדרג משמעתי שנוקטת אגודת עיתונאים וולנטרית. זו האחרונה רשאית לגזור מנזיפה ועד הרחקה והפסקת חברות באיגוד העיתונאים הארצי.

בכל מקרה, אף אחד לא מתכוון להבריח אותם להחזיר במה. אז אולי כל העסק היה כדאי?

יכול להיות שהיה כדאי להם. כל אחד ושיקולו הוא. אנו, ועד האגודה התל־אביבית, בעצם תמיכתנו בעמדתם לדין בבית הדין של האיגוד הארצי, רואים בזה יוזמה למען יראו וייראו. צריך לזכור שלא מדובר כאן בשפיטה פלילית אלא בחוקי אתיקה בלבד. אך אם לא כופים אותה, מה הטעם בחוקים?

במלאת שלושים לפטירת חברנו
יצחק דנון
נתייחד עם זכרו ביום חמישי 24.12.87,
בשעה 21.00 בבית הבנים בקיבוץ גת.
המשפחה
וקיבוץ גת

ביום השלושים לפטירתה של
לילי קריצלר
היקרה
נתייחד עם זכרה
העליה לקבר מחר, יום חמישי 24.12.87, בשעה 15.30
המשפחה
וקיבוץ גן־שמואל

רבין: נעצור מסיתים, אפילו מאות — נגרש ונירה כשדרוש, באופן חוקי

פרס: הדבר החשוב ביותר — הרגעת הרוחות ■ בנימין בן אליעזר: אין לצעירי השטחים מה להפסיד — הם לאחר יאוש

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

יתכן שנזדקק לארבעה ימים נוספים עד שנרגיע את הגדה המערבית ורצועת עזה, וייתכן שנזדקק לעוד שלושה שבועות. צה"ל יפעל גם בתבונה וגם בכוח. נתמקד במעצר המ־סיתים, אפילו אם מדובר במאות. יש להשתמש בעונש הגירוש. צריך להמחיש את שלי־טתנו בשטחים. דברים אלו אמר אתמול שר הבטחון יצחק רבין בפורום סיעת המערך בכנסת.

הדיון בסיעת המערך אתמול היה הראשון, שמקיימים פורום בכיר של מפלגה זו בנושא ההפגנות האלימות בשטחים. הפגישה התעכבה בשל העדרם של פרס ורבין ששהו בחו"ל. בדיון אתמול מתחו אורה נמיר ומוטה גור ביקורת על שר החוץ ושר הבטחון, על שלא קיצרו את ביקורם בחו"ל.

פרס פתח את הדיון. לדעתו הדבר החשוב ביותר למדינה היום, הוא הרגעת הרוחות בשטחים. ישראל לא תיכנע לטרור. כל חולשת דעת כרגע זה תזיק. צריך לגלות אחריות ובינה. אין לנהל עתה ויכוחים פוליטיים עם אויבים פנימיים כמו הליכוד והתחיה למרות שחילוקי הדעות גדולים. ממשלת ישראל אחראית לשלומם ולבטחונם של כל תושבי הארץ, יהודים כערבים. עד למציאת הפתרון הפוליטי, יש לפעול לדו־קיום בשלום.

ירי חוקי

שר הבטחון יצחק רבין היה חד־משמעי בדבריו. תהיה זו טעות להתעלם ממשך הזמן והיקף הפעילות האלימה הפעם. לא מדובר בטרור במובן הקלאסי של המילה אלא בהפרות סדר אלימות. חלקן היו ספונטאניות, חלקן מאורגנות וחלקן ספונטניות־מאורגנות. לצה"ל יש מספיק כוח לדכא בברוטאליות את כל המהומות. אין בעיה להשתלט באש על ההפגנות ועל מחנות הפליטים. צה"ל יפעל בתבונה, וגם בכוח מוגבר.

לערבים צריך להיות ברור כי במלחמה, בטרור, או בהפרות סדר אלימות, הם לא ישיגו דבר. הפתרון לבעיות האיזור הוא מדיני. עד להשגתו צריך לנהוג גם בתקיפות וגם באורך רוח. כל דבר יעשה במסגרת החוק, כולל ירי, במקרים שבהם הוא נדרש, אמר רבין.

שר המשטרה חיים בר־לב, טען כי כניסת שרון לרובע המוסלמי בירושלים תרמה לאחד מגלי הלאומנות התוקפניים בעיר. המשטרה פעלה בימים האחרונים נכון. לא הופעל נשק חם. כן השתמשו בגז מדמיע.

אין להם מה להפסיד

בדיון שקיימה הסיעה טען בנימין בן־אליעזר, כי בעוד צה"ל נמצא עשרים שנה בקו החזית בשטחים, הפוליטיקאים לא ניסו לאורך כל אותה תקופה למצוא פתרון מדיני של פשרה. האירועים בשטחים היו צפויים. „רק עיוור יכול היה להתעלם ממה שקורה ומתפתח שם". התסכול והייאוש כבר מאחוריהם, אין להם מה להפסיד, אמר פואד.

אורה נמיר אמרה כי רק פתרון מדיני מידי וכואב יוציא אותנו מסינדרום השטחים. המשכילים הערבים בישראל של הקו הירוק מתוסכלים. אנחנו אשמים בכך.

חיים רמון טען כי איננו רוצה לראות חיילים בני 19 יורים בילדים בני 15. הוויכוח המדיני עם הליכוד צריך להתקיים ברציפות, בין אם יש מהומות ובין אם אין. ניתן היה למנוע את רוב ההרוגים בשטחים, אם צה"ל היה נוקט באמצעים אחרים, אמר רמון.

פרס למגיד: להמשיך בשלום

מאת דליה שחורי

„מי שמלבה את הרוחות היום, פוגע בשלום ואנו לא נרשה זאת", אמר אתמול שר החוץ, שמעון פרס, לשגרירי הקהיליה האירופית, עמהם נפגש לסעודת הצהריים השנתית המסורתית.

במברק תשובה ששיגר אתמול פרס למברק־המחאה של עמיתו המצרי ד"ר עיסמת עבד אל מגיד כתב פרס, כי „זו אחריותנו להשיב את הביטחון והכבוד לחיי כל תושב החי תחת שלטון ישראל, וזאת נעשה. צריך להמשיך בתהליך השלום למרות כל הכאב והצער ולמרות האלימות."

פרס כתב עוד לד"ר מגיד, כי הוא שותף לדעתו שמעשי האלימות האחרונים אינם משרתים את השלום. פרס הביע חשש, כי מעשי האלימות נזונים בחלקם על־ידי כוחות המנסים לפגוע בשלום היחיד שהושג באזורנו, בין ישראל ומצרים.

מתחדש המו"מ בבנק לאומי

מאת אודי נחשון

היום מתחדש המשא ומתן בין ועד עובדי בנק לאומי להנהלת הבנק, בפגישה בין ראשי הוועד הארצי למנכ"ל, צדיק בינו.

מועצת עובדי בנק לאומי התכנסה אתמול, והחליטה לחזק את ידי ראשי הוועד להמשיך את מאבקם להשגת הסכם שכר. הוועד הארצי קיבל גיבוי מהמועצה לנהל מאבק נגד צעדים חד־צדדיים של ההנהלה.

הרמטכ"ל: בידי הצבא ציוד מתאים לפיזור הפגנות; אנו נוהגים באיפוק

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

כבר אחרי יומיים היו לצה"ל מספיק כוחות בשטחים לדיכוי כל פעולה עויינת. שיקול הדעת נמסר לקצינים הבכירים בכל מקום. הפעלת כוח במידה מוגזמת עלולה להחריף את הבעיות. לחיילים יש ציוד מתאים, ואת החסר דואגים להשלים. פרטים אלו מסר אתמול הרמטכ"ל לוועדת החוץ והבטחון.

„מערכה קיומית"

הוועדה דנה אתמול במשך שלוש שעות בהפגנות האלימות בשטחים. במרכז הדיון עמדה סקירתו של שומרון. ההפגנות, בראשיתן, היו ספונטניות, ופרצו בשמועה על תאונת הדרכים. לא היתה כאן „תוכנית מגירה" של אש"ף שלא ידענו עליה. אש"ף עלה מאוחר יותר על גל ההתפרעויות. היום הוא מעוניין בהרוגים נוספים. האינטרס שלנו הוא מינימום הרוגים, שכן אחרת נסייע לאש"ף להתחבר עם הרוב השותק. בכל מקום יש מספיק כוחות. הוראות הפתיחה באש מאוד חמורות. החיילים מגלים איפוק רב, אם כי יש מצבים קיצוניים המצריכים ירי. החיילים יודעים שננצח, אם לא יהיו הרוגים בצד השני. עד כה נהרגו בעזה שנים־עשר ו־108 נפצעו. בגדה נהרגו 7 ו־56 נפצעו. המערכה בשטחים היא קיומית, אמר הרמטכ"ל.

החיילים קוצרים עתה את הסופה

רב־אלוף שומרון שיבח את „קול־ישראל" והטלוויזיה בערבית המגלים לדעתו אחריות וציונות. גם הטלוויזיה הירדנית מגלה מתינות בסיקור המאורעות לעומת זאת אין הרמטכ"ל שבע רצון מהדיווחים ב„קול ישראל" והטלוויזיה בעברית. בדיון שקיימה הוועדה שיבח פנחס גולדשטיין (ליכוד־ליברלים), את כוחות הבטחון, על פעילותם הנמרצת בשטחים. שבח וייס (מערך) טען כי אש"ף מעוניין בהרוגים נוספים. המטרה שלנו להגיע למינימום ירויות. יוסי שריד (רצ) העריך כי הדרג המדיני זרע בעשרים השנים האחרונות בשטחים רוח, ואילו הצבא, שלא באשמתו, קוצר עתה סופה. ניתן היה לפזר את ההפגנות, כמו בקוריאה, עם הרבה פחות נפגעים.

החיילים במצוקה

אלעזר גרנות (מפ"ם) טען כי העדר אמצעים מתאימים, בידי החיילים, גורם לכך שהם נאלצים בעת מצוקה לפתוח באש. הפיקוד איבד לפעמים את השליטה על החיילים. יש להביא למוקדי המתיחות מפקדים בכירים.

אמנון לין (מערך), התלונן כי „הערבים מפרשים לא נכון את הדמוקרטיה והסובלנות שלנו." הסנקציה היעילה ביותר נגד המסיתים צריכה להיות גירוש מארץ־ישראל.

יו"ר ההסתדרות הציונית שמחה דיניץ (מערך) קרא לשתי המפלגות הגדולות, לנהל במשותף את המאבק הצבאי והפוליטי, להחזרת השקט לשטחים.

חיים דרוקמן (מפד"ל) חזר לרעיון שהעלה לפני שבוע שמיר, לסגור את השטחים בפני התקשורת.

מי שהיה מפקד יו"ש, תת־אלוף (מיל.) בנימין (פואד) בן אליעזר טען כי לא דובר במהומות האחרונות על טרור, כי אם על המון משתולל. יו"ר הוועדה אבא אבן (מערך) העריך כי כרגע ניתן רק להאיט את ההסלמה. הזמן פועל לרעתנו.

מחסני הדמגוגיה

מאוחר יותר אמר מזכ"ל מפ"ם אלעזר גרנות כי רוב ערביי ישראל התנהגו שלום, „ביום השלום", באחריות. בכך הוכחה בגרותם הפוליטית והשתלבותם באורח החיים הדמוקרטי של ישראל. הדברים נאמרו בתגובה להשתלחות הימין במפ"ם, לנוכח הזדהותה עם מאבקו של הציבור הערבי לשוויון זכויות אזרחי, ולפתרון של שלום לבעיה הלאומית הפלשתינאית. גרנות גינה קבוצות של ערבים קיצונים, על שחיבלו „ביום השלום". בהתפרעויותיהם הם סיפקו תחמושת למאגרי הדמגוגיה של הימין הלאומני. מפ"ם תתייצב כנגד כל נסיון לנצל את ההתפרעויות כדי לפגוע בריקמת החיים בצוותא של יהודים וערבים בארץ.

דיונים אינטנסיביים בין המהנדסים והמח"ר לבין ההסתדרות — למניעת פרישה

מאת אבשלום קווה כתבנו לענייני עבודה

דיונים אינטנסיביים בין ראשי התאחדויות המהנדסים והמח"ר ואקדמאים במדעי החברה והרוח, לבין נציגים מטעם ההסתדרות מתקיימים באחרונה, במטרה למנוע מימוש איומיהם לפרוש מההסתדרות הכללית.

לכתבנו נמסר, כי בשיחות משתתף מזכ"ל ההסתדרות נוסף — מאלה שלא צירפו את חתימתם להסכם המסגרת האחרון שנחתם בשירות הציבורי.

על מהות השיחות מוטל איפול, כדי למנוע את פיצוצן, אך ככל הנראה מדובר בהרחבת האוטונומיה של איגודים אלה.

מזכ"ל הסתדרות המהנדסים יצחק רז אמר לפני מספר ימים: „זה זמן־מה מתנהלים דיונים בין הסתדרות המהנדסים וההסתדרות הכללית במטרה למנוע פרישה, דיונים שבחודשים האחרונים קיבלו תאוצה מתוך רצון הצדדים להתעמק בבעיות אתיות, הגורמות למאבק, במטרה למצוא לגורמים אלו פתרון ובכך למנוע קרע ופרישה". רז, אמר דברים אלה בקונגרס של מומחים ליחסי עבודה שהתקיים במלון אכדיה.

עוד מסר רז כי בחודשים הקרובים יתקיים מושב מיוחד של ועידת הסתדרות המהנדסים שבו יוחלט סופית על דרכה של הסתדרות המהנדסים בעתיד והמסגרת הארגונית העתידית שלה.

סגנו אלי כהן כגן אמר שלשום במסיבת עיתונאים שקיימה הקונפדרציה כי דרושים שינויים מבניים כדי לקדם הן את המשק והן את העובדים.

ראש אמ"ן: סוריה ממשיכה להתעצם אך אינה חותרת עתה למלחמה

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

„פיתוח הנשק הבלתי קונבנציונלי מקבל באחרונה עדיפות בתפיסה הסורית. פרסומי הניסויים והפרסום על היכולת הישראלית בתחום הטילים, מעניינים מאוד את העולם הערבי ואת הסורים בפרט", — כך אמר אתמול ראש אגף המודיעין של צה"ל, האלוף אמנון שחק ביום עיון על סוריה בגבעת חביבה.

ראש אמ"ן הוסיף כי הסורים חותרים באופן נמרץ לפיתוח יכולת של לוחמה כימית. „זוהי החלטה בדרג הבכיר ביותר ומתקיים מאמץ סורי להשיג יכולת פגיעה בעורף ובעומק ישראל. תהליך זה נמשך גם בימים אלה ונועד כדי לתת תשובה לזרוע האוויר הישראלית" אמר.

האלוף שחק סקר את תהליכי ההתעצמות של סוריה מאז תחילת שנות ה־80, בדרך להשגת „האיזון האסטרטגי". להערכתו, יש לסוריה כיום צבא יבשה טוב, והיא בונה מערכת הגנה אווירית כבדה ומשוכללת. „לסורים יש מערכי הגנה צפופים ומעוזים ברמת הגולן, עם עומק ועתודות צבא, הם מבצעים תרגול אינטנסיבי של כל הכוחות בקרב ההגנה, תוך הנחה שאיום על השלטון הסורי יכול לבוא גם דרך הטריטוריה הלבנונית".

לא רק גודל צבא

לדברי ראש אמ"ן, עיקר הבעיה של סוריה היא בתחום ההתמודדות מול חיל־האויר של ישראל. הרגשתם בנושא זה רחוקה מלהיות טובה". להערכתו הגיעה סוריה למסקנה שאיזון איסטרטגי אינו רק עניין של גודל צבא, אלא של עוצמה כוללת, המצב מדיני־כלכלי ומערכת היחסים החברתיים במדינה.

בעניין מעורבותה של סוריה בטרור, אמר האלוף שחק, כי סוריה מעודדת את הטרור נגד ישראל. „הסורים הבינו שעקיצות באמצעות הטרור גוזלות מישראל משאבים, ועוצרות את ההתקדמות בשאר התחומים. אנו רואים את הסיוע של סוריה לטרור כיום בלבנון. בנושא הסיוע לפיגועים בחו"ל, למדה סוריה לקח והבינה שהשתנו כללי המשחק. התגובה האירופית והאמריקנית הפריעה להם מאד, חיזקה את ישראל והורידה את סוריה כלפי המערב" אמר.

ראש אמ"ן דווח בהרצאתו על מכת שחיתויות והברחות בסוריה כתוצאה מהמצב הכלכלי הקשה.

קיבוצי תשוה"צ, מפעלי תכן וקרן השוה"צ
מודיעים על ביטול
הכנס האזורי משקי גרנות
שאמור היה להתקיים
ביום שישי 25.12.87 בגרנות
מועד חדש לכנס הנ"ל
יפורסם בקרוב

לציבור לקוחותינו
מחסני
„נטפים"
בחצרים, מגל, יפתח
יהיו סגורים בין התאריכים
29.12.87 — 31.12.87
לרגל ספירת מלאי

מצרים תסייע למשלחת שומרונית

שגריר מצרים בישראל, מוחמד בסיוני, הבטיח לסייע ליציאת משלחת שומרונים מהארץ, כדי לאתר שרידים שומרוניים במצרים.

השגריר נענה לפניית נציגי הקהילה השומרונית, שנועדו איתו בתל־אביב. המשלחת השומרונית כללה בין היתר את כהן הקהילה בחולון, פנחס העבתאי הלוי, ובנימין צדקה, מעורכי העתון א.ב.

השומרונים אמרו לשגריר, כי בעבר היו קהילות שומרוניות גדולות במצרים, כ־1,000 שנים בעיר אלכסנדריה, עד סוף האלף הראשון, ובקהיר מן המאה התשיעית ועד לסוף המאה השבע־עשרה.

עד היום ניתן להצביע בעיר העתיקה של קהיר על מקום מושב השומרונים, בתי הכנסת שלהם שעברו לרשות מוסלמים, ובית הקברות השומרוני העתיק בקהיר. הקהילה השומרונית בקהיר היתה עשירה בכתבי־יד עתיקים כתובים על עורות כבשים ועזים. חלק לא קטן מכתבי היד הללו הגיע לספריות ברחבי תבל, אך חלק אחר נמצא עדיין במצרים.

השגריר בסיוני התבקש והסכים לבוא בדברים עם שר החינוך והתרבות המצרי, עם ראשי אוניברסיטת אלאזהר בקהיר ועם ראשי אוניברסיטאות אחרות, וכן עם מנהלי ספריות לכתבי־יד עתיקים במצרים, כדי שכל הגורמים יירתמו לאיתור השרידים השומרוניים במצרים, כהקדמה לבואה של המשלחת.

ביטאון השומרונים, א.ב., מוסר גם כי בקרוב תצא מפאריס משלחת ללנינגראד, לבדיקת אוסף כתבי היד השומרונים הנמצאים בעיר זו. הכללים הנוקשים הנהוגים ע"י הרוסים, מקשים על בדיקת האוסף, הכולל 200 פריטים — כתבי־יד, פולחניים, היסטוריים, פרשניים ומדרשיים, ומסמכים כלוחות שנה, חישובים אסטרונומיים, קמיעות, כתובות נישואין ועוד.

הרוסים אינם מרשים צילום או העברה של אף פריט באוסף, וכך הוא הנוהל לגבי כל כתבי היד של כל העמים בספרייה. הרוסים מתירים ביקורים בספריה, בדיקת כתבי היד ורישום בלבד. האוסף הגיע ללנינגראד במחצית השניה של המאה ה־19 וכשעדיין נקראה סט. פטרבורג. לפני כן הוא היה אוסף הפרטי של הרב הקראי א. פירקוביץ באי קרים. (עתי"ם)

המשכים

חמישה מתים נוספים

(סוף מעמוד ראשון)

צו האוסר על הפצתו בגדה, לאחר שפירסם תמונות ללא אישור הצנזורה, ומאמר על ערביי ישראל.

אתמול חלה רגיעה בגדה לעומת היום הסוער שלפני־כן, אבל בכל זאת היו הפגנות, בעיקר בכפרים שבסביבות חברון וכמה תושבים נפצעו. אתמול מתו שניים מן הפצועים ממחנה ג'נין: מחמוד ראשד קייס, ומוהנד עלי חסן אל־גול. בג'נין נפצע אתמול עוד תושב העיר לאחר שהטיל בקבוק תבערה על כוח צבאי. לכוח אין נפגעים. הפגנות פוררות היו במקומות אחרים, בעיקר ברמאללה. בבית־לחם נמשכה שביתת המסחר.

מתים נוספים

יוסף ערער בן 25 מג'נין, שנפצע קשה באירועי „יום השלום", נפטר שלשום כשעתיים לאחר שהובא לבית־החולים העמק בעפולה. דבר מותו פורסם רק אתמול. אתמול נפצע כמהומות סערי געסן, באופן בינוני, הפצוע, שנפגע בלסתו, הועבר להמשך טיפול בבית־החולים „רמב"ם".

כתב „רויטר" בירושלים מוסר, כי פלשתיני נוסף מת מפצעים שנגרמו לו על־ידי ידיות במהלך המהומות בשטחים. עובדי סער זרים ברצועת עזה דיווחו, כי ראעד שחאדה, בן 20, מת אתמול בבית־חולים ישראלי ביום ב' לאחר שנורה בטיל ליד בית־החולים „שיפא" בעזה. הוא נקבר בשעות הלילה.

רבין בעזה

צעיר תושב מחנה הפליטים ג'בליה בצפון רצועת עזה, נהרג ועוד שלושה מאותו מחנה נפצעו מירית סיור צה"ל אתמול אחר־הצהריים. ההרוג והפצועים הועברו לבית־החולים בעזה.

אותה שעה היו מרוכזים בבניין מרכזי ברחוב הראשי של עזה כמאה נציגי ציבור ונכבדים מקרב אוכלוסיית רצועת עזה, לשיחה ממושכת עם אלוף פיקוד הדרום, יצחק מרדכי. האלוף ציין, כי 60 צעירים שנעצרו כחשודים בהפרות סדר והתפרעויות שוחררו אתמול בלא משפט ועוד אחרים ישוחררו היום, במטרה ברורה מצד השלטונות להביא להרגעת הרוחות באיזור.

בשעות הצהריים ביקר שר הביטחון, יצחק רבין, ברצועת עזה, והתעכב במיוחד בעיר עזה. לאחר שנפגש עם אלוף פיקוד הדרום, מתאם הפעולות בשטחים ומפקדי הכוחות הפועלים בשטח, נפגש עם נציגי עיתונות מן הארץ ומן העולם.

משמרות המחאה

תנועת „שלום עכשיו" התחילה אתמול להציב משמרות־מחאה מול ביתו של ראש הממשלה, יצחק שמיר, בסיסמה: „שמיר סרבן השלום". המשמרות יוצבו עד סוף השבוע, ויסתיימו בתהלוכה במוצאי־שבת ברחובות ירושלים.

חיים כרגיל

החיים ביישובים הערביים בישראל חזרו אתמול למסלולם התקין. הפועלים יצאו לעבודה, הלימודים בבתי־הספר התחדשו והחנויות נפתחו ולא נודע על אירועים חריגים כלשהם. כוחות משטרה ששמרו על צירי התחבורה ובכניסות לישובים הערביים והתחבורה לא הופרעה.

ראשי הציבור ערבי הסתייגו אתמול מהפרות הסדר ומההפגנות במספר ישובים ערביים ב„יום השלום". יו"ר הוועד הארצי של ראשי הרשויות המקומיות הערביות, איברהים נימר חוסיין, הביע אתמול הסתייגות ממעשה הפורענות שאפיינו מספר ישובים ערביים. חוסיין אמר: „אני מודאג ממה שקרה ורואה בכך חריגה מרוח החלטות הכנס הייצוגי בשפרעם".

בהתייחסו להפגנות ולהפרות הסדר אמר ח"כ מוחמד ותד, שעל הנהגת הציבור הערבי להעמיד את מפירי הסדר ומפירי האמון במקומם הנכון. ותד ציין: „בעת קבלת החלטות קולקטיביות חשובות בעתיד עלינו לדעת כיצד לנהוג באלה שהפרו הפעם את הסדר וחרגו מהחלטות הכלל".

אבנים ביפו

אבנים נזרקו אתמול על ידי אלמונים, בשעות הערב המאוחרות, על אוטובוס שעבר ברחוב ביפו. המשטרה פתחה בחקירה.

בשעות ערב המאוחרות הגיעו לבית החולים וולפסון שני אחים, שמעון ולוי אמגזר בני 25 ו־26, למשטרה, עם דקירות סכין. לדבריהם נדקרו ביפו ע"י ארבעה ערבים. המשטרה פתחה בחקירה ובין היתר היא בודקת אם אין רקע פלילי למעשה.

זכו בלוטו

תוצאות הגרלת הלוטו מס' 51/87, שהתקיימה אתמול. להלן המספרים שהועלו בגורל: 3, 6, 8, 26, 32, 38 והמספר הנוסף 27.

מצרים שוקלת צעדים

(סוף מעמוד ראשון)

גורמי אופוזיציה במצרים ממשיכים להפעיל לחצים על ממשלת מצרים להגיב ביתר נחישות, וגורמים שונים, בכללם איגודים מקצועיים והתאחדויות סטודנטים, שוקלים עריכת הפגנות, כדי למחות על התנהגות ישראל בשטחים.

בוטרוס ראלי מאשים את ישראל

בסיום פגישה שערך שר המדינה המצרי לעניני חוץ, בוטרוס ראלי, עם יועצו המדיני של ערפאת, האנ־יחסן, הצהיר השר המצרי, כי שלטונות ישראל נושאים באחריות מלאה להתדרדרות המצב בשטחים ולאובדן הסיכויים לשלום.

נראה, עם זאת, כי הגינויים התכופים, שמשמיעים הדוברים המצריים כלפי ישראל על הנעשה בשטחים, נועדו לאפשר למצרים לא לנקוט בפעולה ממשית כלפי ישראל, מאחר שמצרים מוצאת תועלת בהמשך שהותו של שגרירה בישראל דווקא בימים אלה.

סוריה קוראת להרחבת המאבק

סוריה המשיכה גם אתמול בקריאותיה להרחבת המאבק בשטחים. בגילוי־דעת, שפורסם מטעם מפלגת הבעת' הסורית, נקראים ארגוני המחבלים להמשיך במאבק ולהפוך את ההתקוממות למרד אזרחי, שישים קץ לכיבוש הישראלי. מדינות ערב נקראות להגביר את הסולידריות עם המאבק המזוין נגד ישראל.

אלמנטים בעיתונות

(סוף מעמוד ראשון)

בעולם נהגה הסרוד מסיוע רב של כיסרי טלוויזיוני". דברים אלה אמר נשיא המדינה חיים הרצוג בכנס „חופש העיתונות וביטחון המדינה" שהתקיים אמש באוניברסיטה העברית בירושלים.

עוד אמר הנשיא, „בימים האחרונים יש אלמנטים בעיתונות שמוניחים את צורכי המדינה ואינם מוכנים לקבל על עצמם משמעת עצמית. כשיש איום על המדינה, יורדת עדיפותו של חופש הביטוי. על כל מדינה דמוקרטית ליישב בין חופש העיתונות לבין הביטחון. לא ניתן לדבר על ביטחון במונחים מופשטים. המצב שונה ממדינה למדינה ועל כל מדינה לקבוע מה מתאים לתנאיה." הנשיא שיבח את ההסכם שבין הצנזורה לבין העיתונות במדינת ישראל כפתרון מוצלח לבעיה.

בכנס, הנערך על־ידי הפקולטה למשפטים של האוניברסיטה העברית ביחד עם בית־הספר למשפט של אוניברסיטת ניו יורק, נכחו שר המשפטים, נשיא בית המשפט העליון וחברי בית המשפט העליון, שופטים עליונים לשעבר והם השופטים משה לנדאו ושמעון אגרנט בכירי משרד המשפטים ומשפטנים בעלי שם מישראל ומארה"ב.

אנשי „כך" שהתגרו בתושבי שפרעם יועמדו לדין: לחלקם היה נשק חם

מאת יהודה צור וקאסם זייאד כתבי „על המשמר"

22 מאנשי כהנא אשר נעצרו אתמול בערב לאחר שהתבצרו בבית כנסת עתיק בשפרעם, יועמדו לדין, ויואשמו בהתנהגות פרועה במקום ציבורי. העצורים שוחררו אתמול אולם המשטרה אוספת ראיות נוספות, בכל הקשור לפרשה אשר גרמה להתפרעות של למעלה מ־1000 תושבי שפרעם, ודתי־ערבותם של 150 שוטרים שנאלצו לפזר את המסגינים בגז מדמיע כדי לחלץ את אנשי כהנא שהתבצרו בתוך בית הכנסת העתיק.

במהלך ההתפרעות נפצעו 8 שוטרים ובהם מפקד משטרת מרחב הגליל. מיד לאחר ההתפרעות נעצרו 6 מתושבי שפרעם, ויתכן שיהיו מעצרים נוספים.

רוב אנשי כהנא שהגיעו למקום, היו מזוינים. חלקם בנשק חם, ולאחר מהם אף היה רובה גליל.

כל כלי הנשק הוחרמו ונבדקים עתה ההינטים המשפטיים הכרוכים בכך.

„חנוכיות הטעייה"

בשפרעם אמרו תושבים שהם הוכיחו בגרות ואחריות במהלך יום השכיתה, והתושבים לא נהגו באלימות עד שאנשי כהנא התבצרו. תושבים בשפרעם הרגישו, שגם כאשר אנשי כהנא הדליקו חנוכיות במהלך מבצע הטעיה שלהם, איש לא התערב או מנע זאת מהם, עד לרגע שפשטה השמועה בעיירה שעשרות מאנשי כהנא התבצרו בתוך בית כנסת כאשר נשק בידם.

התושבים קבלו על כך שהמשטרה התנהגה אליהם בקשיחות רבה יותר מאשר לאנשי כהנא. חוגים במשטרה מסרו שדווקא השוטרים גילו איפוק מירבי למרות שמכל עבר ידו בהם אבנים ומקלות, כאשר חלק מן האבנים הם במשקל של כמה קילוגרמים.

עיריית שפרעם קיימה אתמול ישיבת חירום לדיון בביקור הפרובוקטיבי של אנשי כהנא. בהחלטות שקיבלה העירייה, היא מטילה את האחריות על כהנא ואנשיו ביצירת מתיחות בין היהודים והערבים במדינה. העירייה מאשימה גם את הממשלה ביחס סלחני כלפי אנשי תנועת „כך".

ראש העיריה איברהים ניקולא חוסיין אמר לכתבנו, שהמשטרה היתה מסוגלת לפנות את אנשי תנועת „כך" מהמקום, לפני שיווצר עימות עם התושבים ובכך היא היתה מונעת את ההתנגשות.

איום עליו באקדח

חוסיין סיפר עוד שאנשי כהנא התחילו לאיים מתוך בית הכנסת, והשמיעו סיסמאות ואיומים בנוסח „אנו נטבח אתכם".

לדעת חוסיין אנשי כהנא היו עלולים בשלב כלשהו להשתמש בנשק שבידם. הוא טען שאחד מאנשי כהנא כיוון לעברו אקדח שעה שהוא ניסה לפנותם מבית הכנסת.

ילדים יתומים של חללי חיל השריון ביקרו בבסיס של החיל במסגרת יום פעילויות שאורגן ע"י ענף נפגעים של חיל השריון. היום כלל טיול בירושלים והופעה של להקות הרבנות הצבאית ושל המפח"ש. בתצלום: חייל מהיחידה המארחת מסייע לילדה יתומה לרדת מצריח „מרכבה" (צילום: דובר צה"ל)

אומתו נתונים שהיו ידועים לאוצר: סגירת „אתא" עלתה יותר מהסכום שנדרש להבראתו

מאת קובי מנדל, כתב „על המשמר"

שרות התעסוקה ומועצת פועלי חיפה תמימי דעים שלא ניתן יהיה להחיות את מפעל „אתא", אם תחליט תשלובת כיתן להקים בשטח המפעל שנרכש על ידה שלושה מפעל טקסטיל שיתבסס על פועלי „אתא".

מנהל שרות התעסוקה במחוז חיפה יהודה שושני מסר לכתבנו, כי להערכתו רק חלק קטן בלבד ממפוטרי „אתא" ישובו לעבודה במפעל. „רבים יצאו ממעגל היצור ועוסקים כיום בעבודות אחרות. נוסף על כך השכר בענף הטקסטיל אינו מהגבוהים במשק. „אני משוכנע שרק חלק קטן יחזור לעבוד ב„אתא" אם אכן יפתח במקום מפעל חדש" אמר.

גם אברהם המאירי ממועצת פועלי חיפה, שטיפל במשבר שעבר על המפעל מתחילתו והיה שותף לניסיונות להציל את התשלובת, אינו סבור כיום כי ניתן יהיה להחיות את „אתא" מחדש. בשיחה עם כתבנו אמר אברהם המאירי: „קשה מאוד לאסוף עתה את השברים, וקשה אף יותר לתקן את התגחושה הנוראית שבקרב העובדים שנאלצו לעזוב את „אתא". מה בכוונתם לעשות בשטח המפעל שרכשו להקמת מפעל תעשייתי ולא עוד קניון לתושבי האזור, הרי שניקדם זאת בברכה".

אברהם המאירי ציין עוד כי עתה מתברר שכל אלה שבידם היתה היכולת להחליט על גורל התשלובת מודים היום, לאחר סיום מכירת ניכסי „אתא", כי הנתונים שפרסם בשעתו האוצר היו מוטעים בתכלית ושרים אף התבטאו שאם היו בידם הנתונים הידועים כיום, היו תומכים בהמשך קיומו של המפעל והעסקת עובריו. „אני רואה בהודעה הזו דבר מזעזע ביותר, כיוון שמועצת פועלי חיפה המציאה להם כבר אז את הנתונים, מהם ניתן היה להיווכח שניתן להציל את „אתא". אילו במכרה התשלובת לתעשיין דיוויר אליינס מבריטניה, הרי ש„אתא" היתה מייצאת השנה סחורות בהיקף של כ־60 מיליון דולרים. כואב הלב לראות איזו עוולה נגרמה לעובדי התשלובת. להבראת המפעל היו דרושים להערכת מועצת הפועלים, כ־11־10 מיליון. עתה מתברר כי בפועל השקיעה הממשלה למעל מ־12 מיליון דולרים הכוללים גם את תשלומי הפיצויים והפנסיה לעובדים. מסך כל מכירות המפעל הצטבר סכום של כ־28 מיליון דולרים, בעוד שסך חובות „אתא" על־פי נתוני מועצת פועלי חיפה הסתכמו בכ־20 מיליון דולרים בלבד, בעת סגירת המפעל.

ג'ון או איוואן

עד ההגנה איסקאן: לא ניתן להשוות דיוקנים מתמונות ישנות

מאת מרדכי בן טל, כתב עתי"ם

עד ההגנה במשפט האנתרופולוג ד"ר יאסר איסקאן דחה אתמול, בחקירתו הנגדית, דעתו של אנתרופולוג אחר, אלכס קרלי הסבור כי בתנאים מסויימים ניתן לזהות דיוקנו של אדם על פי השוואת תצלומיו מתקופות שונות.

התובע מיכאל שקר ציטט קטעים ממאמרו של קרלי בו הוא אמר, כי השוואת תצלומים, גם בשיטה שאינה אנתרופולוגית, יכולה להוות, מכשיר רב עוצמה בידי החקירה, אם מתקיימים תנאים מסויימים".

העד שנתבקש להגיב על קביעה זו בחקירתו הנגדית אמר, כי זווי עמודה המבוססת על נסיונו של קרלי בלבד, אבל אין לה בסיס מדעי.

התובע המשיך לצטט ממאמרו של קרלי שקבע, כי ניתן לזהות דיוקן בעזרת מדידות מורפולוגיות כמו השוואת אורך אוזניים, מרחק בין אישוני העיניים, רוחב האף ואחרים נוספים בפנים והוסיף, כי אותן שיטות מדידה נקטו עדים מומחים של התביעה אלטמן וסמית.

(בעדותו הראשית כפר העד במהימנות המסקנות של שני עדים מומחים אלה של התביעה).

העד שנתבקש להגיב על דברים אלה של האנתרופולוג קרלי אמר, כי השיטה שהוא, קרלי, מדבר עליה איננה אנתרופולוגית. „אני לא יודע למה הוא מתייחס".

העד לא היה מוכן לסגת מחוות דעתו בחקירתו הראשית שלא ניתן לעשות זיהוי חיובי על ידי השוואות בין תצלומים. הוא הסכים עם זאת עם התובע שקר שניתן לעשות הפיפה חיובית בין גולגולת לבין תצלום וגם בין גולגולת לבין תצלום רנטגן, ההבדל הוא בכך שבשני המקרים הראשונים, ניתן להתאים את זווית הגולגולת לזווית של הדיוקן בתצלום, דבר שלא ניתן לעשות על ידי השוואת תצלום לתצלום.

סקר אוזניים

התובע שקר ניסה, במהלך החקירה, לערער את מהימנותו המקצועית של העד על ידי העלאת ספקות לגבי שיטות החקירה שלו והמסקנות שהוא הסיק.

בתחילת החקירה התייחס התובע לסקר שעשה העד על פי 192 תצלומים של אחד המחזורים בבית הספר לטיס בארצות הברית. העד שביקש לברוק את שכיחות האוזניים המזודקרות בראשם של בני אדם, מצא בבדיקת תצלומי מחזור פרחי הטיס, כי למעלה מ־78 אחוז היו עם אוזניים בולטות בעוד שהיתר אוזניהם לא בלטו. כזכור הסיק העד בעדותו הראשית מסקנה, כי ל־50 אחוז ויותר של בני האדם יש אוזניים בולטות.

תמונת מחזור מקורס טייס

העד ביקש בדרך זו להפריך קביעות של עדים מומחים של התביעה, כי התופעה של אוזניים מודקרות מסייעת לזיהוי דמיאניוק משום שהיא בולט בכל תמונותיו, לרבות התצלום שבתעודת טרווניקי וכן גם בפניו של הנאשם כיום.

התובע שאל את העד כיצד הוא יכול להגיע למסקנה כללית כזאת על פי מידגם מקרי שעשה על תמונות של חניכים בקורס טיס. התובע טען כי זו אוכלוסיה מיוחדת במינה, בעלת איפיונים מגוונים.

העד אמר כי הוא לא ביקש להוציא מסקנה כללית מן הסקר הזה. „ביקשתי תצלומים של צעירים מסופריים קצר ורציתי לברוק כיצד נראות האוזניים שלהם. נטלתי ספר מחזור ובדקתי תצלומים בו. המסקנות הן לגבי אותו סקר בלבד." (עתי"ם)

נצחון לחופש העיתונות בבריטניה: ביהמ"ש התיר פרסום „לוכד המרגלים"

מאת דפנה ורדי, כתבת „על המשמר" בבריטניה

לונדון. — „יכולתה של העתונות לדווח בחופשיות על מחדלים ושערוריות בממשלה היא אחד ממבצרי החברה הדמוקרטית שלנו" — אמר אתמול שופט בית־המשפט העליון בבריטניה, כאשר דחה את בקשת הממשלה להטיל איסור־קבע על פרסום ההאשמות הכלולות בספרו של פיטר רייט, „לוכד המרגלים".

השופט ביטל את האשמות שהיו תלויות ועומדות נגד העתונים „אובזרוור" ו„גארדיין", על שפרסמו קטעים מהספר, ומתח ביקורת על הסיבות שהניעו את הממשלה לפעול נגד העתונים. הוא הבהיר, כי לא ניתן להשיג הגנה מוחלטת על הנעשה בשירותי־הבטחון „בצד זה של מסך־הברזל".

החלטה זו של השופט זכתה בשבחיהם של עורכי העתונים, שראו בה נצחון לחופש העתונות.

השופט ציין, כי ההאשמות המועלות בספרו של פיטר רייט, שהיה איש שירות־הביון הבריטיים, חמורות דיין כדי להצדיק את פרסומן בעתונות. עם זאת, הוסיף, שהוא מקווה שהאשמות אלה אינן נכונות.

למרות פסק־הדין החד־משמעי, עדיין חייבת העתונות הבריטית לציית לצו־מניעה זמני, שיהיה בתוקפו עד ה־18 בינואר. מועד שבו ישמע בית־הדין הגבוה את ערעורה של הממשלה. בינתיים, מותר לעתונים להתייחס להאשמות שהזכיר השופט בפסקי־דינו, שכן הן כלולות בהליכים המשפטיים המותרים לפרסום.

חשוב שהציבור ידע

„טיימס" הלונדוני ניצל את ההזדמנות כדי לפרסם כמה מההאשמות המובאות בספר, כגון תוכנית לרצוח את נשיא מצרים, עבד אל־נאצר, נסיונות לערער את ממשלתו של הארולד וילסון, וטענתו של פיטר רייט, שלא התנהלה חקירה מקיפה על האשמות בשיתוף־פעולה עם ברית־המועצות נגד מי שהיו מנכ"ל השירות וסגנו.

פיטר רייט, שהיה איש שירותי הביון במשך 20 שנה, מספר גם על האזנה לנעשה בשגרירויות זרות בלונדון, באמצעים אלקטרוניים ומיקרופונים חבויים. הוא מתאר גם את אמצעי־ההאזנה שהוטמנו בחדרו של מנהיג ברית־המועצות, ניקיטה חרושצ'וב, בזמן שביקר בלונדון והתאכסן בבית־מלון מקומי.

השופט ביקר שיטות־פעולה אלה של שירות־הביון, אך ציין, שייתכן מאוד שגם שירותי־ביון במדינות אחרות נוקטים בצעדים דומים. עם זאת, הבהיר, שחשוב שהציבור יהיה מודע להאשמות ויוכל לשפוט כשבידו מידע מלא.

משלחת מבריה"מ מבקרת בקאהיר

קאהיר. — משלחת כלכלית סובייטית רמת־דרג, ובראשה סגן שר לסחר חוץ, באה אתמול לקאהיר לביקור רשמי בן שמונה ימים — ביקור רשמי בכירת מצרים.

העיתון „אל־אהראם" מוסר, כי המשלחת תנהל שיחות לקראת חתימת פרוטוקול מסחרי חדש בין שתי המדינות, שיביא להרחבה ניכרת בהיקף הסחר ביניהן.

מקורות מצריים בכירים מסרו, כי בריה"מ עומדת לספק בעתיד הקרוב חלק גדול מן היבוא המצרי, שכיום הוכה קאהיר במטבע קשה (עי"צ)

יורש־העצר הסעודי בקאהיר: מצרים היא „מבצר הערביות"

מאת אורי הורוביץ, כתבנו לענייני מזרח התיכון

יורש־העצר הסעודי, הנסיך עבדאללה בן עבד אל־עזיז, סיים אתמול ביקור של יומיים במצרים והגיע לירדן. היה זה ביקור ראשון של אישיות סעודית במצרים, מאז חודשו היחסים בין שתי המדינות.

נילוו לאמיר עבדאללה משלחת כלכלית וצבאית. קודם לביקורו במצרים, ביקר יורש־העצר הסעודי בעיראק ובסוריה, שם דן במלחמה בין עיראק לאיראן, בסכסוך הערבי־הישראלי וביחסים בין מדינות ערב.

במצרים שיבח יורש־העצר את הנשיא מובארק על עמדותיו בנושאים השונים שעל סדר היום בעולם הערבי וכינה את מצרים „מבצר הערביות".

מסעו הנוכחי של יורש־העצר הסעודי משמעות מיוחדת דווקא בימים אלה, על רקע לחצים ערביים המופעלים על מצרים להחריף את תגובותיה על המתרחש בשטחים ונוכח ניסיונות התיווך של סעודיה בין מצרים לסוריה.

אנשים ואירועים

חומייני מבשר לאירנים: מותר לצפות בטלוויזיה בכדורגלנים חשופי רגליים

ניקוסיה. — האיראנים רשאים לצפות בטלוויזיה, במצפון נקי, בכדורגלנים ובמתאבקים חשופי־רגליים — בישר אמש רדיו טהראן.

בשידור נאמר, כי נציגים של הרדיו והטלוויזיה הממשלתיים שאלו את האיג חומייני, אם מותר להקרין סרטים זרים מסויימים וכן תחרויות כדורגל והתאבקות. חומייני השיב: „מבחינה דתית, אין שום דבר פסול בצפייה בסרטים ותוכניות כאלה, ורבים מהם אפילו מאלפים."

במכתבים שפורסמו בעתוני טהראן, הביעו מוסלמים איראניים התנגדות להקרנת סרטים זרים בטלוויזיה, בהם נראות נשים ללא כיסוי־ראש, ולסיקור אירועי־ספורט, שבהם נראים גברים חשופי־רגליים. (עי"ר)

שופטי איטליה ישלמו על פסקי דין שגויים

רומא. — בית־הנבחרים של איטליה אישר הצעת־חוק, שעל פיה עלולים שופטים לשלם דמי־נזיקין אזרחיים מתוך שכרם, על שגיאותיהם.

החוק, שעליו מתחו השופטים ביקורת חריפה, אושר ב־384 קולות נגד 74 ו־3 נמנעים והועבר לסנאט לשיקול נוסף.

הצעת החוק נוסחה בעקבות משאל־עם בנובמבר, שבהם הצביעו אזרחי איטליה ברוב מוחץ בעד הטלת אחריות כלפי הציבור על המערכת המשפטית.

על־פי הצעת־החוק, תהיה המדינה אחראית לתשלום פיצויים לאזרח שנפגע של שגיאות חמורות מצד שופטים, אך היא, מצידה, תוכל לדרוש פיצויים מהשופטים, עד שליש משכרם השנתי. (עי"ר)

קובה מכחישה: לא נחדש היחסים עם ישראל

האוואנה. — משרד החוץ הקובאני הכחיש אתמול ידיעות, לפיהן פתחו קובה וישראל במגעים רשמיים לקראת חידוש היחסים הדיפלומטיים בין שתי המדינות.

בהודעה נאמר, כי לא חל כל שינוי בעמדת ממשלת קובה בנושא זה. משרד החוץ הקובאני מבהיר, כי אמנם יש מגעים בין מנהיג קובאני לבין אישים מייצגים את הקהילה היהודית הבינלאומית, אך לשיחות אלה אין כל קשר לחידוש היחסים בין ישראל לקובה, והן מתנהלות בהתחשב בעמדה שתופסים אישים אלה, כמנהלי מפעלים או פוליטיקאים במדינותיהם.

כתב סוכנות הידיעות הצרפתית מציין, כי עד עתה לא פורסם רשמית בקובה, שמתקיימים מגעים בין נציגים קובאניים לאישים ישראליים. (עי"צ)

● אשה בעלת אזרחות כפולה, צרפתית־ישראלית, התלוננה על חטיפת בנה, הרצל, בן 8.5, על־ידי בעלה לשעבר, מלח ישראלי. (עי"צ)

● סיבוב שני של שיחות־שלום בין נציגי ניקראגואה הקונטראס בוטל בינתיים, לאחר שהמורדים האנטי־סנדיניסטיים סרבו להיפגש עם שני אזרחים אמריקניים, שנתמנו לנהל מו"מ על הפסקת־אש בשם הממשלה הסנדיניסטית הניקארגואנית. (עי"ר, עי"צ)

במלאת שנתיים לגלריה „שלוש" נפתחה במוצ"ש, תערוכת „דמות/דיוקן" במקום. האמנים המשתתפים בתערוכה: אסף בן צבי, אנטון בידרמן, אנטולי בסין, וטובה ברלינסקי, מיכאל גרוס, בני זילברמן, שרה לוי, עופר ללוש, יוסי מרק, אבי עזרא, יאן ראוכוורגר, אורי רייזמן, אורי שטטנר. המשותף ליצירותיהם של ארבעה־עשר האמנים המוצגים בתערוכה זו הוא הישענות על הטבע, תוך יצירת אופני ביטוי אישיים. התערוכה תימשך עד 18.1.88. אוצרות התערוכה: נירה יצחקי. בתצלום: ציור שמן על בד של בני זילברמן

פסיכולוג אמריקני: העדר אור שמש גורם לדיכאון

טוסון, אריזונה. — לקראת היום הקצר ביותר בשנה, שחל אתמול הזהיר פסיכיאטר אמריקני את בני ארצו מפני „סר", צורה של דיכאון, הנגרמת על־ידי מחסור באור־שמש.

בראיון ליומון „יו.אס.איי. טודיי", אמר ד"ר אלן לונסון, ראש השירות הפסיכיאטרי של הפקולטה לרפואה באוניברסיטת אריזונה, בטוסון, שכ־500 אלף אנשים נפגעים ב„סר", כינוי שפירושו „עצוב". אנשים הלוקים בסימנים של דיכאון־עצבים עלולים להידבק במחלה הקשורה, לדבריו, „לשינוי העונתי, ובמיוחד למחסור באור שמש."

הוא הוסיף, כי על יסוד מחקרים שנעשו באחרונה, הגיעו מדענים להשערה, שמחסור באור־שמש גורם להיווצרות „מלאטונין", הורמון המופק על־ידי המוח והקשור בדיכאון־עצבים. (עי"צ)

עד ראיה זיהה מחבל לבנוני הכלוא בארה"ב

וושינגטון. — הלבנוני פאוזי יונס, הכלוא בארה"ב כחשוד שאירגן את השמדת מטוס „בואינג 727" של חברת־התעופה הירדנית בביירות, זוהה על־ידי שני עדים, כמי ששמר עליהם, כשהיו בני־ערובה, לאחר שנתפס מטוס חברת־התעופה „טי.וו.איי". כאשר נחטף המטוס של חברת־התעופה האמריקנית והוטס לביירות, הרגו החוטפים בן־ערובה אמריקני, רוברט דין סטתם, על סיפון המטוס בביירות. 39 בני־ערובה הוחזקו על־ידי חוטפיהם על אדמת לבנון במשך 17 ימים.

ברגע מסויים, שאל אחד מבני־הערובה את האיש הזה, מתי יוכלו בני־הערובה לשוב לבתיהם. הוא קיבל תשובה באנגלית, שהיתה מלווה בהכוונת האקדח לעבר בני־הערובה: „אולי היום, אולי מחר, אולי אף־פעם." (עי"צ)

הטור השבועי

נכונות לפעולות ארגוניות

יתכן ובעתיד הקרוב נהיה נאלצים לקרוא לצבור הגימלאים לפעולות הפגנתיות כדי למנוע פגיעה ברמת חייו, אמר אוריאל אברהמוביץ, יו"ר הסתדרות הגימלאים בברכתו במסיבת הפנסיונרים של חברת החשמל שהתקיימה בשבוע שעבר.

ביטול סובסידיות ובתוכו צמצום הסובסידיות על תחבורה, תשלומים בעד שרותי בריאות בנוסף לתשלומים לקופ"ח, הם מהווים איום על איכות החיים של הגימלאים. מגמות אנטי־סוציאליות אלה כלולות בהצעת התקציב שהוגש לממשלה ע"י האוצר. חיזוק למגמות אלה אנו מוצאים בידיעות המודלפות מדיוני הועדה בראשותו של פרופ' ששינסקי, שתפקידה להקטין את שעורי מס הכנסה לבעלי היכולת על חשבון פטורין שניתנו בעבר לקבוצות חלשות בחברה כגון פנסיונרים.

אנו מציינים בחיוב את מאמצי ההסתדרות הכללית וחברי כנסת רבים בעלי הבנה סוציאלית למנוע קבלת ההצעות הפוגעות בגימלאים. אולם עלינו להיות מוכנים גם לנקוט בפעולות ארגוניות במקרה והאוצר יעמוד על כוונתו להקטין את ההכנסה הפנויה של הפנסיונרים.

א. אברהמוביץ מסר שמדיוני הועדה המשותפת של ההסתדרות והאוצר הכוטפלת בהשלמת פצויי השחיקה לפנסיונרים התקציביים, מגיעות ידיעות חיוביות. יש סיכוי שבימים הקרובים יגמר המו"מ מתוך הסכמה ומצבם של הפנסיונרים התקציביים יתוקן במידת מה.

בסניפים

פתח־תקוה - ב־16 בדצמבר ש.ז. חגגו מלאות 67 שנות הסתדרות. במסיבת חנוכה באולם „מופת" בבית מועצת הפועלים. פתח והנחה הח' אהרן כצנלסון יו"ר הסניף ברכו ציון צלאח בשם מועצת הפועלים, ויחזקאל גדעוני בשם מרכז הסתדרות הגימלאים, אשר סקר בעיות הגימלאים בעתיד הקרוב. הגב' אביבה הד הופיעה בתוכנית עשירה ומגוונת בשירה ונגינה וארגנה שירה בציבור.

גימלאי קופת־חולים – גימלאי קופ"ח קיימו מסיבה ומפגש חברים בהשתתפות מזכיר מועצת הפועלים ורכזי הארגון.

סניף יציבי סולל־בונה – חגג את החנוכה בהשתתפות מזכיר הארגון הארצי הח' משה קליצבסקי.

תל־אביב – ב־20 בדצמבר ש.ז ציינה המזכירות לשבח שני חברים בהגיעם לגבורות הח' ישראל ליבאי סיפר שבצעירותו הוסמך לרבנות ובארץ ישראל עבד כבנין ועמד בראש פועלי סולל־בונה. כיום משמש כיו"ר גימלאי סולל־בונה ופעיל במרכז ובסניף ת"א של הגימלאים. הח' שלמה גיטליץ שהגיע לגבורות העלה זכרונות מן הימים הראשונים ביצירת החשמל בארץ־ישראל. חפירות ראשונות על הירדן והירמוך. כיום משמש כיו"ר גימלאי חברת החשמל, ומעמודי התווך בהסתדרות הגימלאים. הח' עזריאל בן־צבי העלה זכרונות מימי ההגנה והקמת הבריגדה ומן הימים בהם שימש כמפקד בגוש דן מטעם צה"ל. בראשית הישיבה התיחדו עם זכרונם של החברים ישראל קרמן ופנחס מישור ז"ל.

סניף תל־אביב קיים שני טיולים שלושה ימי נופש באילת ושלושה ימים ערד וסביבות ים המלח. גימלאי ערד ארחו ביד נדיבה ובחמימות. תודת סניף תל־אביב שלוחה להם.

יציבי סולל־בונה וחרות

אשקלון – ב־17 בנובמבר ש.ז. נבחרו לועד יהושע ריכטר מזכיר יוסף אבנטן, נסים אסלן, לייב ברוך, ויהונתן חמו מקרית גת.

באר־שבע – ב־13 בדצמבר ש.ז. נבחר לועד שבתאי סורוגון, מזכיר סמי יחזקאל ואברהם ליבסטר. לועד **בכפר־סבא** צורף הח' אריה ביבר.

תל־אביב – ב־22 בדצמבר ש.ז. תתקיים מסיבת חנוכה בבית תבורי.

חיפה - ותיקי התנועה קיימו כנס מחוזי ב־13 בדצמבר ש.ז. בהשתתפות ח"כ אורה נמיר. פתח הח' מרדכי זילברשטיין בדברי שבח לח"כ אורה נמיר. כח"כ סקרה את פעילות ועדת העבודה והסבירה את חוק הסיעוד, אשר יכנס בתוקף ב־1988. בדיון השתתפו מגלי, נ. בן עמו, ח. בורג, זילברשטיין ומהליבר.

גימלאי חיפה מברכים את הח' חינדה בורג לקבלת אות יקירת חיפה.

גימלאי „מקפת" - ב־14 בדצמבר ש.ז. במסיבה ל־67 שנות ההסתדרות ו־40 שנות המדינה ברכו יוסף בלושטיין, בן־נון, שילון, בתכנית האמנותית רותי צפרוני, הנחה הח' בוברובסקי יו"ר „מקפת".

נוח־שאנן – אספה ב־13 בדצמבר ש.ז. בהשתתפות הח' י. בלושטיין ובהנחיית זהבה גולדמן רייד.

לחברנו דוד עזרא במלאות לו 70 שנה ברכת מרכז הסתדרות הגימלאים לבריאות טובה ואריכות ימים.

למשה סמולר

עם קבלת תואר
יקיר
העיר גבעתיים
מיטב הברכות והאיחולים

ארגון גימלאי משען

על היום
23.12.87

ח"כ, פרופסור, עורך־דין...

כללי האתיקה החלים על חברי־כנסת אינם מספקים ■ מעמדם הפרלמנטארי של ח"כים שהם גם פרקליטים, מיטיב עם לקוחותיהם והופך את הכנסת לקרדום לחפור בו ■ סיכויים לשינוי

מאת חנה איש־הורביץ

לפני מספר ימים הרשיע בית־משפט אמריקני את מייקל דיבר, מי שהיה יועץ בכיר של הבית הלבן, ומאנשי סודה הקרובים של נשיא רייגן, בעבירה של עדות שקר. היה זה מוצא של כבוד לתובע הפדראלי, שחשש שלא יעלה בידיו להשיג הרשעה בעבירה המקורית, שבה האשים את דיבר: ניצול מעמדו כמי שהיה יועץ הנשיא, לטובת לקוחותיו. נראה, כי קוריו של חוק האתיקה במימשל אינם צפופים במידת הצורך, ודגים לא קטנים יכולים לעבור דרכו בשלום.

אצלנו מצאה בעיית האתיקה של שרים וסגני־שרים את פתרונה במסגרת כללי ועדת אשר, אשר קבעו סייגים לעיסוקים ולאינטרסים של שרים וסגני־שרים. יש מי שחושב, שהכללים של ועדת אשר, אף הם אינם סוגרים את כל הפתחים.

לדוגמה, השר אריאל שרון, לאחר התמודדות שנמשכה יותר משנתיים עם מבקר המדינה דאז, ד"ר נבנצאל, העביר את החווה שלו לניהול על־ידי חברה השייכת לאדם אחר. רווחי החווה בסופו של דבר, מגיעים או יגיעו אל השר שרון, המשיך להיות בעליה. בכנסת הושמעו דעות, לפיה ההעברה הפורמאלית של החווה לא ניתקה את השר שרון מהתעניינות בנעשה בחוותו ומדאגה לשלומה ולשגשוגה החומרי. אבל, גם אם כללי ועדת אשר אינם מושלמים, הם עונים על השאלות האתיות הקשורות בשרים ובסגני־שרים, בצורה המניחה את הדעת.

בניגוד למצב לגבי השרים, בעיית האתיקה של חברי־כנסת טרם באה על פתרונה. באחרונה החליטה לשכת עורכי־הדין לטפל בנושא, ובפגישה שהתקיימה בסוף השבוע שעבר בין ראשי הלשכה לבין שר המשפטים, ביקשו ראשי הלשכה מגר שריר לאשר כללי אתיקה חדשים. מועצת הלשכה קבעה כללים אלה באחרונה, והם נועדו להגביל את פעילותם של עורכי־הדין, שהם גם חברי־כנסת.

יחס מועדף

לא אחת התעוררה בעבר, בחריפות, השאלה האתית לגבי חברי־כנסת שהם עורכי־דין, הממשיכים לנהל את משרדיהם הפרטיים. ח"כים אלה מייצגים את לקוחותיהם בפני משרדי־ממשלה, חברות ממשלתיות וגופים אחרים, שיש להם סיבות לרצות בקשרים טובים וביחס מועדף בכנסת. מובן מאליו הוא, שמעמדם הפרלמנטארי של פרקליטים אלה מיטיב עם לקוחותיהם, וכתוצאה מכך גם איתם.

מבין חברי הכנסת ה־11, ח"כ עורך־דין, אהוד אולמרט מהליכוד, הוא הבולט בהצלחותיו החומריות כפרקליט, נאו התמנה לשליחותו הציבורית. לאחר שנבחר לכנסת, לפני כחמש־עשרה שנים, הוא פתח משרד בירושלים, ונעשה בין היתר הפרקליט של „אגד" ושל גורמים אחרים. משרדו עולה כפורחה וכיום הוא בונה לעצמו בית נאה במקום יוקרתי בעיר.

אולמרט הוא אמן יחסי הציבור, ועל אף פעילותו הנמוכה יחסית בין כתלי הכנסת, מרבה הציבור לשמוע את הכרזותיו והצהרותיו.

חברי־כנסת אחרים, שיש להם משרדים לעריכת־דין, הם דוב שילנסקי מהליכוד, שהוא שותף עם בנו במשרד עורכי־דין ומכהן גם כחבר הוועדה למינוי שופטים, יורם ארידור, דן מרידור מהליכוד ועוד. השר משה שחל וסגן השר רוני מילוא, שניהלו משרדי עורכי־דין בהיותם חברי־כנסת, ויתרו על הקשר עם עסקיהם לאחר שנבחרו לתפקידים הממשלתיים, לפי כללי ועדת אשר.

ח"כ מאיר כהן־אבידוב מהליכוד ומרדכי וירשובסקי מר"צ הפסיקו כל פעילות בעורכי־דין, לאחר שנבחרו לחברות בכנסת והם מקדישים עצמם לפעילותם הפוליטית.

צירוף נדיר

מקרה מיוחד הוא זה של ח"כ פרופסור דוד ליבאי מהמערך. בנוסף להיותו מרצה בפקולטה למשפטים של אוניברסיטת תל־אביב, הוא עורך־דין פלילי אופנתי ומבוקש, ח"כ מהשורה, חבר הוועדה למינוי שופטים ויו"ר ועדת הכנסת לביקורת המדינה. זהו צירוף נדיר ומדהים בעוצמתו, ויש להתפלא על המוסדות המפלגתיים והממלכתיים שאיפשרו אותו.

לשכת עורכי הדין, בהודעה על יוזמתה בהתקנת כללי האתיקה החדשים לגבי עורכי־דין שהם ח"כים, מסבירה כי הוברר לה שהכנסת איננה אוכפת את כללי האתיקה שהיא התקינה לחבריה, וכי המצב בתחום זה מאפשר ניצול לרעה. לשכת עורכי הדין רוצה לאסור על חבריה לייצג לקוחות בפני כל הגופים המבוקרים על־ידי מבקר־המדינה. זוהי ההגדרה הרחבה והמקיפה ביותר של גופים ממשלתיים, חברות ממשלתיות וגופים הנתמכים או המנוהלים על־ידי הממשלה.

ההצעה טעונה אישורו של שר המשפטים.

מה הם כללי האתיקה החלים כיום על חברי הכנסת, מטעמה של הכנסת? בשנת 83' קבעה ועדת הכנסת כללים הנקראים בשם „החלטת ועדת הכנסת בדבר כללי אתיקה לחברי הכנסת". בכללים אלה נקבע, בין השאר, כי לא יהיה לחבר־כנסת עניין אישי במילוי תפקידו, ולא יהיה ניגוד עניינים (אינטרסים) בין מילוי תפקידו כחבר־כנסת לבין עניינו האישי. בסעיף אחר של הכללים, שתוקן בפברואר השנה, נקבע: „חבר הכנסת לא ייצג לקוח בפני רשות מימשל, אלא בעניין הטעון רישום בפנקס המתנהל על־פי דין, או בעניין שבו הייצוג נדרש בקשר להליך בבית־משפט או בבית־הדין או לקראתם". לפני שהוראה הזאת תוקנה, התירו הוראות האתיקה לח"כים לייצג לקוחות בפני רשויות מימשל בעניין, אם הרשות הממשלתית הייתה מיוצגת על־ידי יועץ משפטי.

דוד ליבאי – ח"כ שהוא גם מרצה, גם עו"ד, גם חבר הוועדה למינוי שופטים, גם...

דיונים חסויים

היועץ המשפטי של הכנסת, עורך־דין ענבר אומר, שמאז התיקון המחמיר של ועדת האתיקה, שנעשה ביוזמתו של ח"כ וירשובסקי, לא ידוע על הפרות. האם נדונו איומים על־ידי ועדת האתיקה של הכנסת, על פגיעה בכללי האתיקה? הדין ענבר אינו מוכן למסור פרטים על ועדת האתיקה. הוא רק מזכיר דיון שנעשה לו פומבי, והוא נסב על פעילותו של ח"כ פרופסור עורך־דין דוד ליבאי, בייצוג יונתן פולארד. או קבעה הועדה שליבאי פעל לחלוטין כשורה.

יש חברי־כנסת שחשים, כי הכללים אינם סגורים כהלכה, וכי הם טעונים תיקון. בעקבות יוזמתם, החליטה ועדת האתיקה של הכנסת, כי החל בכנסת הבאה יאסרו על הח"כים לחלוטין עיסוקים נוספים, פרט לחריגים שייקבעו במפורש. הוקמה ועדה ציבורית, בראשותו של עורך־דין יצחק, מי שהיה יו"ר לשכת עורכי־הדין ונציב המדינה, ועליה הוטל לקבוע את הכללים ליישום החלטתה של ועדת הכנסת. הועדה סיימה את עבודתה והדו"ח שלה נמצא בשלבים אחרונים של הגהה.

השינוי יחייב חקיקה

זה נשמע טוב מאוד, אבל יש עוד נקודה „קטנה". הפיכתה של החלטת ועדת הכנסת להוראות מחייבות תלויה בקבלת חוק על־ידי הכנסת. לפי המצב החוקי כיום, חברי הכנסת זכאים לנהל עסקים ולהתעסק במקצוע. ובהערה מוסגרת יש לציין את האבסורד, נאסר על חברי־כנסת לקבל שכר, אך לא נאסר עליהם לקבל תגמולים או דמי־יתר. כדי לשלול מהם זכות מוקנית זאת, צריך לשנות את חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם.

— מהו הסיכוי שחברי הכנסת יוותרו על זכותם הנוכחית?

עורך־דין ענבר אומר: „ועדת הכנסת התחייבה להגיש הצעת־חוק לקריאה ראשונה. חברי הכנסת ידעו שכל עם ישראל יצפה בהתנהגותם". זה יקרה בכנסת הבאה, להניח, שהמפלגות לא יטילו מרות על חבריהן לגבי ההצבעה בנושא זה. מישהו להתנבא בדבר סיכויי ההצלחה של החוק ובדבר המהירות שבו יתקבל?

בינתיים צריך להסתפק במה שנראה סיכוי גדול יותר להצליח — הצעתה של לשכת עורכי־הדין. יש לקוות, ששר המשפטים יאשר הצעה זאת, ככתבה וכלשונה, בהקדם.

חשבון פתוח
לוי מורג

☐ מרשם חדשני משדה התעופה

שר הביטחון יצחק רבין (גירשתי יותר, פוצצתי יותר...) שב למולדת. הוא לא היה כאן בשבועיים האחרונים, אבל זה לא הפריע לו לקבוע - - כבר בשדה התעופה (בן־גוריון), עוד לפני שהספיק לנשק את עפרה של ארצנו הקדושה — מירשם אנליטי, חדשני, דיגיטלי וממוחשב לבעיית ההתפרעויות (סוגרומים?) של ערביי ארץ־ישראל (הידועים גם בשם פלשתינים). הפתרון של יצחק רבין (גירשתי יותר, פוצצתי יותר...) פשוט: „מי שהולך להפגנות אלימות, צריך לדעת שהוא לוקח על עצמו סיכונים... נשליט סדר גם אם זה יכאב."

יותר מ־20 הרוגים נכון לאתמול בצהריים, זה לא סיכון מר רבין? מה זה — זה פיקניק של הפלמ"ח נגד הבריטים? כמה זה יכאב יותר מ־20 הרוגים? 30, 40 או 200? ואולי נהדק עליהם את המצור, ונפסיק להם את המים כמו ב־82 בביירות?

☐ עוזי, עוזי, הוא לא נקי

בגלריה החדשה והמתחדשת של חירות — הצעירים הצברים, הבנים של, המורדים כאילו באורח הגיוני, ללא סיסמאות ופאתוס פולני — בולט ח"כ עוזי לנדאו, הבן של זה שישב מאחורי ח"כ מנחם בגין הרבה שנים, גונדר חיים, שהיה גם שר תחבורה.

יש לו תמיד פתרונות מעשיים, הגיוניים, צבריים, מלאים בחוכמה של הנדסת מכונות. או שמא הנדסת תחבורה. על שביתת ערביי מדינת־ישראל (להבדיל מארץ־ישראל) הגיב ח"כ לנדאו בהצעה לפטר כל ערבי שובת ולהביא במקומו עובד מפורטוגל או מתורכיה. חוכמה צרופה. לגורמים הלאומיים, הדתיים והאחרים של הסכסוך יוסיף ח"כ לנדאו גם נמץ כלכלי — אבטלה. ואז אפילו טרנספר לא יועיל.

☐ יונים פטריוטיות

אני יכול לראות, ממש לראות, בעיני רוחי, את שר ההיסטוריה צוחק צחוק לעגני לנוכח האירועים (מלה טובה כדי להתחמק מסבך המרי האזרחי, התפרעויות וכו') בשטחים הכבושים. יצחק רבין, האיש מהר הצופים, הוא שר הביטחון. דן שומרון, יונה צחורה, בתפקיד הרמטכ"ל. עמרם מצנע, יונה הומייה הוא מפקד פיקוד מרכז. היה יכול להיות יותר פשוט אילו אריאל שרון היה שר ביטחון, רפאל איתן רמטכ"ל ואליקים העצני בפיקוד מרכז. אבל אז זה לא היה עצוב/מצחיק כל־כך — מחק את המיותר.

היונים תמיד יותר פטריוטיות מהניצים, מכיוון שהן צריכות להוכיח שהן פטריוטיות. כמה פאתטי וכמה עצוב: רבין, שומרון ומצנע.

☐ דברים בשם אומרם...

ידידי נפתלי בן־משה הביע בעמוד זה את תמהונו על כך שכיניתי את ח"כ יוסי שריד בשם התואר אידיוט. הוא הוסיף גם בהחלטיות, שלדעתו אין הח"כ הנמרץ מר"צ מתאים להגדרה לא מלומדת זו. לנוחיותו של בן־משה ושל אחרים שפנו אלי בשבועיים האחרונים, אני מביא את האסמכתא לקביעה הנועזת במאמרי. המקור הוא יומון „הארץ" מיום 9.12.87, ממדורו של ח"כ יוסי שריד „השורה האחרונה". וכך כתב שריד, ואני מצטט מלה במלה: „טוב, אז שוב אני עומד להיות האידיוט האחרון וזה בסדר גמור מבחינתי", ואחר־כך: „רק אני האידיוט רואה זאב ולא סבתא".

אני מקווה שבכך באו דברים על תיקונם ובא לציון ולשמאל גואל.

☐ סתם פחדן

יוסף (טומי) לפיד מ„מעריב" לא הופתע מבריחתו של הש"ג ממחנה הנח"ל. לדעתו המלומדת, לא הש"ג אשם, אלא השמאלנים שבגללם איבד הש"ג התמים את אמונתו בצידקת־צידקתנו. אני לא אהיה נביא גדול אם אקבע, שלפיד לא שוחח מעולם עם הש"ג. גם אם יתברר שהש"ג היה, חלילה, בנוער „התחיה" זה הרי לא ישנה כהוא זה את טענתו של לפיד, שבסך הכל ביקש לכלכל על השמאל, גם במחיר של מציצת אצבע — זאת שממנה ינק את מקורותיו „המוסמכים" העיתונאי הוותיק הנטנה. ואני אומר לך אדון לפיד, שהש"ג נהה מפחד, פשוט מפחד. הפחד הכי ראשוני, הכי נורמלי, הכי לא פוליטי ולא אידיאולוגי, אתה מסוגל להבין דבר כל־כך פשוט אדון לפיד?

גם בשמאל התבלבלו מהבריחה של הש"ג. בתחילה קראו לא להיטפל דווקא אליו, כי האחראים האמיתיים הם למעלה. אחר־כך ביקשו לא להפוך אותו לשעיר לעזאזל או למיתוס. ואני אומר לכם, שהוא היה האחראי האמיתי והעיקרי, שהוא אשם בפתרונות אישית מן הסוג העלוב ביותר — בריחה תחת אש והפקרת חבריו. כל השאר זה בירבורים ותירוצים. האיש פשוט נבהל וברח וזה נורמלי, זה קרה, זה יקרה אצלנו ובכל מקום. אין בכך כל יחוד. אבל להפוך אותו לקדוש מעונה או לגיבור של השמאל זאת איוולת גרידא.

ראש דסק לענייני היום: לוי מורג עורכת אחראית של עמודי הפנים: עמית אנטר

אנחנו מיפו

„יהודים מותר להפגין בוושינגטון למען אחיהם בברית־המועצות, אבל לנו אסור לקיים הפגנת־הזדהות עם בני עמנו?" – אומר ריפעת טורק, כוכב הכדורגל הישראלי ■ העתונאי מכרם חורי מח'ול: רוצים להפוך את יפו ל„נקיה מערבים"

מאת חיים מרגלית

„אנחנו מיפו", מצהיר בגאווה ריפעת טורק, שגם הוריו נולדו בעיר. על מה שקרה שם שלשום הוא אומר, כי זה לא היה מקרה. „זאת היתה הצטברות של אפליה גזעית, נפש, קיפוח, חוסר עבודה, עתיד. בקיצור, כל הדברים הרעים זעם שמחפש נפץ שמביא להתפוצצות. טועה מי שחושב שרק המאורעות בשטחים הכבושים הם שהביאו לפיצוץ" — אומר „ג'ימי", נבחרת בכדורגל וכוכב „הפועל תל־אביב".

לטורק, משפחה קרובה במחנות הפליטים בעזה ובמחנות הפליטים בגדה המערבית. כערבי הוא מזועזע ממה שקורה ומהאכזריות שנוהגים בה כלפי בני עמו. אכזריות במנות גדולות הוא ראה ביפו.

העברית שלו כל כך עשירה, כל כך, כל כך מלאה, שמתבקשת השאלה אם הוא חושב בעברית וחולם בעברית. „באלתי הוא מחייך. גם אשתו ששמה מחייכת. היא מזכירה רפואית. „ביום עונים כי אינם מרגישים מתי הם עוברים מערבית לעברית או ההיפך. ביום יפואים, חניכי בית־ספר בהם הם למדו תנ"ך וביאליק וספורי העיירה היהודית אירופה יותר משלמדו את עברם.

לדעת טורק, סיבות רבות הביאו להפגנה. פתאום הוא מפסיק ושואל: „מה, אנחנו לא בני אדם? אסור לנו להפגין? נכון רוצים לאסור עלינו להגיב. ליהודים מותר, ולערבים אסור. לפני שנים היתה ועידת פיסגה בוושינגטון. בא לוושינגטון לחתום עם רייגן על הסכם בדבר חיסול נשק גרעיני. ומי ניסה להפריע בין השניים? מי ניסה להגיש לחתימה? ראשי היהודים, ומרועץ דרשו מרייגן שיתנה את חתימתו על ההסכם — שאמור להביא שלום לעולם — בקיום זכויות האזרח בברית־המועצות, שיאפשרו לאחיהם בני עמם להגר מרוסיה". היהודים בישראל, מראש הממשלה ועד אחרון האזרחים, ליוו באהדה ובהבנה את ההפגנה בוושינגטון, בה השתתפו רבע מיליון מבני עמם, שדרשו לתת ליהודים לצאת מברית־המ"מ כדי להצטרף לבני עמם במולדתם ההיסטורית. כל זה מותר ליהודים.

לערבים, הוא מודעק, כל זה אסור.

השנאה פרצה מכל הצדדים

ראשי המועצות המקומיות הערביות, הוא מזכיר, החליטו על „יום שלום" בו יזדהו הערבים במדינת ישראל עם אחיהם בני עמם בשטחים הכבושים. הערבים הישראלים הם ברובם המכריע שומרי חוק הרבה יותר מן היהודים, ואין חדש בכך. מי שיוצא בערב לרחובות יפו רואה ויודע מי מתפרע ומי שומר חוק וסדר. הערבים נקראו ונענו. ביום שני הם לא עבדו, לא למדו, ורוב החנויות היו סגורות. הערבים ביפו גרים בדירות קטנות וצפופות. הצעירים, ילדים, נערות ונערים, תלמידים, סטודנטים ונשים צעירות יצאו לרחוב, ואז באה המשטרה מתל־אביב והחלה להתגרות. מי שהוריד רגל מהמדרכה חטף אלה על הראש. מובן שהחלה תזווה. עוד צעירים החדירו רגל מהמדרכה, גם הם חטפו, כשניסו להשיב והתחטפו, גרמו לתגובה ולכך חיכו השוטרים. כל הסכרים נפרצו. השוטרים הרימו את המחסום, והשנאה פרצה מכל הצדדים. כל הנימוסים נעלמו. השוטרים היכו לתיאבון, הערבים התאפקו בכל כוחותיהם, הם הבינו כי זאת ההזדמנות ששוטרי תל־אביב חיכו לה כדי להפיג את מרירותם.

טורק מעיד על עצמו, כי הוא אדם שומר חוק ומקווה כי מדינת ישראל תמשיך להיות מדינה שומרת חוק. הוא מטעים כי במדינה שומרת חוק יש זכות למיעוט להביע דעתו ולכן הוא אינו מסוגל לרדת לסוף דעתם של אלה ששלחו את השוטרים ליפו. אולי זה נבע משנאה ואולי מחוסר שכל. אותו חוסר שמפריע לראשי עיריית תל־אביב לשקם את השכונות הערביות, ומונע עידוד של פעילות תרבותית וחברתית בשכונות יפו הערבית.

כדי להמחיש את דעותיו אנחנו יוצאים לרחובות שכונת עג'מי. כל טיפת גשם הופכת את הכבישים לנהרות סוערים. מדרכות יש בקושי. לדברי טורק, האבסורד הוא שברחוב 60 מניחים מדרכות יפות וזהו רחוב שאין בו דיירים, בעוד שברחובות שגרים בהם, המדרכות הן מהמורות. הוא מוסיף, שראשי עיריית תל־אביב עושים כל מאמץ כדי לא להשתמש בכספים שמיועדים לשיקום שכונות ערביות ומשתמשים בהם לשיקום שכונות יהודיות.

טורק אינו מסוגל להבין דברים כאלה. אולי הדבר נובע מכך שהוא אופטימי ביסודו. הראיה — הוא מאמן עכשיו קבוצת כדורגל המורכבת מיהודים וערבים — „הפועל, צעירי יפו".

היהודים רוצים „מוח ערבי סתום"

העתונאי מכרם חורי מח'ול, בטוח שהיהודים רוצים לסלק את הערבים מיפו, משום שהפכו לצנינים בעיניהם, היהודים חומרים את שכונת עג'מי. הם רוצים

(המשך בעמוד 8)

גז מדמיע בנצרת, במהלך הפגנת הזדהות עם ערביי השטחים (צילום: איפי)

אשוח בין גאווה לפחד

הרחוב בנצרת ממהר להשלים את ההכנות ליום הולדת ישו. בעיצומה של עונת השפע. חוששים הפרנסים שמא יברחו התיירים ומצניעים מהר את שאריות יום הסולידריות ■ התושבים מפרנסים את האש הממשיכה לבעור מתחת לפני השטח

מאת שלמה גלזר

בבית־קפה במרכז נצרת, סמוך לכיכר „המעיין" שהיתה מוקד המהומות אתמול בעיר, אומר לי צעיר ערבי: „אנחנו כמו פצצה. נותנים מכה — מתפוצצים. כדי לפתור את המצב צריך לטפל בו בשכל."

למחרת יום המחאה, התנהלו העסקים בנצרת כרגיל. ברחוב פאלוס, שדמה אתמול לשדה קרב עם מתרסי אבנים, עגלות־אשפה בוערות ורימוני גאז — לא נותרו סימנים. החנויות נפתחו והמוני לקוחות פקדו אותן לקראת חג המולד. גם בכבישים תנועה ערה של הכנות לחג. מכוניות עמוסות עצי אשוח, אורנים וברושים. פרנסי העיר, שחששו מפגיעה בתיירות הצליינית, יכלו אתמול לנשום מעט לרווחה. מנהל אחד המלונות מגלה כי ראשי העיר הבטיחו לעשות כל מאמץ לשמור על הסדר בימים הבאים. הסולידאריות בוודאי חשובה — אבל צריך להביא בחשבון את המחיר. אם התיירים יברחו בעיצומה של עונת השפע — המחאה תעלה יותר מדי ביוקר.

אבל מתחת לפני השטח עדיין רוחשת הבערה. בנצרת מצאתי אתמול הרבה גאווה, תחושה של עמידה מכובדת במבחן: כוחות הבטחון באו בכוחות גדולים עם אלות וגאז, והשבאב לא ברח. ואיש שיחי בבית־הקפה, מרחיק־לכת עד לתנ"ך: „אנחנו כמו דוד שאחז באבן מול גוליית החמוש בגאז ורובים אוטומטיים."

בשוק אומרים בראש מורם: „פרענו חוב ישן לאחינו במחנות הפליטים. הם האחים שלנו ולא נשתוק אם ימשיכו לירות בהם." גם דבריו של ראש העירייה, ח"כ תופיק זייאד, כי חג המולד הקרוב הוא גם לידתו מחדש של העם הפלשתינאי, נפלו על אוזניים קשובות מאוד. פחד — למי שחיפש כזה אחרי יום המהומות, המעצרים והגאז — לא היה אתמול בנצרת.

את החשש, לעומת זאת, אפשר היה למצוא בנצרת־עלית. המהומות, הגאז והמעצרים — מציאות שפתאום הפכה כה קרובה — החרידה את התושבים. במרכז המסחרי מהומות־אתמול הן שיחת־היום. מתעניינים האם בטוח לרדת לעיר התחתית, האם הכל פתוח, האם חזר השקט. מדברים על הצורך ביד קשה. מקווים שזהו עוד אירוע חולף.

במחוז הצפוני של המשטרה כבר עסקו אתמול בהסקת מסקנות. קצינים בכירים הביעו אי־נוחות רבה מההתרחשויות. „לא ייתכן — הם אומרים — שגורמים פוליטיים יסיתו את הציבור במסווה של פעילות פוליטית ואידיאולוגיה, ואילו המשטרה תטפל רק בגורמים השוליים של זורקי האבנים." במשטרה מקווים שהדרג הפוליטי יוציא הוראות חדשות. היו שהגדירו את התנהגות המשטרה כמאופקת מדי, נוכח סכנת החיים בה נמצאו עשרות שוטרים מול המון המפגינים. לדעת אותם קצינים, היה מקום להתערבות המשטרה במתרחש, בשלב מוקדם יותר, כדי לבלום את הקיצונים.

נצרת, אחרי יום ההפגנות, ממהרת להשלים את ההכנות ליום הולדת ישו, ממתינה לבאות, ושואלת — מפי אחד מתושביה הצעירים: „אתם, היהודים, באמת חושבים שאפשר לדכא בכוח, שאיפות לאומיות צודקות?"

התחזית: גלים גבוהים יותר

פרופ' משה מעוז: את הבעיה הזו אי־אפשר לפתור בדיכוי ■ פרופ' צבי אלפלג: ישראל פירשה את הסובלנות כהשלמה ■ ואליד צאדק: הרגשות יגברו על הריאליזם הפוליטי

מאת רונית מורגנשטרן

גלי הזעם המיטלטלים בשבועות אלה את רצועת עזה והגדה המערבית עימו לסערה גם בתושבי ישראל. ערביי ישראל יצאו לרחובות, בתנועות דומה לזו בשטחים, מתוך הזדהות ובמחאה כנגד הדיכוי והדיר החוקה של כוחות הביטחון. ומה הלאה? האם תישוך הסערה והחיים יחזרו למסלולם, או שמא נוצרה תפנית שאין חזרה ממנה והתחזית היא קודרת הרבה יותר?

לדעת פרופ' משה מעוז, ממכון טרומן באוניברסיטה העברית, הסערה לא תרגע והגלים עלולים להיות גבוהים יותר. „מדובר כאן בתנועה לאומית פלשתינית, בבעיה לאומית. את הבעיה הזאת אי־אפשר לפתור בפתרון צבאי ובדיכוי, אלא בדרכים פוליטיות. אחרת יבואו גלים חדשים של אלימות, שתגרור בעימות משני הצדדים, ויווצר מעגל קסמים של אלימות ואלימות־נגד. לצערי, את מה שקורה היום וכל בר־דעת היה לחוות את זה."

מסביר פרופ' מעוז: „לאור הגורמים הבסיסיים — 20 שנה ללא פתרון, תיסכולים של תושבי השטחים, בעיקר הצעירים שבהם הרוב, תהליכים פוליטיים שאינם מעל ראשם וגבם — בתוספת גורמים מסייעים כמו דוגמה אישית בנוסח ליל הגילשונים, הסתה של אש"ף ופרובוקציות של מתנחלים, ההתפרצות היתה רק שאלה של זמן. הגורמים המסייעים הם אלה הקובעים את היקף ההתפרצות. איני רוצה להסתכן בנבואות, אך לפי המצב של היום, אם ימשך הקיפאון המדיני, יבואו עוד גלים של אלימות ואפילו חריפים יותר. המצב כבר החריף. המהומות התפשטו כבר לתוך ישראל.

„לערביי ישראל יש בעיה — נאמנות. כך בבר, לישראל ולזהות הפלשתינית. מה שקרה באחרונה בשטחים היטה את הכף, וזו החמצה שלנו. כי מה שקורה בשטחים יש לו השלכה גם לגבי הערבים בתוך ישראל וגם לגבי היחסים שלנו עם מצרים, עם ירדן, עם ארצות־הברית ועם העולם המערבי כולו. זו גם בעיה יהודית, ואלה שלא רואים את כל הבעיות הללו, פשוט טומנים ראשם בחול".

פרופ' צבי אלפלג, ממרכז דיין באוניברסיטת תל־אביב, מבחין בשני תהליכים שהובילו להתפרצות הרגשות של ערביי ישראל: במישור שביניהם לבין המדינה כאזרחיה, ובמישור של זהותם הלאומית.

„במישור הראשון הכוונה היא לנושאים מאוד ספציפיים — תקציבים לרשויות, אדמות ורכוש הוואקף המוסלמי. קיימת אפליה בין האזרחים בנגישות לשיקומים ולמסגרות אחרות. כשמדובר בבתים ערביים גרים שם יהודים ללא הפרעה, אבל בבתים יהודיים קשה לערבי להתגורר. במשך 40 שנה לא היתה המדינה ערה לכך באופן מיוחד ופירשה את הסובלנות למציאות זו כהשלמה. אבל התסיסה היתה קיימת והתיסכול העמיק והלך תחת החיוכים והנימוסים".

פרופ' אלפלג טוען, שככל שהשתפר מצבם של הערבים בישראל הלכה התסיסה והעמיקה: „לכל אדם בעל מקצוע והשכלה בעיות אלו מפריעות יותר. הוא זה שנתקל בדחייה וקיפוח מצד המימסד הישראלי יותר מזה הנשאר בכפר וחורש את אדמתו.

„המישור האחר גם כן מתחדד ככל שמשתפר המצב הכלכלי וההשכלתי. מדובר בבעיית הזהות הלאומית. מי שעסוק 18 שעות ביצירת הלחם שלו, אין לו זמן לחשוב. אבל כשיש פנאי, מתחילים לחשוב על שייכות לאומית. אז מתברר, שכאזרח שייך הערבי לישראל, אבל כבן־לאום הוא לא יכול להיות שייך. עצם ההגדרה של המדינה כיהודית לא נותנת לו להשתייך לכאן. בגלל שני התהליכים האלה ההתפרצות היתה רק עניין של עיתוי."

מסכם פרופ' אלפלג: „בעתיד לא נראה לי שנתהלך חבושים ברחובות. פילוסופיית החיים שלהם, שנובעת מאלף שנות חיים תחת כיבוש, תסייע להם גם הפעם לחזור למסלול קיום רגיל. הם יחזרו למקומות העבודה לשאר עיסוקיהם לצורך קיום. עשויה להתפתח תופעה, שהערבים יתכנסו לתוך עצמם הם יקיימו פחות מגעים עם הציבור היהודי. גם מבחינה פוליטית לא תהיה חזרה למצב הקודם — ברגע שנוצר תקדים מסויים, אין חזרה. לנוכח האפשרות שאזורים מסויימים יהיו ערביים, גם במשמעות של נסיות לאומיות, על מדינת ישראל לשקול, לדעתי, באופן רציני להעביר את 60 אלף המתנחלים לגליל, למשל."

ואליד צאדק מטייבה, מנהל המרכז הבינלאומי לשלום, חרד מאוד לבאות: „מה שקושר אותנו, ערביי ישראל, למדינת ישראל זה הריאליזם הפוליטי. יש מציאות בה אנחנו צריכים לחיות. המציאות היא קיומה של מדינת ישראל, אבל כבר בבר צריכה להיות, לדעתנו, גם מדינה פלשתינית לצד מדינת ישראל. אם המצב הנוכחי יימשך וממשלת האחדות הלאומית או כל ממשלה אחרת תמשיך בדרך זו, אני חושש מאוד שתהיה הרעה ביחסים בין הערבים ליהודים בתוך ישראל.

„אם יימשך היאוש למציאת פתרון פוליטי והעדר סטטוס לאומי של ערביי הגדה והרצועה, יגברו הרגשות על הריאליזם הפוליטי. במקרה כזה אני צופה התחממות והסרת הריקמה העדינה שקושרת את ערביי ישראל למדינה. הערבים מסתובבים בהרגשה של אפליה. ההקצנה ברחוב היהודי גוברת והולכת. ממשלות ישראל לא השכילו לדאוג לעשיית שלום קודם כל בתוך ישראל, ואם אין שלום, יש סיכוי למלחמה. אני דוגל בפתרון מדיני בין הפלשתינים לישראל. היו כבר שש מלחמות ובאמצע מלחמות קטנות והן לא פתרון דבר. המשך הדיכוי בשטחים רק יסלים את המצב. אם לא תיפתר הבעיה הפלשתינית, שהיא לב הסכסוך במזרח־התיכון, תבוא מלחמה נוספת. במלחמה הבאה לא יהיה מנצח ומנוצח, כי בכלי המשחית שישנם לשני הצדדים אני חושש שהתוצאות יהיו נוראות לכולם. בעיקר, לצערי, לפלשתינים. אני מאוד מעוניין בשלום בין הפלשתינים לישראל ועם הרבה ביטחונות לישראל, אבל לא דרך קני הרובים, לא דרך דיכוי."

תגובות

כפירה בחוסר העיקר

עלינו לתהות מה נותר כשטח מחייה למפ"ם בין שאר המפלגות

מאת דב בר־ניר

את חוסר העיקר רואה אני, באורח פרדוקסאלי, במה שמכונה עיקר, לכל הדעות, ובהנחה ראשונה, גם לדעתי: הבנות שקדניות לקראת ועידת מפ"ם הקרובה, אישור מצעה באותה ועידה, והתגייסות מירבית לקראת הבחירות לכנסת — ויהיה „יבולי" המנדטים כאשר יהיה.

מהו איפוא עיקר העיקרים, לעניות דעתי? אקרא הדברים בשמם המפורש: מבוכה אידיאית עמוקה־עמוקה בתוך מחננו, ונתק לא פחות עמוק בין מפ"ם לבין קהל הבוחרים הרחב. הגיעו אצלי הדברים עד כדי כך, שמה שמעסיק אותי הוא מה יהיה גורל תנועתי, שלה הקדשתי את כל חיי, לאחר הבחירות: התוסיף היא לנשום נשימה ארוכה, או שמא תתקצר נשימה זאת, לא רק ברביקותה הפוליטית והמפלגתית, אלא גם הקיבוצית, ובכוח מה נוכל או לחזק ברכיים כושלות, ואולי אף כושלות מאוד? והרי, בטרם אגע (במסגרת מאמר קצר, רק בקצה המזלג) במה שנראה לי עיקר העיקרים — כלומר, כיצד נמלא תוכן יסורות־אמת, כגון ציונות, כגון סוציאליזם, שבעיני הבריות נראים היום חלולים, מרוקנים מכל תוכן, נוסחות ריטואליות שחוזרים עליהן מילולית, ולא תכנית — עלינו גם לתהות על מה שיש, או מה שנותר כשטח־מחייה למפ"ם, בין שאר המפלגות. שכן, כיצד עשוי, או עלול, לחשוב בלבו הבוחר לקראת הקלפי: תהליך השלום — בכך עוסק הלכה למעשה, שמעון פרס; מאבקי העובדים — בכך שוב עוסק, טוב או רע, ישראל קיסר; זכויות, האזרח והיהודי החילוני — בכך עוסקת שולמית אלוני כל הימים. מהו איפוא שטח־המחייה הייחודי של מפ"ם? וכיצד נחזק כבר עכשיו ברכיים כושלות במחנה, כאשר אך לשווא, „ננזוף" בחברים על חוסר אמונה, או חוסר דבקות מפלגתית, והם שרויים במבוכה אמיתית, לא מעושה, ולא מזוייפת, באותם פרקי־אמונה שהיו נחלתנו, מאז ועד עתה. במלים אחרות, המשבר הפוקד אותנו איננו מקרי ואיננו סתם־עצלני: הוא משבר אידיאי, של השקפת־עולם, וכמובן, גם של אפשרות תירגום השקפות נאות אלה לשפת המעשה, של עיצוב אחר של החברה הישראלית. כל עוד לא נגיע להכרה כי הקרקע עלולה לשמוט תחת רגלינו, דווקא משום שהאדם זקוק לאמונה — ודווקא אמונה זו התערערה לאחרונה — נפעל אמנם לפי שיגרה חיובית — ובכל זאת תישאר היא שיגרה, הפותרת משהו, אך אינה פותרת את העיקר.

*

ומהו עיקר זה? למשל: הציונות. סוד גלוי הוא שאלמלא פסילה, ממש בסיטונות, של מועמדי התנועה הציונית העולמית, על־ידי מנהלי המגביות באמריקה, היה הקונגרס הציוני שוקע בביצת השיגרה, והיה מתלווה בלעג הקהל הישראלי. אך מה יש לנו לומר בסוגיה לאומית מרכזית זאת? ארמוז כאן, בלית ברירה, על מה שנראה לי עיקר, מול שטחיות ודרידות הביקורת על „הביורוקראטיה" הציונית והסוכנותית הפועלת כביכול בחלל הריק ומבזבזת שוב כספים מרובים לריק. והנה, הציונות המושמצת הזאת הצילה את העם היהודי מהתפוררות מוחלטת. תארו לכם, לרגע, מה היה קורה אילו, לאחר השואה, לא היתה קמה שום מדינה יהודית בארץ־ישראל: כיאוש נור היתה מתפזרת שארית הפליטה לכל רוח, היו יהודים בארצות־הרווחה זונחים את אוניית היהדות הטובעת, ושום „חזרה בתשובה" של מעטים לא היתה מרשימה את הרבים. לעג ההיסטוריה הוא, שדווקא בחיק מדינת ישראל מצאו להם היסודות החרדיים מיקלט בטוח, והם משגשגים כאותה פטרייה לאחר גשם, בשל גשם הנדבות של הציונות המתגשמת. ועוד דבר: אילו לא נוסף עוד אף יהודי אחד, אף עולה נוסף, למדינת ישראל, הצילה מדינת ישראל את העם היהודי, על־ידי תחייתו ותחיית לשונו ותרבותו, במולדתו ההיסטורית.

עד כאן — מה שהיה. ומכאן — למה שעוד יהיה: הנה באו יהודי אתיופיה, הנה עוד יבוא חלק מן היהודים היוצאים את ברית־המועצות. עדיין יכולה לשמש מדינת ישראל מיקלט רוחני, או עוגן הצלה, לקהילות יהודיות לא מבוטלות. עדיין יכולה ישראל לחזור לעצמה ולניחוחה החלוצי. עדיין יכולה רמת־חייה לעלות, ואולי אף להשתוות עם ארצות־הרווחה. עדיין יש לראות בציונות תשובה היסטורית ארוכת־טווח למועקות יהודיות, או למשברים חריפים יותר העלולים לפקוד חלקי יהדות שונים בחלקי עולם שונים. מדוע נעמוד כאן עם „סטופר" ביד, ולהבאתנו המרובה נעשה צחוק מעצמנו, ואף נירק בבאר ממנה שתינו כל הימים? הקיצור: מחשבתנו הציונית זקוקה להעמקה, לא ערטילאית כלל, אלא משכילה לבסס את מחשבתנו הציונית מחדש, למען תהיה שוב חדשה וחדשנית.

*

הוא הדין בסוציאליזם. לא פגשתי עד כה נפש חייה, בתנועתנו ומחוצה לה, שישכיל להגדיר מחדש את תוכנו, אפילו המיוחל, של מושג זה. ואל־נא נגיד, למשל, „חברה צודקת" — לא נתקלתי בשום מפלגה בארץ שתרגול במפורש בחברה „בלתי־צודקת". כלומר, זהו מושג מעורפל שיש להצילו מעצם עירפולו. ושוב, לא פגשתי איש שלא יהיה לפחות נבוך כאשר מציעים לו „שוויוניות". מספר חנוך ברטוב, שהיה ביריד הספרים במוסקבה, שלא מצא בעיר המיליונים הזאת אף לא רחוב אחד שירמה לשדרות אלישע בפאריס, לשדרה החמישית בניו־יורק, או־אף לרחוב דיזנגוף אצלנו ואפילו לרחוב אבן־גבירול. כל החנויות בעיר זאת היו משולות בעיניו לחנויות רחוב שיינקין בתל־אביב... לפני שלושים שנה, והרי גורבצ'וב עצמו, בספרו, מדבר על שלוש תקלות, כמעט אנושות, בחברה הסובייטית, הקרויה סוציאליסטית: אפאטיה, סטאגנאציה, אובדן דינאמיקה ואלה דבריו המפורשים. ואם נפנה למערב, אל־נא נחיה, אף שבריר של רגע, בהזיות: הסוציאל־דמוקראטיה הגרמנית, עכשיו גם הצרפתית, ולפי הידיעות האחרונות, גם הספרדית, נפרדות מן הסוציאליזם, יום־יום, בפעולתן היומיומית, אך גם, במידה רבה, בזירה התיאורטית, בעצם קידושן ממש את היוזמה הפרטית, את ההתחרות החופשית ואת שלטון השוק, ובעיקר נראות הן מגינות על חברת־הרווחה, ועל זכויות השכירים, כנגד השתלטות גמורה של האידיאולוגיה הליבראלית, או הניאו־ליבראלית.

כאן ייאמר: אני סוציאליסט וכותב מאמר זה כסוציאליסט. אך אחת אני יודע: אם לא יוגדר, בעיני־אני, הסוציאליזם מחדש, לשווא נסיוננו לחזק ברכיים כושלות, שכן ברכינו־אנו הן הכושלות — וככבר אמר מארקס (מותר פעם לצטטו, מן השיכחה האופפת אותו), כי יש לחנך מחדש דווקא את המחנך עצמו. קיצורו של דבר: כל מי שסבור שדי לנו „לתפור" מצע לקראת ועידת מפ"ם, ולאחריה, להציעו לבוחר, מתעלם מן העובדה כי שעת מבוכה בישראל — וכי רק אנשים מאמינים במה שקרוי „האותיות הקטנות", הם היחידים המסוגלים לטפל בחוליי החברה הישראלית ובמבוכת המחנה המפ"מי עצמו. כאן פחדי הוא כפול: הראשון — האם שורות תורעת־חירום כזאת בהנהגת מפ"ם, והתהייה שהות כלשהי לעשות משהו, ב„מגרש" מוחנה זה, המעלה עשבים שוטים, לקראת ועידה כליכך קרובה.

אנחנו מיפו

(סוף מעמוד 7)

להרסה, לחרוש אותה ולבנות במקומה בניינים הסטוריים „עתיקים," אליהם יביאו תיירים יהודים מכל העולם, ויתגאו בפניהם בעבר היהודי של יפו, שהיתה לפני אלפיים שנה נמל החשמונאים. לשם כך יש ליהודים תוכנית מבצעית כמו תוכנית ששמה „המידרון" ותוכנית „קיר הים". כשיתבצעו תכניות אלה הם יהפכו את יפו ל„נקייה מערבים". לדבריו, כל מה שקרה ביום שני היה פורקן. פורקן מתסכל הנמשך 40 שנה מיום קום המדינה.

חורי מח'ול לומד לתואר שני בלימודי אפריקה ופילוסופיה פוליטית. שפתו העברית „עשירה. כאילו הוסרו כל מחסומיה. הוא מדבר על אפליה מתוכננת, הוא משוכנע כי תחנות הסמים בשכונת עג'מי אינן נתפסות על־ידי המשטרה, כי היהודים רוצים ערבים מסוממים. ב„מסוממים", הוא אומר, אפשר תמיד לטפל. סמים סותמים את המוח. היהודים רוצים במוח ערבי סתום, נוח להם כך.

היהודים אינם רוצים בערבים משכילים. היהודים שונאים ערבים משכילים, כי ערבים משכילים מבינים שבארץ הזאת יש מקום לשתי מדינות, ולכן הם גרועים בעיניהם אפילו מאנשי אש"ף. לדבריו, מה שקרה ביפו היה נסיון יהודי לארגן פרובוקציה כדי להכות בערבים. מה שמפליא אותו הוא שיש יהודים שלא מבינים זאת.

לדוגמה, הוא מצטט כתבה שפורסמה אתמול באחד העתונים בה נשאל ריפעת טורק מדוע אינו עובר לעזה, אל בני משפחתו שם. חורי מחול רואה בשאלה זאת את מלוא השנאה של יהודי. הוא מצטט מובאות מדברי ח"כים מהימין ששנאת הערבים שלהם מסלידה אותו. כל מה שקרה בשטחים, כל מה שקורה עכשיו במדינה, נראה לו כמזימה מתוכננת, אשר לה מטרה אחת, להפטר מן הערבים. הוא משוכנע כי זה לא יצליח ומקווה שיהודים שוחרי שלום יבינו מה קורה וכי מי שפוגע בערבים, ימשיך ויפגע ביהודים.

תחזית בנק הפועלים ל־88:

צפויה האטה בפעילות ופיחות עד 10%

● לא יהיה גידול בגרעון במאזן התשלומים

ב־1988 צפויה האטה מסויימת בקצב הגידול של הפעילות במשק, האטה שתתבטא במרבית האינדיקטורים הכלכליים — מעריכים כלכלני בנק הפועלים בסקירת ההתפתחויות הכלכליות ב־87 ותחזית ל־88.

בבנק הפועלים מעריכים, כי בשנה הבאה צפוי פיחות בשיעור של 10 אחוזים, ושיעור האינפלציה יהיה דומה לשיעורה השנה — 16 אחוז. עיתוי הפיחות תלוי במועד שבו תושג הסכמת הצדדים — הממשלה, ההסתדרות והמעסיקים — למהלך כולל שינטרל את גלגול עליותיו, כמו בפיחות שבוצע בתחילת 87. להערכת כלכלני הבנק, הפיחות יבוצע במחצית הראשונה של 88, אולם תיתכן דחייה במועד ביצועו. מאזן התשלומים והיקף יתרות המט"ח, העולה על 6.1 מיליארד דולר בנובמבר, מאפשרים גמישות בקבלת החלטות בתחום שער החליפין, בפרט כאשר התרחבות הביקושים במשק מוגבלת על־ידי היצוא ולא על־ידי הצריכה הפרטית כפי שהיה ב־86.

אולם אם תימשך הולשתו של הדולר, יגברו לחצי היצואנים לבצע פיחות.

התוצר והשימושים: ב־87 נאמד הגידול בתוצר המקומי הגולמי ב־4.4 אחוזים, וב־88 צפויה האטה בקצב הגידול והוא מוערך ב־3.2 אחוזים. הצריכה הפרטית צפויה לגדול ב־3 אחוזים, הצריכה הציבורית ללא יבוא בטחוני ב־2 אחוזים.

מאזן התשלומים: ב־88 צפוי גידול של 3.2 אחוזים ביבוא האזרחי, לעומת גידול הנאמד ב־9 אחוזים השנה. האטה תנבע מהאטה בצבירת מלאים שאפיינה את השנתיים האחרונות ומירידה ביבוא מוצרים בני־קיימא. היצוא, ללא שירותי הון, יגדל ריאלית ב־5.5 אחוזים, לעומת אומדן של 10 אחוזים ב־87. בחשבון השוטף של מאזן התשלומים צפוי איזון גם ב־88.

תקציב הממשלה: ב־88 צפוי גידול בגרעון בתקציב הממשלה לעומת 87. גידול זה יושפע בין השאר מהבחירות [...] בשנה הבאה, המתאפיינות בדרך כלל [...] בהוצאות המקומיות, ומהקלות צפויות [...]

התעסוקה והשכר: שוק העבודה [...] באחרונה לקיפאון מסוים, אולם כיוון [...] היא שנת בחירות, צפויים צעדים [...] במקרה של עלייה חריגה בשיעור [...] בבנק הפועלים צופים, כי שיעור [...] יעלה מ־6.5 ל־7 אחוזים. צפוי [...] הממוצע יגדל בשיעור ריאלי של 4 [...] ב־7 אחוזים בסקטור הציבורי וב־3 [...] בסקטור הפרטי — כל זאת בהנחה [...] תוספת היוקר תישמר.

שוק ההון: ב־88 צפויה האטה [...] הגידול של הנכסים הפיננסיים [...] הציפייה לפיחות בתחילת 88 [...] בפקדונות השקליים וגידול בנכסים [...] ולאחר הפיחות צפויה שוב התרחבות [...] השקליים. באוקטובר 88 יופרו [...] בהיקף של 6.5 מיליארד ש"ח [...] חלק ניכר מהמניות מוחזק [...] פיננסיים ולכן צפוי שמעט [...] יישארו במערכת הפיננסית.

אורי נחשון

בתים רועדים בבית־שמש

בתי שכונת רמת לח"י בעיירה בית־שמש סדוקים ופרוצים לרוחות. כל 150 המשפחות שהתגוררו בהם עזבו את הדירות, הם מפחדים. משרד הבינוי והשיכון שיכן אותם בינתיים בבתי־מלון בירושלים, אומר אלי ונונו, יו"ר ועד הדיירים.

הסיפור החל לפני יותר משנה. ב־23 בנובמבר 1986, נשמעו קולות התפוצצות באחד מבתי הדירות בשכונה ולאחר מכן נראה סדק שירד מהקומה הרביעית עד למדרכה שליד הבית. בקומה הרביעית היה רוחבו 35 ס"מ והוא הלך וצר כלפי מטה. הסדק נובע בין הסלון לחדר השינה. מהנדס המועצה המקומית הורה לפנות את הבית. חברת משרד השיכון וחברת „עמידר", שבבעלותה חלק מהדירות, הטילו את בדיקת הבית על המהנדס דוד דור, שהיה אחראי על ביסוס הבתים בעת בנייתם, בשנת 1972. לדברי ונונו, הדיירים התקוממו על כך, והפגינו נגד מינויו של מהנדס זה. ליד בית המועצה המקומית הקימו אוהל מחאה תחת הסיסמה — „לא שמים חתול לשמור על שמנת". הם נפגשו עם ראשי משרד השיכון. המהנדס הוחלף ובמקומו נקבעה ועדה מורכבת מאנשי הטכניון בראשות המהנדס פרופ' עמוס קומורניק.

תוך בדיקות נמצאו עוד שני בתים פגומים. שלושת הבתים תוקנו והדיירים חזרו אליהם. ונונו מציין כי הדיירים לא היו שקטים ופנו לד"ר אוריאל הרמל, מהנדס בעל מוניטין שכיהן לפני מספר שנים כיו"ר אגודת המהנדסים והארכיטקטים בישראל. ד"ר הרמל אמר לוועד הדיירים שהבתים פגומים ויש צורך בתיקונים יסודיים. „מובן", אומר ונונו, „שלא שמעו לנו".

לפני שלושה שבועות שוב רעדו הבתים ובכל שמונה הבניינים ניבעו סדקים גדולים. ראש המועצה המקומית בית־שמש, עו"ד יהודה בן־זאב, הורה לדיירים לפנות את כל הבתים. עכשיו, כאמור, הם נעים ונדים בין בתי־מלון בירושלים. ונונו מוסיף, כי פנו למשרד הבינוי והשיכון ולחברת „עמידר" המטפלים בבקשותיהם. 80 משפחות מתוך 150 הגרות בשכונה רכשו את הדירות, ולכאורה „עמידר" יכולה להתנער מאחריותה, אך בינתיים, לדעת ונונו, הם פועלים כמו שצריך לעומת חברת אפריקה־ישראל, שבנתה את הבתים, שלא השיבה לאף אחת מפניותיהם של הדיירים.

מה דורשים דיירי שכונת רמת לח"י?

ונונו: דירות חדשות. הדיירים הם בעלי משפחות וחוששים לחזור לבתים.

האם הוגשה תביעה משפטית?

ונונו: טרם הוגשה תביעה. הוועד מחכה לפגישה עם השר דוד לוי ולאחר הפגישה יחליטו על צעדיהם הבאים.

לאחר שיחתנו מסר לי ונונו, כי לוועד הגיע העתק מדו"ח הביניים שהכין צוות הטכניון בראשות פרופ' עמוס קומורניק. לפי הדו"ח, נמצאו ליקויים בבנייה ממש, ולא כפי שטענו לפניהם שהסדקים בבתים הם תוצאה מתזוזת הקרקע, תופעה אופיינית לאיזור בית־שמש.

דניאל צ'סניק, מזכיר חברת אפריקה־ישראל, מציין כי החברה בנתה את השכונה בשנת 1972, לפי הזמנת משרד הבינוי והשיכון וחב' עמידר. החברה קיבלה אז את הנחיות הבנייה ממשרד הבינוי והשיכון ונבנתה לפי הסטנדרט שהיה נהוג אז. כלומר, לא השתמשו בכלונסאות בטון כנהוג היום. אז הניחו פלטות בטון כבדות כבסיס לבית. צ'סניק מטעים, שכאשר קרה מה שקרה בשכונת רמת לח"י בבית־שמש לא נפגע איש. נפלו חלקים טרומיים, ניבעו סדקים, אך הבתים לא קרסו.

לשאלה מדוע לא השיבו לפניית ועד הדיירים משיב צ'סניק, כי לחברת אפריקה־ישראל אין קשר ואחריות כלפי הדיירים. הם הגישו את כל הנתונים שנדרשו לוועדת המומחים מהטכניון לפניות משרד הבינוי והשיכון וחברת „עמידר". צ'סניק מרגיש, כי לפי דו"ח הביניים של ועדת הטכניון שהגיע לידי חברת אפריקה־ישראל, הסיבה לסדקים היא „תופעה של תפיחה ושקיעה דיפרנציאלית בשכבות הקרקעיות העמוקות". כן נתבקש מכון התקנים לבדוק את הבטון והברזל, ולדבריו לא נמצאו פגמים בביצוע הבנייה. חברת אפריקה־ישראל, לדברי צ'סניק, תיענה גם בעתיד בחיוב לכל בקשה של משרד השיכון וחב' „עמידר".

למהנדס סרג'יו לרמן, מנהל מחלקת ההנדסה במועצה המקומית בית־שמש, כואב כל המקרה. „שכונת רמת לח"י בבית־שמש היא שכונה יפה מאד", הוא אומר. „תושבי השכונה, בהנחיית המועצה המקומית, טיפחו את השכונה. היא במרכז העיירה ושימשה דוגמה לשכונות אחרות." לשאלה האם נמצאו ליקויים בבנייה, הוא משיב כי בבדיקה של הבית שנסדק לפני יותר משנה נמצאו מספר ליקויים, אם כי לדבריו הבעיה העיקרית היא תזוזות הקרקע, ולכן יש פתרונות ממשיים. הוא מרגיש, כי יש פתרונות הנדסיים היכולים להציל את השכונה ומקווה שכל התיקונים יתבצעו. אשר לפחדי הדיירים, הוא טוען כי אף אחד לא נפגע, נפלו מספר חלקים טרומיים וזה הכל. משרד הבנוי והשיכון, לדבריו, עומד בכל ההתחייבויות ומוכן לבוא לקראת הדיירים. ממשרד „עמידר" בבית־שמש מסרו, כי תיקונים מתבצעים בכל הבתים.

בתגובה אומר ונונו, כי בתים שרעדו פעם אחת ופעם שנייה יכולים לרעוד גם [...] שלישית. ומה שבטוח, מעבר לכל הדירות והתיקונים — כל 150 המשפחות [...] כשהן חוששות על עתידן.

פוחדים משכונה ריקה

יש למשפחות כל הסיבות לרעוד [...] אומר עו"ד יהודה בן־זאב. המועצה [...] רוצה לשמור על שכונת רמת לח"י, [...] שכונה יפה, אך יש הבנה לבעלי [...] החוששים מהסדקים. לאלה מציעים כי [...] לשכונת „גני שמש", בה נבנים בתים [...] בני 4 קומות. הם יצטרכו, כמובן, להוסיף [...] כספים, שכן מדובר בדירות חדשות [...] משלהם. לדעת המועצה יהיה על [...] הבינוי והשיכון לפצות את בעלי הדירות, ולדבריו יש הבנה במשרד הבינוי והשיכון לדעה זאת.

ראש המועצה מסביר, כי בתי [...] עוברים עתה שיקום וחיזוק, והכוונה להחזיר [...] לשכונה את הדיירים שכבר [...] מ„עמידר" והמשלמים שכר דירה מסובסד [...] הדירות הריקות אפשר יהיה להשכיר לדיירים [...] חדשים. עד לגמר העבודה מסייע [...] הבינוי והשיכון לדיירי השכונה [...] בתשלומי שכר דירה בגובה 2,100 ש"ח לשלושה חודשים.

החשש הגדול של בן־זאב, הוא מהאפשרות [...] שהשכונה תינטש על־ידי כל הדיירים. [...] ריקה ופרוצה הופכת לסכנה; אינך יודע [...] קורה שם. שכונה נטושה יכולה להפוך [...] בית־שמש לעיר מקלט ואסור להגיע לכך, [...] יו"ר המועצה מקווה לטוב.

חיים מרגלית

גלגלי הבורסה

מימוש רווחים

לאחר שלושה ימים של ביקושים ועליות שערים מתונות, עבר אתמול שוק המניות למימוש רווחים תוך יציבות ברוב ענפי המניות החופשיות. למניות הבנקים שבהסדר נרשמו עודפי ביקוש בינוניים של כ־3.3 מיליון ש"ח, אשר הביאו לעליות שערים קלות עד 0.3 אחוזים.

נרשמו עליות שערים ב־167 מניות. לעומתן ירדו 127 ו־168 מניות נסחרו ללא שינוי בשער. המחזור בשוק המניות קטן אתמול, לעומת הימים הראשונים של השבוע, והסתכם בכ־10.8 מיליון ש"ח, מתוך זה כ־2.2 מיליון ש"ח במניות הבנקים שבהסדר.

מימוש הרווחים שעבר אתמול בשוק המניות לא הפתיע את מרבית הסוחרים. כצפוי, לאחר עליות של מספר ימים, היה צריך לבוא מימוש מצד מקורבי המסחר וספקולנטים, אשר הזרימו הצעים לחלק ניכר מהמניות. מנגד המשיכו קרנות הנאמנות של בנק הפועלים לרכוש מניות וגם נציגי חברת „בטוחה" המשיכו במגמת הרכישות, בעיקר במניות המזוהות עם קונצרן כלל.

המסחר במניות החל אתמול בחולשה מסויימת ובסיבוב הראשון של המשתנים נרשמו בדרך כלל ירידות שערים מתונות, עד אחוז אחד. אולם בהמשך השתפרה המגמה, ושערי מרבית המניות עלו בחזרה לשערי בסיס ואף למעלה מזה. בסך־הכל נקשרו בשלב המשתנים 250 עיסקאות, תוך מחזור של כ־2.9 מיליון ש"ח. כאשר המניות הפעילות ביותר היו „כלל תעשיות", שנסחרו ללא שינוי בשער תוך מחזור כ־308 אלף שקל. כן נרשמה פעילות ערה במניות „טבע", שירדו ב־2.75 אחוזים במחזור של 280 אלף ש"ח, ומניות „פטרו כימיים" שנסחרו ללא שינוי בשער במחזור של כ־278 אלף [...] מדד המשתנים ירד לאחר שלושה [...] מסחר בשיעור קל של 0.13 אחוזים, [...] בגלל ירידה חדה יחסית במניות „טבע".

במסחר הרב־צדדי נמשכה יציבות שאפיינה [...] את המסחר במשתנים, ומרבית [...] הכבדות נסחרו תוך תנודות מתונות, עד [...] וחצי לשני הכיוונים. בין [...] הספקולטיביות יותר בלטו במיוחד [...] גדולים למספר מניות שעלו בשיעור [...] בתקופה האחרונה. כך נרשמו [...] בלבד" במניות חברת „לומיר", לאחר [...] חדשות שהיו בהן בשבועיים האחרונים בעקבות השמועות שנפוצו בבורסה על [...] שליטה המתנהל בחברה.

כן בלטו אתמול היצעים שהביאו [...] „מוכרים בלבד" במספר מניות הנסחרות [...] פעם בשבוע בימי ג' כמו מיפ־גליקו ו[...] כאשר במניות לנדקו 0.1 היה זה [...] „מוכרים בלבד" פעם שלישית ברציפות [...] לעומת זאת נרשמה עליה של 10 אחוזים [...] היום השלישי ברציפות, במניות [...] ובמניות „גיבור סברינה" נרשם ביקוש [...] בעקבות הודעת החברה משלשום על [...] נכס שתביא לחברה רווח של כ־3.5 [...] ש"ח. כצפוי, הביקוש הגדול לא אוזן [...] בעליית שער מירבית ושערו נרשם „קונים [...] בלבד". בין המניות הנוספות שבלטו [...] היו יעסור 5, שעלו כ־10 אחוזים, [...] אופציה, שירדו ב־19.8 אחוז.

בשוק אגרות החוב נרשמה בדרך כלל [...] יציבות עם תנודות מתונות ברוב סוגי [...] — צמודות למדד. בצמודות הדולר [...] „גלבוע" ו„רמון" נרשמו עליות [...] מתונות עד אחוז באחד.

העורך הכלכלי: צבי טימור

תעשייה

צמיחה או שינוי קצר־טווח

התפוקה התעשייתית גדלה בין יולי 1986 ליוני 1987 ב־7 אחוזים, המעידה, לדעת המרכז לתכנון תעשייתי במשרד התעשייה והמסחר, על תחושה „כאילו אנו נמצאים בראשיתה של תקופה חדשה של הזנק הצמיחה במשק לאחר עשר שנות קיפאון עמוק". אולם לכלכלני התמ"ס יש ספקות. לדעתם, לא ניתן עדיין לשפוט אם מדובר בהתרחבות קצרת־טווח או בראשיתה של מגמה חדשה. לדעתם, אין עדיין מגמה יציבה.

ניתן להסכים להיסוסים האלה של כלכלני המרכז לתכנון. לאור העובדה שהצמיחה כרוכה בהגברת הביקושים להשקעות ולצריכה וגורמת גם גידול בשכר, מפעלים בבנק ישראל מיד את הבלמים כאשר מתגלים הסימנים הראשונים של צמיחה.

בבנק ישראל מוכנים לאפשר צמיחה כזאת המבוססת על הורדת השכר, אך חוששים את הצמיחה האפשרית היחידה של הגברת עתירות־הון לעובד בתעשייה. זאת הדרך היחידה המאפשרת צמיחה תוך כדי עליית פריון־הייצור.

הנתונים שרוכזו ע"י המרכז לתכנון תעשייתי מעידים על כך שהשכר בישראל, במונחים דולריים, איננו גבוה והוא רק כשליש מרמתו בארה"ב. רק יוון מפגרת אחר ישראל ברמת המשכורת באירופה, הפועל היווני משתכר 2.27 דולר בממוצע. לשם הבהרה, המונח שכר לשעה הוא שכר ברוטו, כולל שעות נוספות, תשלומים לחופשה, מחלה ונופש, הטבות שונות תוספות יוקר ופרמיות. בישראל, התשלומים נמוכים בכל ענפי התעשייה. עובדי האלקטרוניקה משתכרים בישראל בדיוק כמו עובדי תעשיית ההלבשה בקנדה ובארה"ב, למרות שבענף זה מתרכז שיעור גדול יותר של מהנדסים, טכנאים ואקדמאים. לכן השכר בענף זה גבוה בכ־50% מאשר ביתר ענפי התעשייה. בקנדה, השכר בענף זה כפול לעומת עובדי ענף ההלבשה, בארה"ב למעלה מכפול. על כך יש להוסיף כמובן גם את רמת המיסוי ויתר מרכיבי רמת החיים. לא כל רמת השכר מתורגמת לרמת צריכה או לרמת חיים. כתוצאה משיעור המס הגבוה בישראל, כבר במשכורות הנמוכות ניתן להגיח שהעובד הישראלי משיג רמת חיים נמוכה יותר מאשר עמיתו במדינה אחרת.

בישראל, השכר הענפי ביחס לשכר הממוצע נמוך יותר בכל הענפים מאשר במדינות אחרות, פרט לענף מוצרי גומי ופלסטיקה ובענף האלקטרוניקה וכלי הובלה. סביר שסטייה זו נגרמה בעיקר בגלל המשכורות הגבוהות שהיו נהוגות עדיין ב־1985 בתעשייה האווירית ומפעלים דומים. בעוד השוני בענף הפלסטיקה מוסבר בעיקרו ע"י ריבוי מפעלים קיבוציים, בענפים עתירי העבודה, כגון מזון, טקסטיל, הלבשה ועוד, השכר היחסי נמוך ביותר. כך גם בענפי הנייר והדפוס.

לכן המדיניות המתרכזת בעיקר בתחום השכר מחמיצה את העיקר, עליו מצביע גם הדו"ח של המרכז לתכנון. העיקר הזה הוא שרמת מלאי ההון על כל מועסק נמוכה יותר בישראל מאשר במדינות מתועשות. ההשוואה עם גרמניה מצביעה על כך ששם מלאי ההון למועסק גבוה ב־74 אחוזים מאשר בישראל. עם זאת, אין זה נכון בכל הענפים. יש ענפים שישראל משתווה ואף מובילה. כך בכרייה וחציבה ובענף המכונות. כראשון ניתן למצוא את ההסבר בתנאים הטבעיים, בענף המכונות ניתן לומר שהמפעלים הישראליים אינם מפגרים בעתירות־הון.

ככל שהריבית גבוהה יותר, והשכר נמוך יותר, כדאי לדחות השקעות בהכנסת ציוד לשם חיסכון בעבודה, כלומר כדאי להתייצב עם פריון עבודה נמוך יותר. המדיניות הקובעת שיעורי ריבית גבוהים אינה יכולה לטעון, בעת ובעונה אחת, כי אין להעלות את השכר בגלל שלא חל שינוי בפריון העבודה. לא יחול שינוי משמעותי בפריון העבודה, ללא שינוי משמעותי בהרכב ההון, ככל שהריבית תהיה גבוהה ושכר העבודה יהיה נמוך.

לפיכך מנהלי המדיניות בתחום המוניטרי חייבים להתגבר על פחדיהם המושרשים מפני התרחבות, צמיחה, עליית שכר וכו'. אין תוספת תפוקה ללא תוספת הכנסות. קשה לתאר משק שכל תוספת ההכנסה בו תופנה לחיסכון. אולם עיקר החיסכון הוא ברווחים הבלתי מחולקים של החברות שיילכו להשקעות. על רוב החיסכון של משקי הבית (קופות גמל ופנסיה) שולטת הממשלה. אם היא תשתמש בחיסכון זה לשם מתן אשראי להשקעות, ולא למימון גרעונות בתקציב השוטף, פני המשק ישתנו במהירות.

צבי טימור

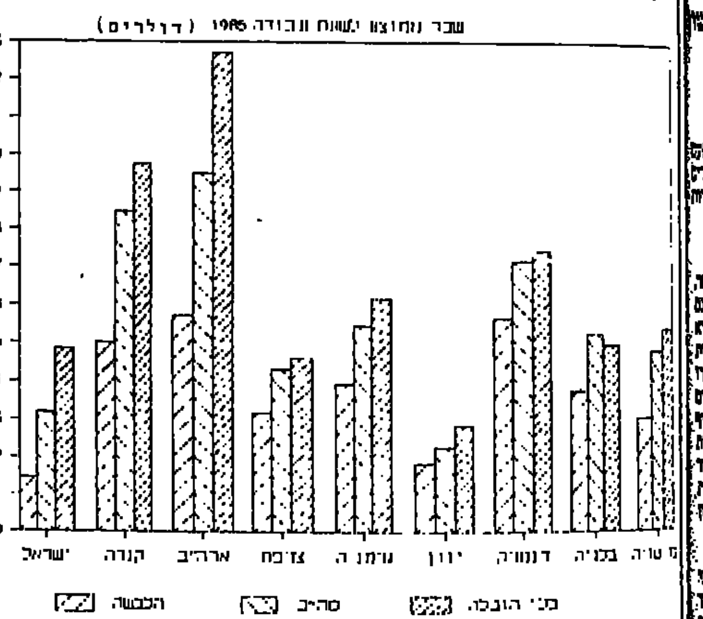

„אל על" עדיין בפירוק

אל על היא כיום חברה משגשגת, שהשיבה את חובותיה ואף רוכשת מטוסים חדשים מבלי להזדקק לערבות הממשלתית, אך בכל זאת היא מנוהלת ע"י המפרק הזמני, עו"ד עמרם בלום. מאז משטר הפירוק אין החברה יכולה לשווק מניות בבורסה, דבר שתוכנן ומתן לה נשימה לטווח ארוך יותר.

שינוי משטר הפירוק הופך יותר ויותר לבעיה פוליטית. יהיה צורך במינוי דירקטוריון חדש וכן חלוקת ה„עוגה" לפי [...] הכוחות המשתקפת כיום על־פי מספר השרים בממשלה. לכאורה, צריך היה הליכוד [...] בדרך זו, כי חלוקת השלל תבטיח לו [...] השליטה. אך יש חשש שעם העברת [...] לידי הדירקטוריון שוב ישתבשו [...] המצב כיום, טוענים יודעי־דבר, נוח [...] יותר להחברה וגם להסתדרות. יתכן שגם [...] ניכר מהעובדים מרוצה מהמצב.

בהסתדרות טוענים, שכיום ניתן לסגור [...] שכן יש בעל־בית והוא עמרם בלום. [...] יותר המצב כאשר צריך להתפלמס עם [...] פוליטי־מפלגתי כמו דירקטוריון. רשמית, [...] מכחישים בהסתדרות עמדה כזאת, שכן [...] תומכים את עקרון הדמוקרטיה [...] הכלכלית, וכיצד אפשר לשלב את [...] העובדים בניהול כאשר המפעל נמצא בפירוק [...] מנוהל ע"י קומיסר.

הניהול היום־יומי נמצא בידיו של רפי [...], וזוקף לזכותו את יציאת אל על לדרך [...] אולם אחרים מהעובדים מאשימים [...] בנוקשות מופרזת ובחוסר גמישות. [...] טוענים, כי למרות התייעלות החברה, [...] במספר הקווים, הטיסות ומספר [...] לא הסכים לתביעה לתת לעובדים [...] בגין המאמץ המוגדל והעבודה [...] יותר. העובדים טוענים, כי מלבד [...] היוקר קיבלו מעט מאוד בהשוואה [...] הטובה לעובדי רשות שדות תעופה, [...] האווירית ועוד.

[...] הרלב טוענים, כי הוא פועל לפי [...] שכר המעניק לעובדים מענק פריון, [...] נקבע, כי התוספת לא יכולה לעבור את [...] של 20% מהשכר. זה היה בזמן השפל [...] הכלכליים של החברה. עכשיו יש [...] רווח הנובע מגידול במספר הנוסעים, [...] לא ניתן לעבור את הגבול של 20%.

עדיין אין לברך על המוגמר

דובר אל על אומר, כי עדיין אין לברך על המוגמר בכל הנוגע להסכם השכר עם עובדי רשות שדות תעופה. ההסכם טעון אישור ועדה מיוחדת המאשרת הסכמים. העיקרון הוא, שאסור שהסכם ענפי יוסיף לעובדי מפעל ממשלתי יותר מ־12% תוספת שכר כשהסכם האחרון קיבלו עובדי רשות שדות התעופה ב־15% בממוצע. טענה אחרת היא, כי הרלב גילה נוקשות בפנותו לבית המשפט עם תביעה משפטית נגד כמה עובדים, שהואשמו בהפרת תקנה האוסרת החתמת כרטיסי נוכחות אישיים בידי עובד אחר. בבית המשפט זוכו העובדים, בטענה שיש לדון בוועדת משמעת ולא בבית המשפט באשמה מסוג זה. אך פרקליטות המדינה ערערה על פסק הדין, שגרר כעס מוצדק מצד העובדים. דובר אל על אמר, כי בתגובה לפניית ועד העובדים ביקשה הנהלת החברה מפרקליטות המדינה לוותר על הערעור.

נוקשותו של הרלב מוצאת את ביטויה במו"מ עם הטייסים. זה 8 שנים אין לטייסים הסכם שכר. פעם היה סלע המחלוקת עניין גיל הפרישה — 60 שנה כיום, 65 שנה כדרישת הטייסים, ודרישת ההנהלה להעסיק טייסים צעירים בתנאים שונים מאלה הנהוגים כלפי ותיקים. כיום, כך נמסר, זה לא כל־כך רלוונטי ומוקד המאבק הוא שאלת תוספת שכר. הנהלת אל על מוכנה לתת תוספת לפי הדגם של עובדי קרקע, 2%, אך על החלק השקלי של השכר. לפי חישובי הטייסים, מדובר בתוספת של 2% בלבד — והטייסים אינם מוכנים לקבל תוספת זעומה כזאת.

אין להוציא מכלל אפשרות שהטייסים יתרצו ויחתמו על ההסכם כפי שהוצע ע"י הרלב ועמרם בלום, וזאת כדי לקבל גם את הכספים המגיעים רטרואקטיבית מספטמבר 1986. באפריל יפוג ההסכם הנוכחי, שטרם נחתם, על כן ניתן יהיה שוב להמתין „בחוץ" ולא לחתום על הסכם המושתת על היסודות שהונהגו בהסכם מ־1986.

המעניין הוא, שחל שינוי בעמדתה של ההסתדרות כלפי הסכסוך בין הטייסים לבין הנהלת החברה. בסוף 1986 חתמה ההסתדרות בשם עובדי הקרקע והדיילים, שהסכימו לתנאים המוצעים. הטייסים לא הסכימו. למרות זאת חתמה ההסתדרות על ההסכם, והצהירה כי הוא חל גם על הטייסים, משום שההסתדרות מייצגת אותם מכוח ההבנה שהושגה בהסכמת כל המחנות בתוך הישיבה הגדולה משנת 1982.

רווחי אל על משרים תחושה של הצלחה, הנובעת בעיקר משגשוג בתנועת הנוסעים, רגיעה במחירי הדלק וצמצום ניכר בכוח אדם המועסק בחברה. אפשר היה להגדיל את הרווח בעוד 20־25 מיליון דולר לשנה, אילו פעלה החברה לפי המודל מלפני 1982, והיתה מפעילה חלק מהקווים גם בשבתות וחגים. אך ממשלת בגין, כזכור, רצתה לשמור על שלמות הקואליציה ונתנה לאגודת־ישראל שי שלא קיבלה משום ממשלה מאז קום המדינה.

יוסף שמי

יהלומים לתאילנד

■ תאילנד תגביר בשנה הקרובה את יבוא היהלומים מישראל, שיגיע לכ־25 מיליון דולר. משלחת של 13 אנשי עסקים מתאילנד ביקרה בשבוע שעבר בארץ לדיון בהגברת קשרי הסחר בין שתי המדינות. במשרד התעשייה והמסחר רואים בביקור פריצת דרך ביחסים הכלכליים בין תאילנד וישראל, לאור העובדה כי בראש המשלחת עמד ד"ר ולטאנה, איש עסקים תאי המשמש בין השאר כיועץ כלכלי לבית המלוכה בארצו.

חדשות המשק

ריבית של 17.4% במיכרז בנק ישראל

מכרז האשראי של בנק ישראל, בסכום של 500 מיליון ש"ח אתמול בריבית של 17 אחוז לשנה. שיעור הריבית הממוצע במכרז אתמול הוא 17.4 אחוז לשנה.

המכרז שנערך אתמול מהווה חלק שלישי ואחרון במסגרת ההלוואות המוניטריות בדצמבר. אתמול החזירו הבנקים לבנק המרכזי את ההלוואה המוניטרית השנייה, בסכום של 700 מיליון ש"ח, שהועמדה להם לפני שבוע.

דובר בנק ישראל מסר, כי עד היום הוצעו לבנקים 8 מכרזים בחודשים האחרונים, ושיעור הריבית הממוצע במכרזים אלה, בהתחשב בתקופות ההלוואות וסכומיהן, הוא כ־24 אחוז לשנה.

במכרז המוניטרי אתמול הוצעו על־ידי הבנקים 52 מיליון ש"ח ללא ריבית, על־פי כללי המכרז המחייבים את הבנקים לקבל סכום זה בריבית הממוצעת שתיקבע.

א.נ.

כספים עברו לפקדונות לזמן קצוב

גידול של 400 מיליון ש"ח נרשם באשראי החופשי לציבור, וב־16 בדצמבר הוא הגיע ל־11.3 מיליארד ש"ח. בבנקים מסבירים כי הגידול נובע מהעברות המע"מ באמצע החודש.

בפקדונות השקליים נמשך המעבר מפקדונות נזילים לפקדונות לתקופות קצובות. בשבועיים הראשונים של החודש גדלו הפקדונות לזמן קצוב ב־150 מיליון ש"ח, ובמקביל קטנו הפקדונות הנזילים ב־220 מיליון ש"ח. מגמה זו נובעת ככל הנראה מציפייה לירידת הריבית, המעוררת סגירת פקדונות לתקופות קצובות.

בין הבנקים התפתחה באחרונה תחרות על גיוס פקדונות לתקופה של שלושה חודשים ויותר בריבית גבוהה יחסית, המגיעה עד 21 אחוז לשנה, וגם תחרות זו מעוררת יציאה של כספים מפקדונות הפח"ק.

א.נ.

משכורות פיקטיביות ב„מי ומי"

מסעדת „מי ומי" בחיפה אילצה במשך שנים את המלצרים העובדים בה להחזיר את משכורותיהם, ולהתפרנס מקבלת תשר בלבד — טוען עו"ד יוסי כץ, יועצה המשפטי של מועצת פועלי חיפה, בתביעה משפטית שהגיש אתמול נגד הנהלת המסעדה לבית הדין האזורי לעבודה בחיפה. טרם הוגש כתב הגנה על התביעה.

עו"ד כץ טוען, כי המלצרים קיבלו במשך שנים משכורות פיקטיביות, כיוון שבכל פעם שקיבלו את משכורותיהם — אולצו לחתום על גבי ההמחאות ולהחזירן להנהלה. למלצרים נאמר, כי משכורותיהם מתבססות על קבלת תשר בלבד. כן נטען בתביעה, כי בתגובה לפניות מועצת הפועלים נקטה ההנהלה צעדים חד־צדדיים, המהווים עבירה על החוק, שבאו לידי ביטוי בגביית סכום של 26 ש"ח עבור הארוחות שהמלצרים סועדים בעת עבודתם, הוצאת מלצרים לחופשה ללא תשלום בלא הסכמתם והפחתת שעות עבודתם.

בעתירתו מבקש עו"ד יוסי כץ מבית הדין להוציא צו זמני שייאסור שינוי סדרי העבודה, ובכלל זה גביית מחיר העולה על עלות הארוחות אותן אוכלים המלצרים בעת משמרתם. כן הוא תובע לשלם למלצרים שכר מינימום מתחילת עבודתו של כל מלצר ועד היום, בצירוף פיצויים על הלנת שכרם כולל הצמדה וריבית.

קובי מגדל

„מוצרי תכן" הגדילה מכירותיה

שיא חדש ועלייה ריאלית מרשימה של 10% נרשמו בחודש נובמבר 87, בהשוואה לחודש המקביל אשתקד, במכירותיה של חברת „מוצרי תכן", המשווקת את מוצרי התעשייה הקיבוצית — מסר חיים להט, מנכ"ל החברה. הוא ציין, שכ־10 מפעלים הגדילו את היקף מכירותיהם ביותר מ־20%.

בין המפעלים הבולטים: ציר לט וקיבוץ ניר עוז, המייצר מוצרי גימור ואיטום לבניינים — גידול של 50%, סיליאון (קיבוץ ברקאי), המייצר ידיעות לחקלאות ותעשייה — גידול של 48%, וגלאון המייצר מאווררים, שואבים, ובנועים חשמליים שהגדיל מכירותיו ב־35%.

להט הדגיש, כי התרחבות הפעילות העסקית של „מוצרי תכן" בשנה האחרונה נובעת ממדיניות השיווק האגרסיבית בה נקטה הנהלת החברה וממאמצי ההתייעלות שביצעה, והיא משתקפת היטב בסך המכירות המסתכם בכ־12.1 מיליון ש"ח בחודש נובמבר. להט מעריך כי אם יימשך קצב הגידול הריאלי הנוכחי של 12% בממוצע, יגיע היקף המכירות של „מוצרי תכן" עד סוף שנת 1987 לכ־125 מיליון ש"ח.

לשנת 1988 צופה המנכ"ל היקף מכירות של 165 מיליון ש"ח, כלומר, הגדלה ריאלית של המכירות בכ־15%.

במסגרת מדיניות ההתייעלות שהפעילה במהלך השנה האחרונה הנהיגה הנהלת החברה מערך תמריצים בצמוד לגידול בתפוקה ובמכירות, שיפרה משמעותית את שירותי השיווק וההפצה והגדילה את השליטה בזרימת המידע ע"י הרחבת שירותי המחשב.

פרחים לחג המולד

לקראת חג המולד נשלחו לאירופה 138 מיליון פרחים, לעומת 115 מיליון פרחים אשתקד, בתמורה של כ־22 מיליון דולר, לעומת 15 מיליון דולר לפני שנה — מסר דובר „אגרקסקו".

גם ביצוא הירקות חל שיפור. מתחילת העונה נמכרו 9,400 טונות ירקות לעומת 5000 טונות אשתקד. ההכנסה מירקות גדלה ל־10 מיליון דולר לעומת כ־4.5 מיליון דולר אשתקד.

במכירת פירות קיימת ירידה גדולה, בגלל הסירוגיות ביבולי האבוקדו. עד כה נשלחו 13 אלף טונות פרי, מהן 12 אלף טונות אבוקדו, לעומת 27 אלף טונות אשתקד. מכירות האבוקדו בעונה הנוכחית יהיו כמחצית המכירות אשתקד. המחסור באבוקדו הביא לעלייה גדולה מאד במחירים והתמורה עומדת עכשיו על 1500 דולר, הטונה לעומת כ־1000 דולר ערב חג המולד.

חיים מרגלית

שלושים שנה ופסטיבל

כאילו קרה זה רק אתמול, כך אפשר היה להתרשם מעוצמת הזכרונות, שהעלו משתתפי פסטיבל הנוער במוסקבה, שהתקיים לפני שלושים שנה. כך גם מי שהם היום ישראלים לכל דבר, ואז היו יהודים רוסים שעשו כל מאמץ, ונטלו סיכונים אישיים כדי להגיע ולראות את המשלחת הישראלית. רק הפנים שהתבגרו והשער שהלבין מסגירים את השנים הרבות שחלפו.

דווקא המבט המרוחק כרונולוגית מחזק את התחושה, שהיתה כבר אז, כי המפגש ההוא חולל שינויים הן אצל הישראלים, שבאו לבריה"מ ונפגשו בכמיהה המתפרצת של בני עמם כאשר חלק גדול מהם מבין אולי לראשונה את מהות הקשר והגורל היהודי. ליהודים רבים היווה המפגש אז עם נציגיה הצעירים של מדינת ישראל דחיפה ועידוד להאבק ולהלחם על זכותם לעלות לישראל, גם במחיר הכבד של מאסרים.

יעקב אחימאיר, שהינחה את המפגש, ידע להבליט פכים קטנים כגדולים. קשה, כמובן, לדעת האם דווקא אותם מפגשים בין חברי המשלחת הישראלית לפסטיבל הנוער בבריה"מ לבין רבבות היהודים היו הגורם שדירבן התעוררות יהודית־ציונית גדולה והביא מאוחר יותר לעלייתם של 170 אלף יהודים לארץ, כשרבים עדיין מתדפקים ומבקשים לצאת משם, אך אין ספק, כי לאותם יהודים שנהרו לראות את הישראלים היו אלה ימים של התעוררות ועידוד, ושאיבת אומץ־לב להפוך געגועים ערטילאיים לתקווה מוחשית ולהזדהות בצורה אקטיבית לא רק עם לאומיותם אלא גם עם מדינת ישראל. כמולדת שאליה הם רוצים לבוא.

סיבה לצחוק

שובו של שלמה ניצן לתוכנית „סיבה למסיבה" בהנחיית רבקה מיכאלי, מבטיח לנו, כי לפחות אחת לשבועיים תהיה לנו סיבה טובה לצחוק בזכות עינו החדה של ניצן, המיטיב ללקט את הידיעות מהעיתונים, ואף מפלפל אותן בכמה וכמה הערות חריפות, ומאור פיקנטיות.

אני מודה שאני משוחדת, אבל הקטע שלו הוא תמיד הצימוק שבעוגה, גם כאשר אין היא תמיד תופחת ועולה כמו שצריך.

אני גם משוחדת כאשר מדובר בשתי מלכות גזעיות, כמו שרה לוי־תנאי ושושנה דמארי. קשה שלא להביט בשתי אמניות אלו בלי הערצה, כל אחת מהן בתחומה. השנים והזמן רק מחמיאים להן. המפגש עם השתיים היה קליל, פה ושם אפילו איזו הישתטות, אך לא בצורה שחורגת מהטעם הטוב או פוגעת בכבודן. אדרבא, היה בכך סימן לרוח טובה, שהתאימה למסגרת של תוכנית בידור.

ואם להמשיך בווידוי על השיחודים הקטנים שלי, הרי אלה כוללים גם את הזמרת יהודית רביץ, ששרה נהדר ונראית שגעון.

קריזו בפני עצמו היה הפנטומימאי חנוך רוזן, שהוכיח כי הוא גם יודע לדבר.

שלמה ניצן — הצימוק שבעוגה

פנטזיה ומציאות של שכול

פנטזיה מתקשרת אצל רבים מאתנו כדבר טוב. רובנו מפנטזים לפעמים דברים שהיינו רוצים ואיננו יכולים, או איננו מעזים.

בתוכנית „זה הזמן", הפעם בהנחיית מתי גולן, שמענו על פנטזיה מפחידה, פנטזיה של אובדן ילד, של שכול. אין לך כמעט הורה, אשר אינו חרד לילדיו וחושב לפעמים על הגרוע מכל. במציאות הישראלית מחשבות קשות כאלה הן כמעט מורה כל יגונה. המחשבות האלה נעשות אובססיביות עוד יותר כאשר שומעים או מכירים אנשים, שאסון כזה של אובדן ילד קרה להם.

יש משהו מקאברי בסיפור של אביה של איימי לוין, שנרצחה על־ידי בעל של מטופלת שלה. איימי היתה עובדת סוציאלית. אביה, גם הוא עובד סוציאלי, טיפל ומטפל בהורים שכולים ומנסה לסייע להם להתמודד עם אסונם. לאחר רצח בתו נאלץ לפתע ליישם את כל התאוריות והעצות שלו על עצמו. איזה מבחן אנושי קשה.

הכאב, אומר גבעולי, אינו חדל לעולם. הוא הופך לחלק בלתי נפרד ממך, והשנים אינן מרפאות אותו או מקטינות אותו. הכאב והגעגועים רק מתחזקים. יחד עם זאת צריך להמשיך ולחיות ולא לתת לשכול ולכאב להאפיל על הכל, גם לא על ההנאות והשמחות, שמזמנים החיים גם לאחר אסון נורא כמו אובדן בן או בת.

מן הנסיון אנו יודעים, כי לא כל אחד עומד בהתמודדות הקשה הזאת בהצלחה, אך מי אנחנו שנשפוט אנשים באסונם וביגונם.

פארודיה או סטירת־לחי

אלמלא היה זה מקרה אמיתי היינו חושבים כי מדובר בפארודיה, אבל התובעת שהופיעה בתוכנית „תביעות קטנות", וגוללה סיפור הקשור בהתקנת אנטנה, יצאה כאילו מאחת הפארודיות הטלוויזיוניות על בית־המשפט. לא די שריברה הרבה, זה הרי לגיטימי, אלא שהתפרצה מדי פעם על השופט נזפה בו, וכמעט סתמה לו את הפה. מזל שלא קמה ממקומה והרביצה לו. אבל מסתבר, כי זה לא תמיד עוזר, גם כאשר נדמה לרגע, כי האשה שטחה את כל טענותיה והסבריה. בסופו של דבר פסק השופט נגדה.

זה הזכיר לי את הבדיחה על אותה אשה שתבעה נהג אוטובוס על כך שסטר לה. היא סיפרה בבית־המשפט כיצד עלתה לאוטובוס, פתחה את הסל שלה והוציאה מתוכו את התיק. ואיך שסגרה את הסל, ופתחה את התיק, והוציאה משם את הארנק. וסגרה את התיק, ופתחה את הסל, והכניסה את הארנק לתוך הסל, ופתחה את התיק, והוציאה מתוכו את התיק הקטן עם הכסף. ופתחה את הסל, והוציאה את התיק ופתחה אותו, והוציאה את הארנק ו... כאן כבר לא נותרה עוד סבלנות לשופט חסר הסבלנות והמעוצבן שסטר לה גם הוא על הלחי.

נס גדול לא היה פה

נס לא קרה באיצטדיון יד אליהו, מכבי תל־אביב הפסידה לטרסר מילאנו, ולא באשמת השופטים. עכשיו צריך רק לקוות, שאולי יתרחש לנו נס במילאנו. (במשחק הגומלין) בסרטים זה כבר קרה.

כל תרגילי הרציונליזציה שאנחנו עושים לפני, בזמן ואחרי המשחק של כדורסלני מכבי תל־אביב, אינם מועילים לנו. כאשר לוח התוצאות מראה לנו שהפסדנו את המשחק. אבל לפני התוצאה הסופית ישנו כמובן המשחק עצמו, ואותו עשו לא מבין מה קורה שם. כיצד, למשל, שחקנים, שרק לפני שבוע הולידו נפלאות מול היוונים, איבדו בן לילה את „היד השוכה" שלהם, עד שנדמה לך, כי אולי אין אלה הם עצמם אלא רק הכפילים שלהם.

אבל על התוצאות האלה צריך לקרוא ולהבין במדורי הספורט. לנו — חג חנוכה שמח במיוחד כבר לא היה הפעם.

בעריכת עלינא תורי

קולנוע

בשורת גשם שחור

„כשהרוח נושבת" — בקולנוע „תכלת" בת"א

מאת יעל ישראל

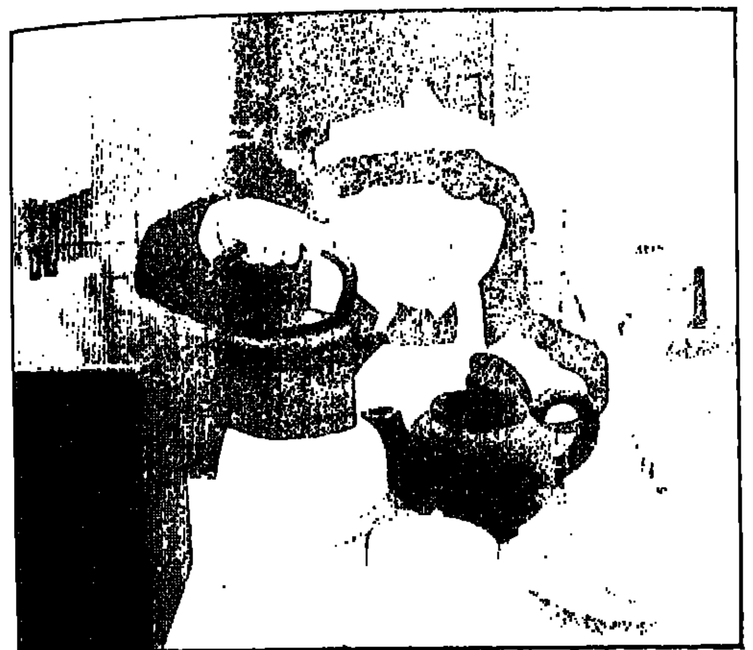
„כשהרוח נושבת" – משל קומי על קונפורמיזם אוניברסלי הרסני

לאנימציה מעמד רעוע, כמעט בת דודה חורגת ובזויה של הקולנוע. לרוב היא מצטיירת בעיני הצופים כבידור מוגבל ואינפנטילי לילדים. ואין זה כך באמת. מדי שנה נוצרים בעולם אלפי סרטי אנימציה קצרים ומעולים שאינם מגיעים לידיעת הקהל הרחב. זה בכך בעיקר בשל מיעוט סרטי הנפשה עלילתיים באורך מלא שיביאו את האנימציה להודעת הציבור וייצרו גירוי לראות גם סרטים קצרים.

„כשהרוח נושבת" עשוי להחזיר את הכבוד האבוד לאנימציה בעיני הצופה הישראלי, לפחות לזמן־מה, עד שיגיעו סרטי הנפשה עלילתיים נוספים. הסרט כבר הוקרן בפסטיבל הסרטים בחיפה בנוכחותו של הבמאי ג'ימי מוריקאמי, אמריקני ממוצא יפאני שעובד כיום בברלין. בשנת 67 ביים את סרט האנימציה „עץ האגסים הקסומים", שהיה מועמד לאוסקר. בשנת 81 ביים את סרטו העלילתי הראשון (לא אנימציה): „דו קרב בחלל".

„כשהרוח נושבת" נחשב להפקת אנימציה גדולה, המבוססת על ספרו וציוריו של הסופר הבריטי ריימונד בריג'ס. אפשר כמובן לומר שהיה ניתן לצלם את הסרט במידת אפקטיביות גדולה יותר עם שחקנים בשר ודם, בפרט מפני שהעיצוב החזותי ממילא אינו חדשני. האנימציה פרטנית, מחקה את המציאות, אף שהדמויות גובלות בקריקטורה, והאסוציאציה הראשונה שהן מעוררות היא כרים תפוחים של נוצות. הסרט הוא משל קומי על קונפורמיזם אוניברסלי מרגיז, מסוכן והרסני, האשם העיקרי בכל תחלואי החברה האנושית. גיבוריו הם זוג פנסיונרים בריטים, בני מעמד הפועלים, המתגוררים בקוטג' בסאסקס. הילדה (דיים פגי אשקרופט תרמה את קולה לדמות מצויירת של בלבוסטה אנגליה סתומה) וג'ים (סר ג'ון מיילס הוא שהעניק את קולו לדמותו של בעל בעמיו כרסתן ובעל דעות קדומות) הם לא דמויות של ממש. קרובים יותר לסטראוטיפ גם, הבנוי על מכנה משותף אנושי, מקבץ של תכונות ממוצעות ולא מלבבות. הם קונפורמיסטים, בורים, בעלי דעות קדומות ומחשבה פשטנית עד זרא, ההולכים שולל אחר פרופגנדה ציבורית ושקרים פוליטיים שקופים. מובן שהם ימניים מאוד, כמעט עד כדי פאשיסם סמוי וסתגלני. האשה מצטיירת כמו חיה אנושית מטומטמת שכל מעייניה נתונים להבריקת החרסינה ופיתום בעלה, והגבר הקשיש מצטייר כשוביניסט מעצבן שטורח כל היום על קריאת עלוני ממשלה בספריה הציבורית, ומאמין לכל השקרים שכותבים בעיתונים, אבל בטוח שאין חכם, בקיא, ידען ושקול ממנו בתבל.

שואה גרעינית מפתיעה את שגרת חייהם המשעממת של בני הזוג. השניים חיים עדיין בצל זכרונה של מלחמת העולם השניה ובטוחים כי מקסימום צריך לאגור קצת מזון לשעת חירום. הבעל „הידען" מסביר לאשתו הקטנה שצריך להתקין מקלט נייד נגד הנשורת הגרעינית והגשם השחור, ובאמת עושה זאת בעזרת ספרון הדרכה מגוחך שהביא בספריה. ג'ים והילדה נכנסים למקלט המאולתר ועוברים באימה את שעות ההתקפה. למרבה הפלא הם שורדים, אבל לא לזמן רב. מורגלים בבליץ של לפני 40 שנה, הם שוכחים שבספרון כתוב שאסור לצאת מהמקלט למשך שבוע, ומתוך תמימות מדלגים החוצה כדי לשתות מים עתירי נסורת גרעינית. הילדה, המודאגת ממצב הכביסה שנותרה בחוץ, רוצה להוציא להסיר אותה מהחבל. עד כדי כך הם סתומים ונאיבים. הם בטוחים שהכל יהיה בסדר, שעוד מעט יגיעו שירותי החילוץ של ממשלתם הנפלאה, ויחלו בחלוקה סדירה של לחם, חלב ועיתונים. אבל סופם הטראגי קרוב לבוא. האנימציה מאפשרת להראות במהירות מסחררת וכלי בעיות את תהליך גוויעתם האיטי והלא מתמיא, את קמישת הגוף הפגוע, בצל ענני גשם שחור.

מסך ראשון

זה לא התפוצץ

מאת גיורא מנור

„פצצת טום": מילים ומוסיקה: טום לרר; תרגום לישראלית: קובי לוריא; בימוי: דן רונן; עיצוב: יוסי בן־ארי; ניהול מוסיקלי: משה זורמן — בביצועם של דורי בן־זאב, איקה זהר, נתן נתנזון ורינת עמנואל.

תחילה נסיבות מקילות: אולם „בית החייל" אינו מתאים לתוכנית של קברט אינטימי: החומר של טום לרר, האיקונוקלאסט של שנות ה־60, כבר שייך, רובו למוזיאון: רק אחד מארבעת המבצעים־המגישים (דורי בן־זאב) הוא באמת איש בימה מנוסה, ממולח ומפולפל, כפי שדורש קברט.

ועל אף זאת וכבוד השופט, יש לדון את הנאשם לכף חובה, כי אין סליחה והתחשבות בקומיקאי שאינו מצחיק וזמר (במקרה זה זמרת, רינת עמנואל), שקולו בלתי נעים. כל היותר נתון לדיון ולוויכוח.

כדי להוכיח את טענת ההתיישנות, שבמקרה זה היא דווקא לחומרה, כבוד השופט, אביא לדוגמא את אחד השירים הטובים ביותר בתוכנית. כוונתי לשיר „פלוני קיבל מאלמונית, והיא ממנו, והוא קיבל את זה כמו גבר..." וגו' (אני מבקש סליחה על הציטוט הבלתי מדוייק, כי לא היתה תוכניה, ואיני יודע אפילו את שמו „הישראלי" הנכון של הפזמון על המחלה המדבקת).

כשנכתב השיר, בקריצה בקורתית לעידן המתירנות — הכל שוכבים עם הכל — המחבר התייחס לעגבת או הרפס, מחלות שניתן היה כבר אז לרפא, אבל כעבור שנים, הכל חושבים כמובן, על „איידס", ומזה מתים וסוף פסוק, וכך הופך השיר העליז המקורי למשהו מקאברי ואכזרי, מבלי שטום לרר התכוון לכך. אותי זה לא מצחיק, כי את הקארוסלה הזאת מסובב מלאך המוות.

השריד היחידי כביכול לסאטירה פוליטית הוא „שיר שמות חברי הכנסת", לפי הדוגמא של שיר השמות של מלחינים, שהורגלנו לשמוע מפי דני קיי. אבל כל רשימת שמות בטקסט תהיה מגוחכת, והרי איש אינו דורש מחברי־כנסת שיהיו להם שמות פחות מצחיקים מלך ולוי. או מה ה„פואנטה"? גם נומך קומתו (הפיזית) של ראש ממשלתנו הנוכחי אינו נושא פוליטי. האם זה מפריע למישהו, שהמלך חוסיין לא עוג מלך הבשן? אילו היה ה„סרבן הלאומי" שלנו לוקש בן שני מטר, או הפחד שלו מוועידת־שלום היה פחות מזיק? (חוץ מזה, גם אני נמוך, ממש כפי שהיו בן־גוריון, נפוליאון ולנין. או מה?)

דורי בן־זאב הוא שועל בימה ותיק ומצויין, והוא מגיש כמה הלצות בחן רב. פה ושם יש פרטי בימוי משעשעים, כגון הרפתקאות המוכנסות ל„מנוחה". עשן־הבימה עוכר שעות נוספות. שמא הגיע הזמן לחוקק חוק, שבכל תוכניה (אבל סליחה, לא היתה תוכניה...) ייכתב, ש„העשן הבימתי מזיק לבריאות המופע", כדי להפסיק את מגפת הערפל הבימתי שבאופנה?

איקה זהר נמצא בחדשות, הודות לסרט על זה שהוא לא שם. והוא נראה בחור נחמד, ויודע להגיש שיר או רפליקה. נתן נתנזון מתאמץ יתר על המידה להיות מצחיק, קצת כמו הליצנים בקרקס, שתמיד מועים נדי לטעמי. יש לו פנים בעלי תווים זעירים, שאיפור היה מועיל להם, אם כי זה לא באופנה לשחק עם איפור. רינת עמנואל דומה — פיזית, בקומתה, צבע שערותיה ואפה המתמשך — לברברה סטרייסנד, אבל למרבה הצער לא בקולה הצורמני, בעיקר בגריסטר הגבוה.

התלבושות במגוון צבעים אופנתי ומגעיל למדי — צהוב עם ורוד מהמם וירוק, וה„טנגו המאזוכיסטי" איקה לבוש דווקא בעור כהה, שמשמין אותו, והשייך ל„סאדו" ולא ל„מאזו". (והאם מישהו לא עשה שיעורי־בית?) התפאורה היא מין רוכן של תזמורת מכבי־אש בגינת העיר — למה? לא יודע.

ומדברים ושרים נגד החימוש האטומי. הרי זו „פיצצת (אטום)", כפי שמעידים גם הרגלונים שעל הבימה. כנראה לא כמעט המעבדים על־ידי, שמזמן אלה כבר לא אטומים אלא פיסטוקים מאיימים על העולם, ושלפני שבוע חתמו רוני וידידו גורבי על איזה הסכם בוושינגטון...

הלשון הישראלית של המתרגם לעיתים שנונה, אבל כליכך „ישראלית", עד שהוא סבור, שהמלה „צומת" היא ממין נקבה... זה לא כך, כפי שיוכח, אם יברוק היטב את הצומת הבא שיחצה.

בקיצור, „פצצת טום" לא נורתה כל נוף היא נפל.

מוסיקה

מי ידאג למלחין הישראלי?

הנהלת תזמורת ירושלים מתעלמת ממלחינים ישראליים

מאת יצחק שור

בקונצרט הראשון של תזמורת ירושלים רשות השידור בעונה זאת, הופיע המנצח האיטלקי, חואן פבלו איסקיירדו. הוא ניצח על יצירה שחיבר המלחין הארגנטיני הגדול, בן־זמננו, אלברטו חינסטרה.

בקונצרט השלישי למנויים הופיע המנצח האמריקני הצעיר, ג'ראד שוורץ. בין היתר הוא ניצח על „מוסיקת גשם", יצירה שחיבר מלחין אמריקני, בן־זמננו, ושמו סטיבן אלברט.

בקונצרט הראשון בסדרת קלאסיקל, שנערך ביום ה' 10.12 הופיע המנצח האמריקני סקיף הנדרסון. בין היתר הוא ניצח על „הקניון הגדול", יצירה שחיבר מלחין אמריקני, בן־זמננו, ושמו פרד גרופה.

כל אחד מן המנצחים הללו דאג, איפוא, למלחינים הקרובים ללבו ולסגנונו, או אולי נוח היה לו לנגן יצירות מוכרות, שאינן מחייבות אותו ללמוד חומר חדש. אך השאלה היא — ומי ידאג למלחין הישראלי בביתו, בארצו? בעבר ניהל את התזמורת הירושלמית גארי ברתיני. הוא הביא לידיעת הקהל את דבר קיומם ועבודתם של מלחינים גדולים כמו מרדכי סתר ומרק קופיטמן. המנהלים הנוכחיים של התזמורת, אייב כהן ומיכל זמורה־כהן, אינם מתעניינים במלחינים ישראליים. בכל העונה מופיעות ארבע יצירות בלבד של ישראלים.

את הסיפור הזה, שקהל המנויים אינו אוהב מוסיקה בת־זמננו, כבר שמענו בפילהרמונית. זה לא מפריע לזובין מהטה לכלול בתוכנית יצירות בנות־זמננו של לא־ישראלים. מדוע חושבת ההנהלה הנוכחית, שאפשר „למכור" לירושלים מלחינים אמריקנים כמו סטיבן אלברט ופרד גרופה, אך אי־אפשר „למכור" מלחינים ישראלים כמו צור, אורגד, גלבורן, ורבים אחרים?

סקיף הנדרסון ניצח על הקונצרט הראשון, בסדרת קלאסיקל, בקצב ובמרץ המתאימים בוודאי לניו־יורק, אך אי־אפשר להשלים עם אמריקני מטורף בתזמורת ירושלמית בעלת מסורת אירופית ממוזגת היטב.

25 שנות אדם בחלל

תוכנית החלל האמריקנית מוקפאת, ובינתיים הביא המוזיאון הלאומי למדע בחיפה תערוכה מיוחדת מארה"ב. זו הזדמנות חד־פעמית לראות ולגעת באבזרים, דגמים וצילומים על האדם, על החלל ועל האדם בחלל

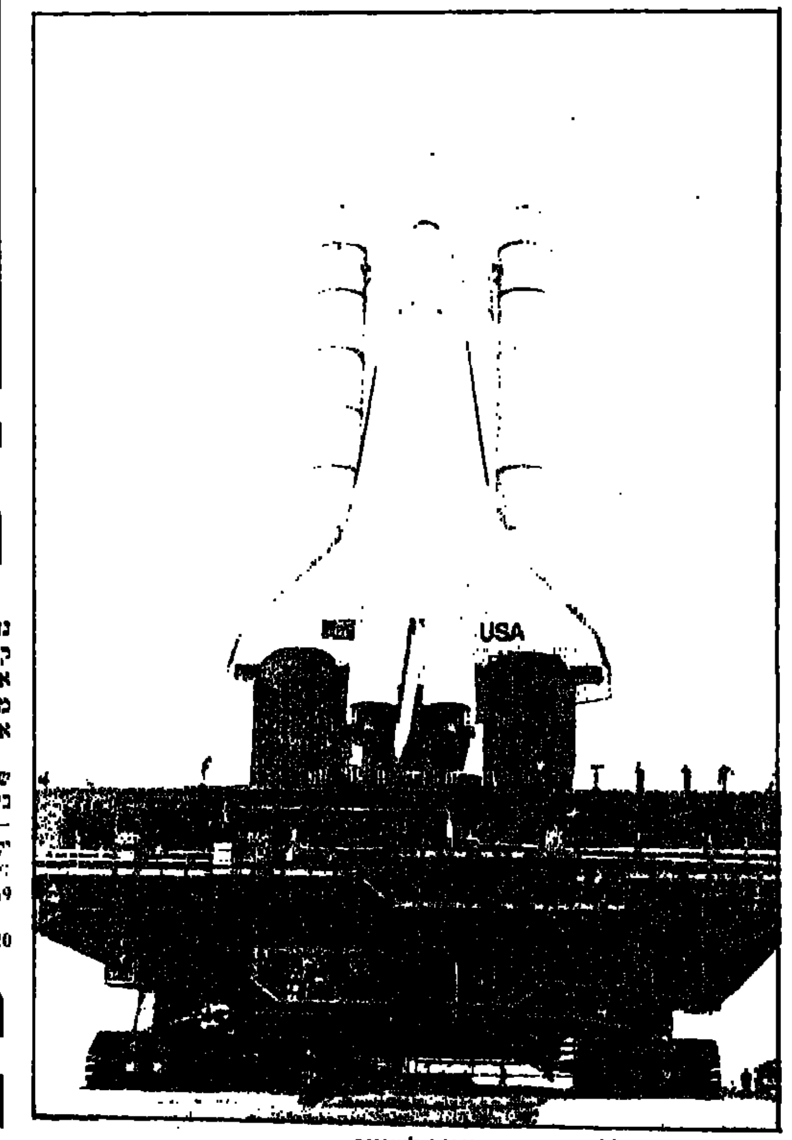
● מעבורת החלל אנטרפרייז מוכנה לשיגור

לראשונה בישראל נפתחה בשבוע שעבר התערוכה המסכמת 25 שנות אדם בחלל, בליווי מוצגים שהושאלו במיוחד למוזיאון הלאומי למדע, תכנון וטכנולוגיה בחיפה, ממכון „סמיתסוניאן" שבוושינגטון.

התערוכה הושאלה למוזיאון החיפני למשך שמונה חודשים, בעוד שבדרך כלל היא מושאלת למשך שישה שבועות בלבד. פרופ' צבי דורי, המשמש כמנהל מוזיאון המדע בחיפה, מסר עם פתיחת התערוכה במעמד ... הנספח המדעי בשגרירות ארה"ב בישראל, כי התערוכה מציגה באמצעות דגמים, צילומים וכיתובית־רקע, את התפתחות חקר החלל בארה"ב ובבריה"מ, על רקע ההתרחשויות החברתיות, התרבותיות והפוליטיות בעולם. כל ציון־דרך בחקר החלל מלווה באיזכור אירוע מרכזי שהתרחש באותה תקופה בעולם. בדרך זו מקבל המבקר בתערוכה — צעיר כמבוגר — תמונה כוללת על התפתחות חקר החלל, תוך מיקומו על רצף ההיסטוריה האנושית של התקופה.

בתערוכה, שתהיה פתוחה לקהל הרחב עד חודש מארס, מוצגים בין השאר דגם מודל ... של החללית „אפולו", ממנה יצאו האסטרונאוטים הראשונים לנחיתה על הירח, ... מזון חלל, חליפת חלל על אבזריה, ... כל לווייני תקשורת ומחקר, צילומים ... מתוך חלליות אשר מראים את כדור הארץ, את הירח ופעילויות חוץ־חלליות. כמו כן ... בתערוכה דגם של החללית ..., דגמי מעבורת החלל ומעבדת החלל ...

... המבקרים הועמדו שני מחשבים ... שתרמה חברת י.ב.מ., מהם ניתן יהיה ... מושגים בסיסיים באסטרונומיה ובאסטרופיסיקה. על אף העובדה שמדובר בתערוכה אמריקנית, לא ניפקד בה איזכור ... של הרוסים בכיבוש החלל.

פרופ' צבי דורי מסר עוד, כי ממשלת ... הכירה במוזיאון כגוף לאומי שני, ... לתיאטרון הבימה. המוזיאון ישא גם את ... של דניאל ומתילדה רקנטי ז"ל, ... תרמה מיליון וחצי דולרים, לצורך ... הבניין המאכסן אותו.

קובי מנדל

„רוח קלה" במקום הראשון

...בא נשאר בינתיים על הקרקע. באוויר יש לנו את „סאנטאנה". ...צועים טובים, בטיחות ויופי, היקנו לנו את המקום הראשון בתחרות ...שנערכה בגרמניה. להפציץ הוא לא יודע, אבל לטוס נמוך — כן

...צים הידיעה על זכייתו במקום הראשון של הגלשון הישראלי, מבית ... בנתניה, בתחרות השנתית ... שבה לקחו חלק 25 מדינות, ... אל מנהלו ומייסדו של המפעל, ... קוהן, בעיתוי הגרוע ביותר. ... ימים בהם סערה הארץ מחדירת ... לבסיס צה"ל באמצעות ... הגיריאוויר.

... המדינה עצוב היה אנאטולי קוהן כמו כולם, אבל כמהנדס וכיצרן מוצרי תעופה המייצג בעולם את ישראל, הוא גאה בעובדה שמתוך יצרני גלשונים מ־25 מדינות שהשתתפו בתחרות השנתית בגרמניה זכה הגלשון הישראלי „סאנטאנה" במקום הראשון בשל ביצועיו המקוריים והטובים ביותר ובשל יופיו ובטיחות המכנה שלו.

מפעל „אפקי־אוויאשן" בנתניה ובו צוות של 20 עובדי פיתוח וייצור, מפתח מיגוון מוצרי תעופה ליצוא בלבד. אנאטולי קוהן — המנהל והבעלים — מהנדס נפט שעלה לפני 15 שנה לישראל מבריה"מ, למד כמהירות כי מנפט לא תבוא לו הישועה בארץ ועבר הסבה ללימודי אווירונאוטיקה. משנת 1976 הוא בעסק של גלשוני אוויר.

המוצר כולו כחול־לבן, מבטיח קוהן. היות שמקובל בעולם הגלשונים להעניק להם שמות של ציפורים, רוחות או עננים, נבחר השם „סאנטאנה" לגלשון הזוכה שמקורו נובע ממפת הרוחות בדרום־אמריקה ופירושו „רוח קלה".

ל„סאנטאנה", דאון יפהפה לכל דבר (לא ממונע), צבעי פסטל זוהרים. משקלו 30 ק"ג עם מוטת כנף של עשרה מטר. מחירו בחו"ל 3000 דולר. עם היוודע דבר הזכייה של הגלשון הישראלי החלו לגלות בו עניין קניינים מארצות רבות באירופה ולמפעל הקטן בנתניה זרמו בשבוע שעבר הזמנות מאירופה בהיקף של מאה יחידות. לרשותם של אנשי הפיתוח עומדים מספר טייסי ניסוי שבוחנים את הגלשון לקבלת משוב. מאז פיתוח „הדור הראשון", עבר הגלשון דרך ארוכה. בתחילת דרכו ניתן היה להשתמש בו רק בגלישה מהר גבוה; בשלב שני — בדאייה באוויר, וכיום השלב המתפתח ביותר הוא המראה עם גלשון מנקודה אחת לנקודה אחרת, כשהשיא בדאייה למרחק של עד 150 ק"מ.

תמצית ספורט הדאייה כיום, אומר אנאטולי קוהן — היא ראייה למרחק. זה ספורט הדורש מיומנות רבה והרבה זמן־אוויר. בישראל קיימת קהילה קטנה של גולשי אוויר, שידועים בעולם ברמת גלישה גבוהה.

ניצה רימון

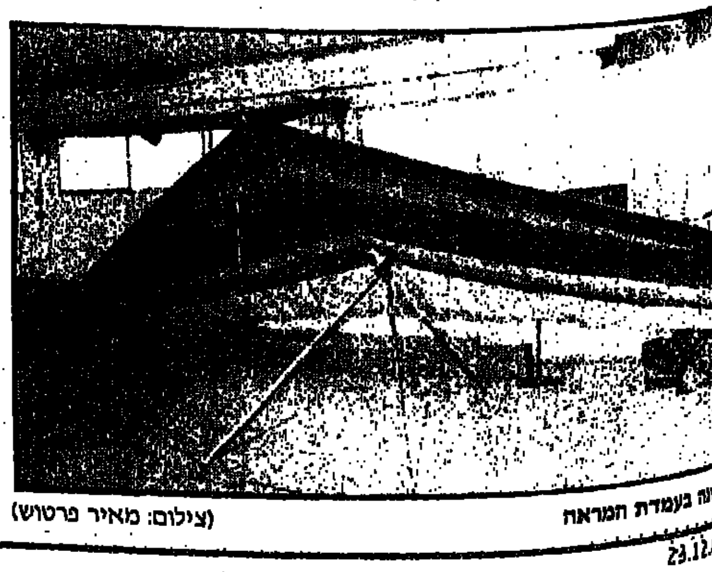
...גלשון בעמדת המראה (צילום: מאיר פרטוש)

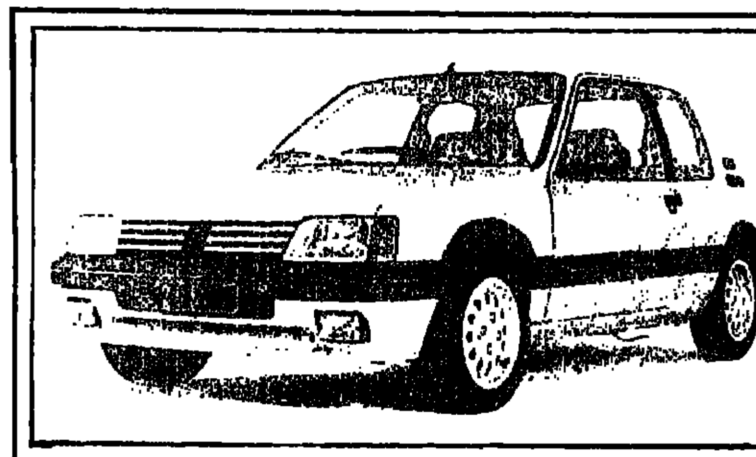

פיג'ו 205 — 3 מיליון

פיג'ו מציינת בתקופה זו את המיליון השלישי של ייצור פיג'ו 205. הופעתה של ה־205 בשוקי אירופה היא הצלחה ללא תקדים לחברה הצרפתית. תרומה נכבדה להצלחה היו השגי מחלקת הספורט של פיג'ו. במירוצי המכוניות בשנים 1985 ו־1986 נטלה פיג'ו את הכתר בראלי העולמי. וב־1987 ה־205 ניצחה במירוץ פריז דקאר. הפיג'ו 205 נמכרת כיום ב־34 גירסאות שונות. הגירסה החדשה והאחרונה היא פיג'ו 205 „ג'וניור" בעלת 3 דלתות. ומטרתם של 34 הגירסאות, לענות על דרישות קהל הצרכנים ודרישות היצרנים לאיכויות ועיצובים ההולכים ומשתפרים.

המכוניות הראשונות בסדרת המיליון השלישי ירדו מפסי הייצור הישר לסלון המכוניות של טוקיו 1987. השוק היפני הידוע בסגירותו כלפי היצרנים האירופאים הוא אחד היעדים החשובים, לכיבוש, של יצרני פיג'ו. מבדיקת העננות השוק היפני בשנתיים האחרונות מסתמנת תמונה מעודדת ובתשעת החודשים הראשונים של 1987 מכירות פיג'ו 205 גדלו המכירות בשוק היפני ביחס לשנה הקודמת.

ירידה במספר ההרוגים בת"א

בחודשים ינואר־אוקטובר 1987 נהרגו בתל־אביב 24 איש בתאונות קטלניות, לעומת 33 בתקופה המקבילה אשתקד — ירידה של 27%. פרטים אלו מסר יו"ר אגף התנועה בעיריית תל־אביב, יוסף גבעול.

גם במספר הולכי רגל פצועים (עד גיל 4) שנפגעו בתאונות הוכחנה ירידה ניכרת: 21 בינואר־אוקטובר השנה לעומת 31 אשתקד — ירידה של 32%. מספרם של הולכי רגל ילדים (גילאי 4־15) שנפגעו ירד השנה ב־12.9%: 121 בינואר־אוקטובר השנה, לעומת 139 אשתקד.

סה"כ אירעו בת"א בינואר־אוקטובר 1987 2,620 תאונות לעומת 2,708 בתקופה המקבילה ב־1986 — ירידה של 3%. מספר הנפגעים ירד ב־5.9%: מ־3,414 בשנה שעברה ל־3,212 השנה.

ראש אגף התנועה בעיריית ת"א, מסר עוד כי אגף התנועה מבצע כל העת שיפורים שוטפים בצמתים, קטעי דרך, מעברי חציה ותמרורים. חלק מן השיפורים נתבצע בעקבות פניות של תושבי העיר. הוא ציין כי יוזמות של תושבים בענייני בטיחות, המתקבלות באגף התנועה, עוברות בדיקה יסודית ומיושמות במידה והדבר ניתן.

החל משנת הלימודים הנוכחית פועלים בת"א שני מרכזי הדרכה לבטיחות בדרכים: ליד גשר בר־יהודה בצפון וליד פארק דוידוב ברח' קדימה ביפו.

מחיר שעת עבודה הועלה ב־10 אחוז

שרי האוצר והתחבורה אישרו באחרונה העלאה של 10 אחוז בלבד במחיר שעת עבודה במוסכים.

זאת, לאחר שועדת המעקב שמטפלת בהעלאת מחירי שירותים כמתחייב מההתייקרויות במשק, דחתה המלצה של אגף הכלכלה והתכנון של משרד התחבורה, להסיר מהמוסכים את הפיקוח על מחיר שעת־עבודה.

הנהלת איגוד המוסכים הבהירה כי מאז יולי 1985 הוקפא מחיר שעת עבודה במוסכים, על־פי החוק לייצוב המשק. בתקופה זו עלו כל מרכיבי עלות המוסך בעשרות אחוזים. מחיר שעת עבודה עודכן ב־28 אחוז בלבד. „מצב זה הביא את המוסכים להידרדרות כלכלית עד כדי פשיטת רגל של מוסכים רבים", טוענת הנהלת האיגוד.

לאחר מו"מ ארוך ומייגע אושרה העלאה של 10 אחוז בלבד. „זו העלאה שהיא בבחינת לעג לרש. נוכח העלויות הכבדות בהוצאות לתחזק מוסך מודרני", מסכמת הנהלת איגוד המוסכים תוך הערה כי „מדובר כאן במאבק על הקיום הכלכלי של אלפי בעלי מוסכים ועשרות אלפי עובדים. הגורמים הנוגעים בדבר חייבים לתת על כך את הדעת".

היה מנוע

היכולת לעצור

אלפי פעמים בשנה חייב הנהג לסמוך על פעולתם התקינה של בלמי הרכב. אך רק בלמים תקינים ימלאו את תפקידם בביטחה ובאמונה. תקופת השירות הארוכה של הרכב גורמת לבלאי בלתי־נמנע בכל מערכותיו ואף למערכת הבלמים בלי שנבחין בכך וללא הודעה מוקדמת.

לכן עלינו לעמוד על המשמר ולערוך בדיקות פתע ומנע. בעת פעולת השירות במוסך, רצוי לשים לב לנקודות הבאות:

לא כל רפידה, המתאימה לפי המידות, היא הנכונה. רפידה שערכי הזיכוך שלה אינם מתאימים, עלולה להביא להארכת אורך הבלימה או לעצירה מוקדמת מדי, שפירושה החלקה. המידה הנכונה של גובה נוזל הבלמים היא כאשר גובה פני הנוזל נמצא בין שני הקווים שעל המיכלים השקופים. אם פני הנוזל נמוכים מדי יש סכנה של אובדן כושר הבלימה. ירידה בגובה הנוזל במשך תקופה קצרה מסמנת על נזילה שעלולה להווצר מהאטמים השונים או הצינורות.

גיל נוזל הבלמים אסור שיעלה על שנה אחת. מסוכן להשתמש בנוזל ישן. נוזל ישן עלול לרתוח משום שהוא עלול להכיל כמות גדולה של מים, וכושר הבלימה ירד. המהלך החופשי של דוושת הבלם התקין הינו עד 5 ס"מ. אם אורך המהלך החופשי עולה על מידה זו, דרך הבלימה מתארך או בעת מהלך קצר מדי אורך הבלימה מתארך.

המאמץ הדרוש לבלימה אסור שיהיה מוגזם מדי, משום שהדבר מעייף. אם גם לאחר הלחיצה המאומצת אין הבלימה תקינה, ברור שקיימת תקלה במערכת הנובעת מרפידות שחוקות מלוכלכות או משומנות. על הרכב, בעת הבלימה, להתקדם ישר, גם אם מחזיקים בהגה בשתי אצבעות בלבד. אם קיימת סטייה ברור שקיים ליקוי במערכת או ברפידות.

בלם היד הוא חלק בלתי־נפרד ממערכת הבלמים. מנוף בלם היד הוא הקשר בין מערכת הבלמים והנהג. מהלך ההוסם התקין במערכת בלם היד צריך להיות בתחום 5 שיניים של הגרירה, ולאחר מכן התנגדות חזקה. אם המהלך החופשי של המנוף ארוך מ־5 שיניים, אין אפשרות חנייה בטוחה. כן עלולים להיגרם קשיים בזינוק בעליות וחוסר בטחון בבלימת חירום. לכן, יש להיכנס מיד למוסך לכיוונון מערכת בלם היד, החלפת הכבל או תיקון אחר החיבורים הבלויים.

י. מושקוביץ

חיפה וטבריה התקרבו לירושלים

נצחונות זהים – 1:0 – להפועל חיפה והפועל טבריה בשני משחקי השלמה מהמחזור ה־15

● ארצית

מאת יוסף גלזר ומשה רוזנברג

שני משחקים דחויים, נערכו אתמול בליגה הארצית בכדורגל. שתי קבוצות הצמרת הפועל חיפה והפועל טבריה זכו בנצחונות זהים — 0:1 — ובכך התקרבו למוליכה הפועל ירושלים. רק ארבע נקודות מפרידות כיום בין הפועל ירושלים להפועל חיפה וחמש נקודות מהפועל טבריה.

שני המשחקים שנדחו בשבת עקב תנאי מגרש בוציים, שוחקו אתמול תחת ממטרים עזים כשגם הפעם היו תנאי המגרש לא נוחים למשחק.

הפועל חיפה — הפועל יהוד 0:1 (0:1)

כדורגלני הפועל חיפה המשיכו אתמול בשרשרת נצחונותיהם מאז נטל רפי דורה את שרביט האימון. מאזנו של דורה בשבעת משחקיו כמאמן הפועל חיפה עומד עתה על ששה נצחונות ותיקו אחד, עם הפרש שערים של 10:1. אתמול, בגשם שוטף ניצחו החיפנים את הפועל יהוד 0:1.

אריה חביב מול חבריו לשעבר רשם לזכותו משחק חמישי בשורות הפועל חיפה, עם רשת נקיה. הצעיר טל בנין (אחיינו של דורה) היטיב להנהיג את הקבוצה להתקפות.

שער הנצחון נכבש, בדקה ה־35. חלוץ חיפה משה חנגאל הוכשל על־ידי שוער יהוד יוטל שפיר. השופט רחמים שאשו הורה על הנקודה הלבנה. יוסי קרמר בעט, שפיר הדף אך קרמר הסתער על הכדור החוזר ושיגרו במרוייק לרשת 0:1.

400 צופים חזו במשחק הדיחוי באיצטדיון קרית־חיים.

יוסי קרמר
שער נצחון ב... ריבאונד

הפועל טבריה — הפועל חדרה 0:1 (0:0)

החדרתים ניסו בהגנה צפופה לזכות בנקודה אחת אולם משימתם לא עלתה שכן בדקה ה־76 זכו הטבריינים בשער הנצחון.

שבתאי שינו הגביה כדור מ־40 מטרים, הגנת חדרה שגתה בפעם היחידה במשחק ומשה אוזלאי, החלוץ הטבריני, בעט מהאויר פנימה וקבע נצחון צודק 0:1 להפועל טבריה.

במהלך המשחק בלט מגן טבריה, שחקן הרכש, גבי לסרי שתמך רבות בהתקפה. שני החלוצים מאיר עמור ועופר דן סיכנו רבות את שוער חדרה מרדכי עטיה שגילה יכולת גבוהה בין הקורות.

רק שתי הזדמנויות ניתנו לשחקני חדרה במהלך המשחק ושתיהן הוחמצו על־ידי רונן שפירא.

שפט היטב רחמים דינאצ'י לעיני אלף צופים.

הטבלה
בתום 15 מחזורים

1.	הפועל ירושלים	17־32	35
2.	הפועל חיפה	11־17	31
3.	הפועל טבריה	22־31	30
4.	מכבי יבנה	16־18	25
5.	הפועל רמת־גן	16־17	23
6.	מכבי יפו	9־12	21
7.	הפועל יהוד	21־23	21
8.	הפועל חדרה	21־21	18
9.	מכבי שעריים	20־19	16
10.	הפועל בתים	16־12	16
11.	בית"ר נתניה	22־15	16
12.	מכבי עמידר	21־16	14
13.	חבת רמת־גן	17־12	14
14.	הפועל עכו	23־7	6

● מלך השערים

1.	יעקב טמור (הפועל ים)	14
2.	עופר דן (הפועל טבריה)	11
3.	ציון יעקב (מכבי יבנה)	8
4.	משה אוזלאי (הפועל טבריה)	7
5.	יורם אורן (הפועל יהוד)	6
—.	אהוד ואנה (הפועל חדרה)	6

מאג'ר לולנסיה

מאת שבח בן־גבריאל

חלוצה האלג'ירי הבינלאומי של פורטו, ראבאח מאג'ר ששחק בעונה הבאה בשורות באיירן מינכן, הצטרף לולנסיה הספרדית ויככב בשורותיה שישה חודשים.

מאג'ר שיחל את פעילותו בולנסיה ב־1 בינואר 1988 אמר במאדריד: „אני מקווה להצליח בולנסיה כפי שהצלחתי בפורטו. אנסה לסייע לה לתפוס מקום בין 4־5 הראשונות בליגה."

מאג'ר, שהיה הכוכב של פורטו ושותף לנצחון בגמר גביע אירופה לאלופות על באיירן מינכן בחודש מאי האחרון יצטרף לאלופה הגרמנית בחודש יולי. הוא חתם עימה לחוזה בין שלוש שנים.

ספורטינג — אלופת האלופים בפורטוגל

קבוצת ספורטינג ליסבון זכתה בגביע „אלוף האלופים" של פורטוגל, כשניצחה את יריבתה העירונית בנפיקה 0:1.

ספורטינג זכתה בעונה שעברה בגביע ואילו בנפיקה בתואר האליפות.

נערים א' מחצו את נערי לזרוס

מאת יוסי פנישלט

נבחרת נערים א' של ישראל בכדורגל זכתה אתמול בנצחון רב שערים במשחק אימון בחולון על קבוצת הנוער של מכבי לזרוס חולון 0:6 (0:3).

את השערים כבשו: אורן פנחס (בני יהודה ת"א) 3, איתן מזרחי (בית"ר ירושלים), אסף טובי (שמשון תל־אביב) ואבי טובול (מכבי חיפה).

נצחונות לטניסאים רק בסבוב הראשון

מאת יצחק אשל

טניסאי הנוער של ישראל זכו במיאמי־ביץ' שבארה"ב בשני נצחונות בסיבוב הראשון של התחרות הבינלאומית לנוער בהשתתפות טובי שחקני הנוער בעולם (סה"כ 128 שחקנים לכל קבוצת גיל).

בגילאי 16 נוצח אוהד וינברג בסיבוב השני על־ידי השוודי קולטי 6:1, 6:3.

בגילאי 18 נוצח רביב וידנפלד בסיבוב השני על־ידי ניקולס פרחה מונצואלה 7:5, 6:3.

שני אלה זכו בנצחונות בסיבוב הראשון ואילו בועז מרגנשטיין נוצח בסיבוב הראשון על־ידי ליאון סלויה 7:5, 6:2.

היום יכנסו למעגל התחרויות גם שלוש הנערות הנמנות על נבחרת הנערות.

באימון הנבחרת חיכו לאוחנה — והוא לא בא

● כדורגל

מאת ראובן חנניה

שחקני נבחרת ישראל בכדורגל החלו אתמול בשלב שיעד לעצמו המאמן הלאומי מילואנקו מיהויץ' היינו אימונים בתדירות גבוהה יותר כפי שסיכם עם ראשי ההתאחדות לכדורגל.

הנבחרת הלאומית קיימה אתמול שני אימונים, אחד בבוקר שהוקדש ברובו לכושר גופני, והשני בשעה 6.30 בערב שהיה גם כן בעיקרו אימון כושר גופני ומשחקי כדור.

מאימון הבוקר נעדר שחקן מכבי חיפה דניאל ברייאלובסקי עקב פציעה.

עם סיום אימון הבוקר יצאו השחקנים למלון תל־אביב שם נחו ואכלו צהרים ושבו להתאמן בערב.

אימון הערב שאמור היה להתחיל ב־5.30 התאחר בשעה בעקבות גשמים ורוחות חזקות. לאחר ציפייה ארוכה החליט המאמן מיהויץ' לשריין את שחקניו בחליפות ניילון נגד גשם ורוחות חזקות. לאחר ציפיה ארוכה החליט המאמן מיהויץ' לשריין את שחקניו בחליפות ניילון נגד גשם ורוחות, ומייד יצאו השחקנים למגרש האימונים.

אכזבה היתה אתמול לכמה אוהדי כדורגל שהגיעו במיוחד לצפות בשחקן הנבחרת ומכלן הבלגית אלי אוחנה שלא הגיע אתמול לצפות בחבריו מן הנבחרת הלאומית.

היום תשוב ותתכנס הנבחרת לשני אימונים נוספים באותה מתכונת של אימון בוקר ואימון ערב.

אלי אוחנה
האוהדים באו גם בגשם

● כדוריד

האלופה תארח את המוליכה

מאת יוסף חכם

במוקד משחקי המחזור הדין בליגה הלאומית בכדוריד יעמוד הערב המשחק בראשון לציון בין האלופה קבוצת מכבי המקומית והמוליכה קבוצת הפועל רמת גן.

הרמת גנים שטרם נוצחו העונה ינסו להפתיע את שחקני מכבי ראשל"צ מה שיבטיח להם את אליפות הסיבוב הראשון.

משחק מרתק יהיה ביהוד שעה ששתי הפתח־תקואיות יתמודדו בדרבי יוקרתי.

פירוט משחקי הערב שיחלו בשעה 8.30:

● הפועל נוף ים — אליצור הרצליה (האולם בקיבוץ רמת הכובש, ישפטו: נוסטמן והדמן).
● מכבי רחובות — מכבי קרית שרת/חולון (היכל הספורט העירוני ברחובות, זילברצוויג ורוזנברג).
● מכבי ראשל"צ — הפועל רמת גן (אולם מכבי ראשל"צ, וינגר ובושי).
● מכבי פתח תקוה — הפועל פתח תקוה (אולם המתנ"ס ביהוד, ברנדווין והרט).
● מכבי ארזים רמת גן — הפועל ראשל"צ (אולם האוניברסיטה ברמת אביב, לבל וקנוט).
● מכבי נתניה — הפועל חולון (אולם חיא במכון וינגייט, שדה וצדוק).

הטבלה הלאומית
לאחר המחזור ה־10

1.	הפועל רמת גן	201־261	19
2.	הפועל ראשל"צ	178־242	18
3.	מכבי ראשל"צ	170־228	18
4.	מכבי נתניה	189־228	14
5.	הפועל רחובות	192־191	12
6.	הפועל פ"ת	205־196	10
7.	מכבי חולון	199־187	9
8.	מכבי רחובות	189־181	8
9.	מכבי פ"ת	234־197	7
10.	הפועל נוף ים	218־187	4
11.	אליצור הרצליה	235־179	1
12.	הארזים ר"ג	227־177	1

פיטורי מאמנים גם בכדוריד

מאת יוסף חכם

גם בענף הכדוריד בארץ יש מאמנים מתפטרים־מפוטרים.

תחילה היה זה מאמנה של מכבי הארזים רמת־גן יצחק מיסמן. השבוע פוטר מאמנה של קבוצת הפועל נוף ים ערן גוהרי ואילו מאמנה של קבוצת הפועל פתח־תקוה ישראל ברנר הודיע על הפסקת פעילותו כמאמן הקבוצה בעקבות הכשלונות. במקומו מונה עוזרו שלי בר סלע. ברנר ישמש רק כיועץ מקצועי באגודה.

שבתאי שטריקס, מזכיר איגוד שופטי הכדורסל, בטוח אבל השאלה היא:

האם אחרי האיום בא הביצוע?

מאת יצחק ויסמוף

ברוך וולנגר, ראומא קמינר, שני השופטים, שפטו שלשום את משחק הליגה בו גברה הפועל תל־אביב על הפועל חולון — 88:84. לאוהדי הפועל חולון ולהנהלתה היו השגות לגבי שיפוטם, אך מי שספג את מירב כעסם של החולונים היה מזכיר איגוד השופטים שבתאי שטריקס.

בסיום המשחק התנפלו על שטריקס, אוהדים חולוניים יחד עם חברי הנהלה של הקבוצה, איימו עליו וגידפו אותו. האיומים יצאו לפועל בלילה שלאחר המשחק כאשר חנותו של שטריקס (מושכרת על ידו) הנמצאת במרכז חולון הותקפה וחלון הראווה שלה נופץ.

אתמול סיפר שטריקס: „אחרי המשחק ניגש אלי מוטי דנגברג מנהל הפועל חולון והחל צועק עלי: הוא אמר לא איכפת לי מה יקרה איתו, אבל השיפוט שהיה יעלה לך ביוקר. מסביב היו אוהדי הפועל חולון ששמעו את הצעקות והאיומים. כאשר הגעתי לביתי בחולון התקשרו אלי מהמשטרה ומסרו לי כי חנות שהשכרתי אותה הותקפה והשמשה הקדמית שלה נופצה. התקשרתי אל בעל העסק ויחד איתו כיסינו את החלון הפרוץ בלוחות עץ. יעצתי לו להגיש תלונה במשטרה. היום זה חלון ראווה, מחר מכונית, ומי יודע מה הלאה" אמר מזכיר איגוד השופטים.

שבתאי שטריקס ששימש במשך שנים כמנהל קבוצת הכדורסל של הפועל חולון התקשר אתמול למישקה לפרנון, האיש החזק בהפועל חולון והתלונן בפניו על המקרה. „הסברתי לו כי דנגברג לא מסוגל לשאת בתפקיד של מנהל קבוצה. למרות שאני האיש שגידל את דנגברג" סיים שטריקס.

ג'מצ'י עדיין רואה את עצמו כקפטן נבחרת הכדורסל

הנבחרת שתצא מחרתיים לטורניר בפאריס החלה אתמול בהכנות

מאת יצחק ויסמוף

„אני רואה את עצמי נושא עדיין בתפקיד קפטן הנבחרת הלאומית למרות שהמלצות הועדה המקצועית של איגוד הכדורסל הראו כאילו אינני מתאים לתפקיד. כיום מוקדם עדיין להתייחס לנושא זה ביוון שאנו בתחילת הדרך החדשה" כך טען אתמול דורון ג'מצ'י עם פתיחת אימוני נבחרת הכדורסל לקראת טורניר פאריס אליו תצא ביום ששי.

כל 12 השחקנים שהוזמנו על־ידי המאמן משה וינקרנץ השתתפו אתמול בשעות הצהריים בשיחת ההכנסה שנערכה במלון רמת־אביב ובאימון שנערך באולם הפועל תל־אביב לפנות ערב.

יו"ר איגוד הכדורסל יורם אוברקוביץ' ויו"ר הועדה המקצועית איתן חפר שיהיה גם ראש המשלחת לטורניר בפאריס שוחחו עם השחקנים ואיחלו להם הצלחה במשימות הקרובות של הנבחרת, בהן הטורניר הקדם אולימפי שיערך בקיץ בהולנד.

דורון ג'מצ'י הסכים לשוחח עם העתונאים על שקרה עם הנבחרת לאחר הכשלון בבולגריה שבו היא לא הצליחה להעפיל למשחקי דרגה א': „לא התייחסתי להמולה ולמסקנות לאחר המשחקים בבולגריה. אפשר להבין את הכאב של הכשלון כשחקן. צריך לדעת שרוב המעמסה נפלה עלינו השחקנים שרצו להצליח. כיום, נרתמתי לעבודה כמו יתר השחקנים למרות שאני רואה עצמי נפגע מהמסקנות שבעקבותיהן נראה כאילו הודחתי מתפקיד הקפטן. רציתי בהצלחת הנבחרת והתוצאות יוגשו על המגרש".

היום תקיים הנבחרת שני אימונים, בבוקר ואחר־הצהרים.

נקבע סגל נבחרת הנוער

מאת יצחק ויסמוף

מאמן נבחרת הנוער של ישראל בכדורסל, אריה דוידסקו ועוזרו עופר חרותי, קבעו את 14 השחקנים שייצגו את ישראל במשחקי מוקדמות אליפות אירופה שיערכו ביוון בין ה־20 ל־24 באפריל.

ישראל תשחק נגד נבחרות יוון, שוויץ ובולגריה. שתי הנבחרות שיסיימו במקומות הראשונים יעפילו לגמר אליפות אירופה לנוער בחודש אוגוסט ביוגוסלביה.

ביום שני, ה־4 בינואר, תשחק נבחרת הנוער בקיבוץ נחשונים נגד אוניברסיטת ברנדייס מארה"ב. בין ה־17 ל־19 בפברואר תשתתף הנבחרת בטורניר ידידותי בבלגיה בהשתתפות הנבחרות של בלגיה, מערב־גרמניה ושוויץ.

הרכב הנבחרת כולל את: אמיר כץ, מוטי בן־דוד, אליעזר כהן ועוזי בורנשטיין (מכבי תל־אביב), התאומים רב ומיכאל הראל (הפועל גבעתיים), תומר חנן ואורן רבין (הפועל חולון), זאב רודנפלר (הפועל רמת השרון), גיא גודס (הפועל ת"א), יגאל קרמיצבסקי (הפועל [illegible]), יעקב גרינפלבלט (אליצור קרית אונו), ושני כהן (הפועל הגליל העליון).

● רק משחק אחד נערך בליגת האנ.בי.איי, בו ניצחה ניו־ג'רסי נטס את יוטה או 95:106.

חבר פרש מהנבחרת

● כדורעף

אורי חבר, מאמן שחקן האלופה ומחזיקת הגביע הפועל מטה אשר וקפטן נבחרת ישראל בכדורעף, פרש משורות הנבחרת הלאומית כאשר הסיבה העיקרית היא עומס גדול עליו בקבוצתו וכן העובדה שהחל ללמוד בתל־אביב.

שמאי גלור מהפועל המעפיל הוא המועמד העיקרי לקבל את תפקיד הקפטן.

אורי חבר החליט לפרוש משורות הנבחרת מיד לאחר ההפסד לקבוצה היוגוסלבית ווויבודינה נוביסאד שהביסה את הנבחרת 3:0.

בקשתו של חבר התקבלה ומנהל הנבחרת איתן הוד מסר שבעוד חודש יתבקש חבר לשקול את החלטתו מחדש לשוב לנבחרת.

„אורי זקוק למנוחה. יתכן ואורי לא הצליח למצות עצמו בנבחרת בגלל הלחץ הרב שהיה שרוי בו עקב תפקידיו הרבים בקבוצתו מטה אשר. הנבחרת זקוקה לאורי, אבל אם יחליט כי פרישתו סופית נקבל אותה. זו זכותו" ציין איתן הוד.

מי שעשוי להחליף את חבר בנבחרת הוא עופר שפאק, כדורעפן הפועל קרית אתא, שקיבל פניה להצטרף לנבחרת, אך עדיין לא השיב בכן מוחלט.

נבחרת ישראל, יחד עם נבחרת הנוער, יצאו בחודש הבא למחנה אימונים ומשחקים בהונגריה, בפסח תשתתף הנבחרת בטורניר האביב שיערך בשבדיה. קודם לכן יקיימו השחקנים מחנה אימון בנורבגיה.

בחודשי הקיץ מתוכנן לנבחרת מסע משחקים בארגנטינה ואולי אף בברזיל.

וירובניק ישפוט איטליה — ספרד

מאת יצחק ויסמוף

ראובן וירובניק, שופט הכדורסל הבינלאומי, קיבל אמש הודעה על התמנותו לשפוט במשחק הבינארצי בין איטליה לספרד שיערך בסוף ינואר באיטליה.

משחק זה יהווה חוליה נוספת בשרשרת המשחקים בהם ישפוט הבינלאומי בתחילת השנה החדשה.

נשיאות איגוד הכדורסל ששמעה על כך אתמול בישיבתה קיבלה גם הודעה כי מזכיר האיגוד אברהם זייף ישמש כמשקיף במשחק בין גרמניה ליוגוסלביה.

ראובן וירובניק קיבל בתחילת השבוע מינוי מטעם פיב"א לשפוט במשחק המעניין במסגרת גביע רבע הגמר קוראץ' בין ציבונה זאגרב לקאזרטה האיטלקית (בשורות ציבונה מככב דראזן פטרוביץ' ואילו בקאזרטה אוסקר שמידט).

לוירובניק נקבע גם שיבוץ במסגרת גביע אירופה למחזיקות גביע (ב־13 בינואר) במשחק בין לברקוזן ממערב גרמניה ללימוז' מצרפת.

אברהם וגול ישפטו שני משחקים בגביע אירופה לנשים באיטליה. ב־19 בינואר את צ'זנה נגד שיבניקה וב־20 את מילאנו נגד פרטיזן בלגרד.

החלו מוקדמות גביע פימנטל

במשחקי גביע פימנטל ז"ל בכדורסל החלו משחקי המוקדמות בחמישה אולמות בגליל העליון.

בחוצות גברה כפר הנשיא על חצור 71:72. בשמיר ניצחה הפועל עמיר את הפועל שמיר 66:74, להבות הבשן ניצחה את גדות 60:63 ואילו הפועל ק"ש הביסה את אליצור ק"ש — 62:83.

המשך המשחקים הערב.

ועדת הספורט דנה על סיאול

ועדת הספורט של הכנסת ערכה אתמול דיון יחד עם ראשי הספורט, מזכ"ל הפועל יצחק אופק, מזכיר הועד האולימפי אורי אפק, יו"ר ההתאחדות לספורט עמי שלף, מנכ"ל ההתאחדות שמואל ללקין ונציג רשות הספורט אורי תירם על ההכנות לקראת אולימפיאדת סיאול בסוף הקיץ.

יו"ר הועדה פנחס גולדשטיין אמר כי הופעה מוצלחת בסיאול היא משימה לאומית. ולכן יש לדאוג להופעה איכותית של הספורטאים.

חבר הועדה, דן תיכון, הוסיף כי צריך לחפש את הספורטאים בעלי הסיכויים להצליח ולא לשלוח סתם ספורטאים לקישוט.

מיכה חריש וגאמן רז אמרו כי ההופעה של ספורטאים ישראלים בסיאול חשובה בפני עצמה ולפיכך אין להחמיר בקריטריונים לגביהם.

גביע הנוער יקרא ע"ש אבי רן ז"ל

[illegible]

בקצרה

● ראש עיריית ירושלים חנך אתמול מרפאת עיניים משוכללת חדשה של קופת חולים, המשרתת את האוכלוסיה הערבית במזרח העיר. מרפאת העיניים נמצאת בבנין קופת חולים בואדי ג'אוז שבעיר המזרחית. (עתים)

● מזכירים מבתי המשפט ברחבי הארץ שהתכנסו אתמול בתל־אביב, התלוננו באוזני שר המשפטים על כך שהמערכת המשפטית אינה עומדת בעומס שמוטל על כתפיה. מזכירי בתי המשפט אמרו, כי בשנים האחרונות, חלה ירידה של כ־30 אחוזים בכוח האדם במערכת. קיימת צפיפות במבנים ותנאי השכר ירודים. (עתים)

● 190 אלפקות (מין של למה ממשפחת הגמל), הגיעו ביום חמישי למצפה רמון, לאחר מסע של כשלושה חודשים. עם בואן, הוכנסו האלפקות למיכלאה [illegible], משם יועברו לחווה קבועה [illegible] על שטחי מרעה של כ־ [illegible] חוות. חווה כזאת תוכל לקיים [illegible] ראש. (עתים)

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה–1965
מרחב תכנון מקומי
השומרון
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מתאר מקומית
[illegible]

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
חדרה
הודעה לפי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
ניתנת בזה הודעה, כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה, חדרה בקשה למתן אישור להקלה / על חלקה מס' 158 בגוש 10034 ברחוב: [illegible] דהיינו: תוספת של 3.1% בניה [illegible]
[illegible]

חוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
מרחב תכנון מקומי
טובים
[illegible]
שלום דינור
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
רמת־גן
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה ר"ג (להלן הועדה המקומית) בקשה להתרת הקלה בנכס בגוש 6183 חלקה 138 רחוב אצ"ל מס' 49 דהיינו הקלה 6% יחסי משטח החלקה.

על המעוניין הרואה את עצמו נפגע על ידי אישור ההקלה הנ"ל יוכל לעיין בתכנית ולהגיש התנגדות מנומקת לפרטיה.

ההתנגדות צריכה להימסר לידי הועדה המקומית במשרדי אגף ההנדסה רח' המעגל 26 רמת־גן תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו בעיתונות.

אורי עמית, ראש העיר
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה ר"ג

הועדה המקומית לבניה ותכנון עיר בני ברק

הודעה על פי סעיף 149 מחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965

עבדו זקי בע"מ הגישו בקשה לועדה זאת בתוכנית מספר 2018 לבנות בנין בין 3½ קומות מעל קומה מפולשת ברח' הברבנאל 80 גוש 6105 חלקה 99 באיזור ב' בהקלות הבאות: 3 (111%) אחוזים בגין בנית מעלית שיפור תנאי דיור מעל (105%) המותרים, וזה שלא בהתאם לתוכנית בנין ערים ב־105 החלה במקום. כל המעונין יכול לעיין בבקשה האמורה במשרדי הועדה המקומית בעיריית בני ברק בשעות קבלת קה"ל ורשאי להגיש התנגדות מנומקת לועדה המקומית תוך 14 יום מיום פרסום זה.

מ. אירנשטיין
יו"ר הועדה המקומית לבנין ותכנון עיר בני־ברק

עיריית חיפה
משרד מהנדס העיר
הועדה המקומית לתכנון ולבנייה
חיפה
רח' ביאליק 3, חיפה, טל' מס' 04־640775
הודעה על־פי סעיף 149, לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה–1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על־ידי: מר חיים מלול — לאשר תוספת בנייה ל־4 דירות באגף אחד + 4 מחסנים ברחוב הרותם 41, חלקה 23, בגוש 10749, שער־העליה.

הבקשה כרוכה בעודף שטח בנייה מעל למותר.

אפשר לעיין בבקשה באגף לפיקוח ורישוי על הבנייה, בבניין העיריה, רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים: א', ג', ה', בין השעות: 08.00–11.30.

המעוניין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.

ב / איתמר ינוביץ
מהנדס העיר

הועדה המקומית לתכנון ולבניה שקמים
צומת ראם ד"נ שקמים
הודעה על הכנת תכנית מיתאר מקומית

בהתאם לסעיף 77 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה–1965, ניתנת בזה הודעה, כי הועדה המקומית לתכנון ולבניה „שקמים" החליטה בישיבתה מס' 234 מיום 17.12.87 להכין תכנית מיתאר לפסולת מוצקה.

ואלה הם השטחים הכלולים בתחום התכנית המוצעת: גוש 1532, גוש 1504, גוש 1659.

יעקב כהן, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה „שקמים".

הועדה המקומית לתכנון ולבניה של נהריה

הודעה על פי סעיף 149 (1), (2) לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 (1) (2) לחוק התכנון והבנייה הנ"ל, כי הוגשה בקשה לועדה המקומית לתכנון ולבנייה של נהריה, מתן הקלה באחוזי בנייה, דהיינו הקמת שני בנייני מגורים בני 4 קומות מעל לקומת העמודים בנצול של 101.5% בנייה במקום 97% בנייה המותרים.

שטח החלקה 168 בגוש 18168 רחוב ויצמן 23 נהריה.

את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה המקומית, בעיריית נהריה.

לכל מי שיש התנגדות, יוכל להגישה תוך 15 יום מיום פרסום הודעה זו.

ח. לבב יו"ר הועדה (מ"מ) המקומית לתכנון ולבנייה נהריה

טלוויזיה

כתוביות ביהודית ללקויי שמיעה 09.00 עד כאן - חדשות קול ישראל. 09.05 שעת כושר. 09.15 סיפורים מן העולם – ידידם המוזר של הצבים. 09.40 הרפתקאות בגן חיות – פרק 11 – מתיחות באלחוט. 10.10 תנובאן – דפי טלטקסט כולל חידות נושאות פרסים. 10.15 המאורה של סטיג. 10.45 זהו זה. 11.25 מר טסלה המסתורי – מר טסלה, היה פיזיקאי בן דורו של אדיסון. לזכותו שורה שלמה של גילויים והמצאות בתחום החשמל, הרובוטיקה האלחוט, אך בשל אופיו המוזר והתנהגותו הוא נשכח ואינו זוכה ביחס ההולם להישגיו. 12.15 פלמנקו – סרט פלמנקו בביצוע להקת המחול של אנטוניו גאדס. רקדנית ראשית – כריסטינה הויוס. ההופעה בבית התיאטרון של פריז. 14.00 עד כאן – חדשות קול ישראל. 14.05 האוניברסיטה הפתוחה: 1. ירושלים לדורותיה – הצפירה ותמורה (כיסוטים). 2. אמנות בעידן הטכנולוגי – פיאט מונדריאן. 15.00 טוב טוב הגמר. 15.25 אני וסבתא – אני היא ילדה אינדיאנית קטנה. כשנודע לה שסבתה נוטה למות, היא אינה משלימה עם כך, ומנסה לדחות את המוות במעשים שונים. אך לבסוף, בעזרת הסבתא, היא לומדת לדעת, שהמוות הוא מנת חלקו של האדם, ואין להילחם בו. 15.40 שעת כושר. 15.50 מאתיים שניות למועצת הלהה. 15.55 גברת פלפלת. 16.05 שביל באמצע שביל בצר – טיול השבוע: ואדי קלט. 16.20 פיצוחים – שעשועון טלוויזיה נושא פרסים. 17.00 ערב חדש – מנחה: גדעון רייכר. 17.30 שמיניות באוויר – מגזין לנוער בשידור חי. מנחה: דליק ווליניץ. 18.30 קיצור החדשות (ערבית). 18.32 „חקלאות היום" 1. אנזו עץ המקרמיה. 2. ספאיה. 3. ראיון באולפן עם שמואל אלחנן, מנהל האגף להגנת הצומח במשרד החקלאות. (ערבית). 19.00 „בקו הבריאות" 1. סלסמיה – מחלת דם קטלנית. 2. תרומות דם. (ערבית). 19.30 חדשות (ערבית). 20.00 כותרות מבט. 20.02 „משהו מהסרטים" – תכנית דו־שבועית בענייני קולנוע מנחה: שירה גרא. 20.30 „בין הכיסאות" – מגזין דו־שבועי בענייני משפחה וחברה מנחה: עמוס ארבל. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 תשדירי שירות. 21.35 „מוקד". 22.05 סרט טלוויזיה „דרך סיני". 23.35 פסוק של יום. חדשות הלילה.

ערוץ 2

18.30 התחול שמיל – תכנית מוקדשת לשירי עמים. 19.00 קרקס (חלק ג'). 19.30 בריגבונים על בטהובן. 20.00 צעירי סטפס בקצב הג'אז. 20.30 תקציר משפט דמיאניוק. 21.00 סוף 2 – „סטינג".

רדיו

קול המוסיקה

7.08 בהאזנה נינוחה צ'ייקובסקי: חתונת אורורה; סמטאנה: וולטאבה; שומאן: סמפוניה מס' 3; באך: קנטטת החתונה. 09.00 קונצרט בקר: היידן: סמפוניה מס' 49; שוברט: סונאטה בסי־במול מז'ור. מנדלסון: קונצ'רטו לכנור. באך: וריאציות גולדברג. 11.57 פינת השיר משירי אברהם חלפי. 12.00 אמנים באולפן: רודולף היימן עוגב מיצירות י.ס. באך. 13.05 בהאזנה נינוחה 15.00 מוסיקה חדשה מהביאנלה של הלסינקי 1987 ס. גולדמרק: אסמבל 12 ס. הולט: א־שם בין הלילה לבקר. ג'. ליגטי: קונצרט קאמרי. 16.00 מהקלטות התזמורת הסמפונית ירושלים רשה"ש. 18.00 שעה עם... 19.00 מוסיקה אהובה עלילם הצ'ורויאן; „סורטקוס", לקס: גרשווין; רפסודיה כחולה; אופנבך: עליצות פריסאית. 20.08 אינטרלוד 20.27 פינת השיר 20.30 אופרה סמטאנה: הנשיקה 23.00 מחזורי יצירות. ק.ס.ע, באך: קונצ'רטות הירדן; סמפוניות.

רשת א'

07.30 „ברוידק" 08.05 „תונה" עם בני הנדל 08.27 משפט דמיאניוק שידור חי. מ„בנייני האומה" בירושלים 13.05 שירים עבריים 13.30 חדשות ויומן בצרפתית 13.45 חדשות ויומן באנגלית. 14.06 „בראש צעיר" מגזין יומי לילדים ולבני נוער. 15.27 „האוניברסיטה המשודרת". 15.57 משפט דמיאניוק שידור חי מ„בנייני האומה" בירושלים 19.05 סיכום המשנה היומית 19.30 שידורים לעולים 22.05 „חבר מאתו כוכבי" תכנית היסטורית ודיונים בשידור חי. עורכת ומנחה: מילכה לפרו.

רשת ב'

07.00 „הבוקר הזה" 08.05 „ששים עניין" 08.05 „בראש צעיר" 10.05 „כל צבעי הקשת" 12.10 „אלף־אלף" ב„בית" עם אחר מנור 13.05 „בחצי היום" חדשות ופזמונים. 14.05 „לראות או לא לראות" יומן חדשות לתרבות ולאמנות. 14.30 „בת צחוק" הווי והומור. 15.05 „תוצרת הארץ" שירים עבריים. 15.55 „קראתי ספר" קוראים ממליצים. 16.05 „יומן בלילה" 16.30 „על מספרים ואנשים" מגזין המשק והחברה. 17.05 „רגע" קבע 18.05 „יש שאלות" עורך ומנחה איתן אלמוג. 18.45 „היום בספורט". 19.00 „היום הזה" 19.35 „מוסף לענייני צבא ובטחון" 20.05 „צמוקים ושקדים" משירותיה. ליווק במלאת 25 שנה לפטירתו. 22.05 [illegible]

בעריכת זאב ענר, מנחה: משה טימור. 00.15 „ג'אז ועוד"

גל"צ

06.05 אוניברסיטה משודרת. 06.30 „פוקחים עין" 07.07 שבע אפס שבע 08.00 בוקר טוב ישראל. 09.05 „אילה בוקר" עם אלי ישראלי 10.05 „עשר" 10.50 „כתוב בעיתון" פינה נגד פרסום העישון ופרסום הסיגריות. 11.05 „נכון לעכשיו". 13.05 „דו רם יומי" 13.55 „40 לאחור" סיפור היום בתש"ח עורך ומגיש: דודו דיין. 14.05 „פגישה יומית". 15.05 „שירים לחג" עם ארז טל. 16.05 ארבע אחר הצהריים 16.55 נרות חנוכה ביחידות צה"ל עם צוות „רכזר" של חיל הים 17.00 „ערב טוב ישראל" 18.05 „יער משורר" מגזין גלי צה"ל לענייני צבא ובטחון. עורכים ומגישים: יוסי עבארי ויצחק טוניק. 18.45 מגזין גל"צ לענייני ערבים. עורך ומגיש: גיא בכור. 19.05 „שירים מכאן" 19.57 הודעות לחיילים. 20.05 „להתעורר אחרת" ציפי גורדנוס משוחחת עם תמר כריבנר, שעברה ניתוח כריתת שד לפני 3 שנים. על החרדים, התקוות, וההתמודדות. 21.00 מבט לחדשות 21.30 אוניברסיטה משודרת הסתיו בשירה העברית. פזמון הסתיו. מרצה: ד"ר ויוה בןיקורת. 22.05 „על הדבש ועל העוקץ" 22.55 „כתוב בעיתון" פינה נגד פירסום העישון ופרסום הסיגריות (ש"ח). 23.05 „עשרים וארבע, היום שהיה" עם ירדן וילנסקי. 23.55 „שיחת חצות" עם ד"ר אריק כרמון ראש המכון לייחסי ישראל והתפוצות. 00.05 ציפורי לילה עם נתן דטנר ואבי קושניר. 02.05 לא רוצים לישון 05.05 צלילי בוקר

שידורי צה"ל 2

19.05 „דריו ודריו" עם יואב קוטנר 20.05 מצעד הפזמונים הלועזים הממוחשב 21.57 הודעות לחיילים. 22.05 „הפסקת עשר" עם מיכל ניב. 23.05 „קול הג'אז הזה" עורך ומגיש: רני קרסל.

רשת ג'

06.04 „בחורה לאושר". 07.07 „שיר בבוקר בבוקר" 09.05 „מה, כבר תשע!" 10.05 „דברים טובים" 11.05 „שבעים מי יודע" 12.05 „אהבה יומיומית" 13.05 „רק בימי חול" 14.06 „לי ולך" 15.05 „חדש חדיש ומחודש" 16.05 „הצגה יומית" 18.06 „הצעקה האחרונה" 20.05 „כתוב באוזניכם" שירי הפינה לשיפוטכם. 21.05 „צליל מכוון" 23.05 „הלילה הוא שירים"

קולנוע

תל־אביב

4.30, 7.15, 9.30
אסתר: הבטלנים מאישתר 5, 7.15, 9.40
אורלי: שגעון בחלל 3, 7.15, 9.30
בן־יהודה: אבא גנוב 4.30, 7.00, 9.30
גת: הקיסר האחרון 3.15, 6.15, 9.15
גורדון: שמעתי את בנות הים שרות 7.00, 9.30
דקל: לה במבה 5, 7.15, 9.30
דרייב אין: מלתעות 4 7.45
הוד: ריקוד מושחת 5, 7.15, 9.30
לימור חדש: ללא מוצא 4.30, 7.15, 9.30
סינמה 1: סגור לרגל שיפוצים
סינמה 2: נבי 5, 7.15, 9.30
פאר: הבטלנים מאישתר 5, 7.30, 9.30
פאריס: לא יכולה בלי זה 12, 2, 7.15, 9.30
רב־חן:
חן 1: יום במלכודת 5, 7.10, 9.30
חן 2: מטאל ג'אקט 5, 7.25, 9.45
חן 3: מהלון חדר המיטות 11, 2, 4, 7.40, 9.45
חן 4: המכשפות מאיסטוויק 11, 2, 5, 7.40, 9.45
חן 5: חנות מעבר לפינה 11, 2, 5, 7.30, 9.40
שחף: הבלתי משוחדים 4.30, 7.00, 9.30
תל־אביב: מלתעות 4 5, 7.15, 9.30
תכלת: כשהרוח נושבת 4.30, 7.00, 9.35
לב 1: מגדל הדבורים 2, 5, 7, 10.00
לב 2: המשפחה 2, 4.30, 7.15, 9.30
לב 3: זקוף ת'און 2, 5, 8, 10.00
לב 4: טמפוסו 2, 5, 7.50, 10.00

רמת־גן

אואזיס: יום במלכודת 4, 6.40, 9.30
לילי: יופיו של החטא 7.15, 9.30
ארמון: הבטלנים מאישתר 5, 7.30, 9.45
רב־גן:
גן 1: מהלון חדר המיטות 5, 7.20, 9.40
גן 2: לה במבה 5, 7.20, 9.40
גן 3: האלמנה השחורה 5, 7.30, 9.40
גן 4: ללא מוצא 6.15, 9.15

ירושלים

ארמון: ריקוד מושחת 4.30, 7.15, 9.30
אורנע: יום במלכודת 4.30, 9.15
בית אגרון:
צ'יטי צ'יטי בנג בנג 10.00
הקוסם מארץ עוץ 12.00
הקוסם מארץ עוץ 16.00
האלים משתוללים 18.00
סיפור הפרברים 20.00
שיער 22.00
אינדיאנה ג'ונס 24.00
כפיר: ללא מוצא 4.00, 7.00, 9.30
אורגיל: הקיסר האחרון 4.30, 7, 9.15
מיטשל: שגעון בחלל 7.00, 9.00
סמדר: זקוף ת'און 7.00, 9.30
הבירה: סגור לרגל שיפוצים
אוריון
אור 1: יופיו של החטא 4.30, 7.15, 9.15
אור 2: מחזור מתבגר 4.30, 7.15, 9.30
אור 3:
היצאנית המכובדת 4.30, 7.00, 9.00
אור 4 מלתעות 4
אור 5: הבלתי משוחדים 4.30, 7.00, 9.00
עדן: אבא גנוב 4.30, 7, 9.00
תיאטרון ירושלים:
מאנון + ז'אן דה פלורט 18.45, 21.45

חיפה

אורה: ריקוד מושחת 4.30, 7.00, 9.15
חן: ז'אן דה פלורט 4.30, 7.00, 9.00
עצמון 1: ללא מוצא 4.30, 7.00, 9.15
עצמון 2: מלתעות 4 4.30, 7.00, 9.15
עצמון 3: הבלתי משוחדים 4.30, 7.00, 9.15
רון: אבא גנוב 4, 6.30, 9.00
אטמו: מלך לצעירים 4.30, 7.00, 9.15
אורלי: גברים גברים 6.45, 9.15
קרן אור המזרח:
בית האמיצים 7.00, 9.15
פאר: הבטלנים מאישתר 5.00, 7.30, 9.30

נתניה

שרון: אבא גנוב 5, 7, 9.15
סטודיו: חנות מעבר לפינה 5, 7, 9.15

חולון

סבוי: מלתעות 4 5, 7.15, 9.30
מגדל: הבטלנים מאישתר 6.00, 9.00
ארמון: אבא גנוב 5, 7.30, 9.30

בת־ים

עצמאות: מלתעות 4 5, 7.15, 9.30

הרצליה

היכל: אבא גנוב 5.00, 7.15, 9.30
מלון דניאל – האודיטוריום
א', ב', ג' – לו היית כאן 7.15, 9.30

באר־שבע

חן: השוטר מבברלי הילס 4.30, 7.30, 9.30

פתח־תקוה

היכל 1: אבא גנוב 5, 7.15, 9.30
היכל 2: ללא מוצא 5.00, 7.15, 9.30
היכל 3: ריקוד מושחת 7.15, 9.30

עפולה

היכל התרבות: המכשפות מאיסטוויק 9.00

גבעתיים

הדר: הבלתי משוחדים 7.15, 9.30

ראשון־לציון

רון 1: אבא גנוב 7.30, 9.30
רון 2: ריקוד מושחת 7.30, 9.30

תיאטרון

הבימה
התיאטרון הלאומי
הערב יום ד', 23.12
מעגל הגיר הקווקזי: 20.30
אנשים קשים: 20.30

צוותא
לתרבות מתקדמת
יום ד' 23.12 בשעה 21.00
ברוורס

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים
גני בת־ים — הנביאים 3

חולון
אהרון — הופיין 52

ירושלים
קופ"ח — מרפאת רוממה, רח' המ"ג 28

נתניה
תרופה — הרצל 2

פתח־תקוה
קופ"ח כללית — חיים עוזר

רמת־גן
רמת־גן — ביאליק 51

תל־אביב
בני דיזנגוף 174
קינג ג'ורג', קופ"ח מכבי, המלך ג'ורג' 25

חיפה
הנשיא — שד' הנשיא 31

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז

● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב – בימים ב', ד', ו' – כירורגיה ופנימית. ילדים – כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב – בימים א', ג', ה' שבת – כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון – כל המחלקות – כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא – כל המחלקות – כל השבוע.

נתניה

● ביח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים – כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים

שערי צדק – ילדים.
הדסה ע"כ – כירורגית, עיניים.
הדסה ה"צ – נשים, אורתופדית, פנימית.
בקור חולים – א.א.ג.

מוקד קופ"ח כללית

המוקד יפעל מידע טלפוני בימים א'–ה' בין 08.00–20.00, בימי ו': 08.00–15.00. טלפונים: 03־433500, 03־433500.

ער. ביד – ארון קשבת בטלפון לילד ולנוער – קו לנוער במצוקה
ירושלים – 02־245558
ת"א – 03־226027 (24 שעות)
חיפה – 04־229488 (11.00–20.00)
גליל מערבי – 04־922222

קו פתוח לזוגים במצוקה בימי ב' רביעי – טל. 052752.
„קו פתוח" – ארון קשבת לילדים ובני־הנוער 03־221680 (24 שעות)

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד הסתדרות לרפואת שיניים בישראל

בתל־אביב — בימים א'–ה' בין השעות: 21.00–23.00, בלילות שבת ובערבי חג בין השעות: 18.00–24.00. בשבתות ובחגים בין השעות: 21.00–15.00.

הכתובת: רח' גריטסבקה 49, טל' 284649. בחיפה: רחוב הנמל 26, קומה ג', טל' 528566. פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה

המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00–24.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד.
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) קומה א', טל': 294869, 03־285822.

מרכז מידע לקורבנות אונס

לרעננה האיזור השרון, טל' 052־33432 בימים א'–ה' בשעות 17.00–21.00.

עזרה ראשונה נפשית

ער"ן ירושלים — טל' 02־227171
ער"ן תל־אביב — טל' 03־5461111
ער"ן ילדים ונוער, ת"א — טל' 03־261115
ער"ן חיפה — טל' 04־672222
ער"ן באר־שבע — טל' 057־416111
ער"ן נתניה — טל' 053־35316

סילוק מיטורדים

מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' 106.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101. רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — טל' 5781111. לוד/רמלה — 101. טל' 08־225022 עפולה — 101. טלפון 065־33336. טבעון — 101. טלפון 04־931401. נהריה, טל' 04־823333. בת־ים — טל' 5511111, באר־שבע — טל' 057־74767, שח"ל בגוש דן, טל' 03־330848.

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה — טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — טל' 100. אילת — 244, חדרה — 22444.

רכבות

מירושלים לבני־ברק וחיפה:
בימים א'–ה' 16.00
בימי ו' וערבי חג 11.30

מחיפה לבני־ברק וירושלים:
א'–ו': 7.00

מתל־אביב לחיפה:
בימים א'–ה': 6.00, 7.00, 8.00, 8.16, 9.00, 10.00, 10.30, 12.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00

מתל־אביב לנהריה:
בימים א'–ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00

מחיפה לבת־ים, לתל־אביב:
בימים א'–ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.05, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30

מנהריה לחיפה ולתל־אביב:
בימים א'–ה': 6.30, 9.05, 10.40, 14.35, 16.33, 18.38
בימי ו' וערבי חג: 9.05, 10.35

• הרכבת תופעל בימי א' כבשגרה וביום אחרי חג בלבד.

טלקס

● משוחרר בערבות גנב ארנקים

שלמה מזרחי תושב קרית עקרון בן 26 ירצה עונש מאסר של שלוש שנים בפועל על גניבת ארנקים.

מזרחי, בעל עבר בגניבות ארנקים, נתפס לפני כחודש כשהוא גונב ארנקים בקרית עקרון. לאחר מעצרו שוחרר בערבות. ושוטרי משטרת רחובות תפסו אותו כשהוא חוזר לסורו וגונב ארנקים במפעל תדיראן שליד קרית עקרון. הוא הובא לבית המשפט ברחובות. השופט הרשיע אותו וגזר עליו שלוש שנים בפועל.

זהבה מוזס

● הקונסרבטיבים נגד חקיקה דתית

כנסת הרבנים של התנועה של יהדות מסורתית (הקונסרבטיבית) החליטה אתמול לא לתמוך בחקיקה דתית, כולל חקיקת עזר עירונית.

בדיון על אופי השבת בירושלים הוחלט ש„חופש ההחלטה של הפרט ויכולת היהודית להתמודד בשוק החופשי של הרעיונות – עדיפים על כפייה באמצעות חקיקה".

בכנסת הרבנים חברים 100 רבנים קונסרבטיבים, בהם 40 ראשי הקהילות של התנועה ליהדות מסורתית בישראל.

יוסף גלילי

● שוד בתחנת דלק בחולון

מתדלקי תחנת הדלק „הסיירת", שביציאה מחולון לכביש ירושלים, נשדדו אור ליום אתמול על־ידי אלמוני רעול־פנים, שאיים עליהם בחפץ כלשהו, שלא ברור מהו.

המתדלקים מסרו לשודד 130 שקל, והשודד נמלט.

המשטרה פתחה בחקירה.

אשר שילוני

בג"ץ מתח ביקורת על אי דיווח של שירות המבחן

„אי הגשת חוות דעת של קצין מבחן במועד גורמת עוול לנאשמים"

בית המשפט העליון מתח ביקורת קשה על שירות המבחן למבוגרים, על שאינו ממלא אחר צווים של בית המשפט ואינו מגיש חוות דעת של קצין המבחן במועד, ובכך גורם עיוות דין לנאשמים.

בג"ץ הורה לשגר העתק מהחלטתו לשר העבודה והרווחה, כדי שיפעל לפתרון המצב שנוצר. „אין מדובר במחדל חד פעמי ואין ביכולתנו להשלים עם כך. אנו סבורים כי המצב מעורר דאגה רבה. לא יתכן, כי תיקי בית המשפט יידחו בשל העדר תסקיר קצין מבחן" נקבע בהחלטה.

הביקורת על שירות המבחן באה לאחר שלא הגיש תסקיר מטעמו, לקראת דיון בערעור של אסיר שנדון לחמש שנות מאסר.

קצינת המבחן הודיעה לבית המשפט, כי אין זו פעם ראשונה שלא ניתן לבצע צווי בית משפט, בשל משבר בכוח אדם ומשאבים. „13 קציני מבחן פרשו מהעבודה בזמן האחרון ועוד רבים הודיעו על כוונתם לעזוב את העבודה בשל השחיקה הגדולה והשכר הזעום", אמרה.

נציגת שירות המבחן מסרה לבית המשפט, שזו פעם ראשונה שלא הוגש תסקיר לבית המשפט העליון. אך בבתי המשפט המחוזיים והשלום ברחבי הארץ, בבואם לגזור עונשים על נאשמים, אין בפניהם במקרים רבים תסקירים של קצין מבחן, והשירות ננזף על כך פעמים רבות.

דובר משרד העבודה והרווחה מסר, כי המשרד עושה מאמצים לגייס קציני מבחן למבוגרים. הקשיים הנוכחיים זמניים, כך נמסר, ובתוך תקופה קצרה, ניתן יהיה להתגבר על הקושי הקיים. בעיית תנאי השכר של קציני המבחן ידועה למשרד, אמר הדובר. (עתי"ם)

עוכבה קבלת קלטת כראיה, כי לא נשיאת ביהמ"ש חתמה על צו ההאזנה

בית המשפט המחוזי בתל אביב לא קיבל אתמול כראיה קבילה קלטות של שיחות טלפון בין נאשמים בהברחת 1 ק"ג הרואין מבוליביה לישראל, מכיוון שעל צווי הציתות היתה חתומה סגנית נשיא בית המשפט המחוזי, שולמית ולנשטיין, ולא נשיא בית המשפט כפי שמחייב החוק.

החלטה סופית בעניין זה תנתן במועד מאוחר יותר לאחר שיוברר אם נשיאת בית המשפט שהתה באותו פרק זמן בארץ.

יוסי מנור, המיוצג ע"י עו"ד דוד יפתח ועו"ד אבי עמרה ואברהם חסון, המיוצג ע"י אליהו קידר, נאשמים כי הבריחו ארצה 1 ק"ג הרואין, באמצעות הבלדרית מרגריטה סאנן, שהורשעה על פי הודאתה ונדונה ל־7 שנות מאסר.

כאשר ביקשה התובעת, עו"ד הלנה ביילין, להגיש קלטות של שיחות טלפון בין הנאשמים כראיה מרכזית נגד חסון, התנגד לכך עו"ד אליהו קידר בטענה, שהקלטות אינן קבילות. לדבריו על צו האזנת הסתר חתמה סגנית נשיא בית המשפט השופטת ולנשטיין, ולא הנשיאה, השופטת חנה אבנור. הוא אמר, כי על פי החוק, לרשאי רק נשיא בית המשפט המחוזי לחתום על צו הציתות, ורק בהיעדרו יש סמכות כזו גם לסגן הנשיא. עו"ד קידר טען, שבאותו יום, היתה השופטת אבנור, בהיכל המשפט, ולפיכך, הקלטות אינן יכולות להתקבל, כראיה.

התובעת טענה, כי לא חשובה סיבת העדרות נשיא ביהמ"ש וגם אם הוא נעדר מלשכתו, די בכך להצדיק את חתימת סגן הנשיא על הצו.

השופט איתמר פלפל קיבל את עמדת עו"ד קידר וקבע, שעל התביעה להוכיח שנשיאת בית המשפט לא היתה בארץ באותה עת. עו"ד ביילין ביקשה שהות כדי לברוק את הנושא. רק בשלב מאוחר יותר יתן השופט את החלטתו אם הקלטות אכן קבילות כראיה. (עתי"ם)

„מקום בצמרת"

מצעד הפזמונים הישראליים
רשת ג' קול ישראל, 22.12.87

1. רק אתמול – גלי עטרי
2. אדם אחר – ירדנה ארזי ויהורם גאון
3. שבתות וחגים – יהודית רביץ
4. שביל תפוז הזהב – עפרה חזה
5. קחי נשימה – אילנית
6. שיר מולדת – להקת פנצ'ר
7. נוסע רחוק – אדם
8. אנחנו שניים – משינה
9. עכשיו – אריק סיני
10. גיבור גדול – סי היימן
11. קרקס – חווה אלברשטיין
12. ערב ניגונים – יזהר כהן
13. קסמים – גלי עטרי
14. קח אותי איתך – ורדינה
15. הנביא – גתית שובל
16. דור החמשך – להקת דור החמשך
17. נשברת כילדה – רונלי
18. מכור על יוונית – כמו צוענים
19. כל הלילה אני בגנך – כלון אולארצ'יק
20. אל תלכי מכאן – מאיר בנאי
21. בין הסוף להתחלה – ארנה ומשה דץ
22. חוש המישוש – דני סנדרסון
23. מכאן ועד בכלל – יהודה פוליקר
24. זכרונות ילדות – להקת קו 8
25. עתונאי קטן – אריק איינשטיין
26. קטע מסוכן – דני רובס
27. חסד האהבה – אפי בן־ישראל
28. יונה עם עלה של זית – להקת פיקוד הדרום
29. לוליטה – גידי גוב
30. כסף טוב – אבי איילות

„כטוב בעיניכם" – הפינה לשיפוטכם

31. בתור אנלוגי בעולם דיגיטלי – אלון אולארצ'יק
32. העיר שלי – נאוה ארבל
33. מה אני אומר – שמעון ישראלי
34. שנינו ידענו – שוקי שוקי
35. כמו שאתה יודע – מרגלית צנעני
36. חכי עד סוף הקיץ – חנן יובל
37. שיר לסוף עונה – מולי שי
38. פרקש בגליל – אלברט דוסטון

לכבוד:
„מקום בצמרת" קול ישראל
ת.ד. 1082, ים, מיקוד 91010
זה הדירוג שלי: ציין את מספר השיר

☐1 ☐2 ☐3 ☐4 ☐5 ☐6
☐7 ☐8 ☐9 ☐10 ☐11 ☐12

שם: ______
כתובת: ______
מיקוד ______ תאריך ______

הפירומן היכה שוב — שרוף על שריפת מכוניות

מאת זהבה מוזס

הפירומן מרמת־גן חזר לפעול אתמול בלילה בשטח הרחובות המוכר מפעילותו בעבר. סמוך לשעה 3.30 בלילה הצית הפירומן מחסן כלים ברחוב השר משה. המחסן נשרף כליל. לאחר מכן עבר האיש לרחוב אפרים, שם הצית מכונית רנו, בשיטה המוכרת מעבר. נזק נגרם לחלקה הקדמי של המכונית.

בעוד מכבי האש עסוקים בכיבוי שריפת מחסן הכלים והמכונית, הצליח הפירומן להגיע לרח' חד נס בר"ג ולהצית מכונית רנו 12, הדומה למכונית שהצית קודם לכן. גם במכונית זו נגרם נזק לחלקה הקדמי.

הפירומן הצית מאז תחילת פעילותו באזור מצומצם זה כ־20 מכוניות.

הקרן למען בטחון ישראל

פינה חמה ללב"י

השבוע

☆ **התרומה הגבוהה**
יוצאי קהילת קראשניק (פולין) בארץ ובארה"ב. תרמו 20 אלף דולר, להקמת חדר הידרותר־פיה עבור נפגעי גפיים בצה"ל.

☆ **התרומה המרגשת**
לאכי בראז ע"ש אמן שולמית בראז ז"ל, מידידיך. משפ' כספי. רמת השרון.
180 ש"ח

☆ **התרומה הצעירה**
מחזור מ' (2 כתות ח') של ביה"ס ע"ש דוד רמז בבני־ברק. תרמו
146 ש"ח

היום יותר מתמיד – תן לבך ללב"י

קרן לב"י: רח' ד' (ארניא) 17, הקריה, תל־אביב 64734

מפעיל טלוויזיה בכבלים חשוד באיום על דיירים

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

אריה דרחי מקרית מוצקין הואשם אתמול בבית־משפט השלום בחיפה על־ידי התובע, פקד משה פרנס, כי בעקבות התקנת מערכת טלוויזיה סגורה הודיעה לו אחת מדיירות הבתים שהיא מתעתדת לפנות לחברת „בזק" בתלונה נגדו. הנאשם איים עליה באלימות. המשך הוויכוח התנהל מאוחר יותר בין הנאשם לבעלה של המתלוננת.

בכתב האישום נאמר, כי הנאשם אמר לבעל, שאם יגיש תלונה למשטרה יעלה לו הדבר ביוקר: „יש לך עסק עם העולם התחתון, אנחנו לא מפחדים מכלום ותיזהר שלא יזרקו לך איזה רימון לתוך הבית", ואף המשיך לאיים עליו ולהעליבו בנוכחות השוטרים.

השתנה מגונה

מאת יואב אביב

צעיר תושב פרדיס שטייל ערום והטיל את מימיו באמצע הרחוב מואשם בבית משפט השלום בחיפה בבצוע מעשה מגונה במקום ציבורי.

בכתב האישום שהוגש נגד דאר אל־חאג' סובחי (22) מפרדיס טוען התובע, מפקח יעקב משולם, כי הנאשם הלך באזור המסעדות ברחוב יפו בחיפה כשחצי גופו התחתון ערום, ואז החזיק את איבר מינו בידו „והשתין לעיני כל".

לדברי התובע, מעשיו של הנאשם הם מעשה מגונה במקום ציבורי.

נאשם בהעלבת רופא משרד השיקום: אתה גרוע ממנגלה

מאת יואב אביב

לבית משפט השלום בחיפה הוגש כתב אישום נגד יצחק סקוזה (58) מקרית מוצקין על ידי התובעת פקד אורית קנטור, בו היא טוענת כי בספטמבר 1986 הגיע לאגף השיקום של משרד הביטחון בחיפה ושם החל לצעוק על הרופא המחוזי, ד"ר יורם שגיא: „אני מודיע לך שפעמיים ניסיתי להתאבד אבל בפעם הבאה אני אגמור אתכם ואתאבד יחד אתכם. אתם יותר גרועים מהנאצים ואתה יותר גרוע ממנגלה."

התביעה טוענת, כי דברי הנאשם הם התנהגות מגונה במקום ציבורי והעלבת עובד ציבור.

שירותי האמבט המיוחדים היו מעשה מגונה בקטינה

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

אהרן כהן מחיפה מואשם בבית משפט השלום בעיר בביצוע מעשה מגונה בקטינה בת 9 שהיא חברתה של בתו.

בכתב האישום שהוגש נגדו טוען פקד שמואל מלק, כי ביוני 1986 היתה הקטינה בביתו של הנאשם, והוא התרחץ באותה שעה. הוא התיישב ערום על מעקה האמבטיה, קרא לקטינה, וביקש ממנה שתביא לו את תחתוניו. לאחר שהקטינה מילאה אחר מבוקשו החל הנאשם לשפשף את איבר מינו, תוך כדי ליטוף ראשה וישבנה של הקטינה.

„הנאשמים סחטו 90 אחוז מרווחי התחנה הפיראטית"

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

לבית המשפט המחוזי בחיפה הוגש אתמול כתב אישום נגד חמישה צעירים מטירת הכרמל, המואשמים בסחיטה מבעל תחנת טלוויזיה בכבלים ואיומים עליו, כדי לנסות ולהשתלט על תחנת טלוויזיה פיראטית בכבלים.

כתב האישום הוגש נגד האחים אליהו וז'קי אלבז, ונגד בן ציון אטיאס יורם שרביט, ופנחס פרידה. הנאשמים יושבים במעצר.

התובעת עו"ד דליה חלק טוענת ב־13 אישומים שונים, כי בארבעת השנים האחרונות סחטו הנאשמים מבעל התחנה, אבנר הרשקו, מאשתו טובה. הפרשה החלה ב־83' עם הצעתו של הרשקו למכור חלק מהתחנה לאדם אחר.

התובעת אמרה, כי מאז נסחטו מהרשקו כספים ושתי מכוניות. הנאשמים נהגו להגיע לביתו לאחר שגבה דמי מנוי מלקוחותיו, ולדרוש כסף. הנאשם, אליהו אלבז, סחט בדרך זו כ־90 אחוז מרווחי התחנה.

● ישראל היתה המדינה היחידה בעולם, שהצביעה נגד אישור תקציב האו"ם לשנתיים, בסך 1,769 מיליארד דולר.

העצרת הכללית הפסיקה ביום ב' את מושבה השנתי ה־42, לאחר שאישרה את התקציב לשנים 1988 — 1989 ברוב של 146 קולות נגד 1, כשנציגי שלוש מדינות נמנעים. (עיי, עיכו)

● הקונגרס האמריקני אישר אתמול קיצוצים בסך 76 מיליארד דולר בגרעונות של התקציבים לשנים 1988 ו־1989, ועתה דרושה רק חתימתו של הנשיא רייגן.

לזהבה, אילנה, דני והמשפחה

אתכם באבל במות האב

זכריה שרעבי

קיבוץ דן

לאורי גורדון

ראש מחלקת עליית הנוער

השתתפותנו בצערך במות

האם

קיבוץ יקום

קיסר ונסים לא דנו במסובסדים; הוחלט לפטר 200 ממנועי בית שמש

קיסר: עמדת ההסתדרות בעניין הייקור ידועה לאוצר, ואין צורך לדון בה מחדש

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

האוצר וההסתדרות הסכימו אמש, כי מאתיים פועלים ממפעל מנועי בית שמש יפוטרו בקרוב כדי להביא את החברה לאיזון. ההסכמה הושגה אתמול בפגישה בין שר האוצר, משה נסים, לבין מזכיר ההסתדרות ישראל קיסר.

לאחר הפיטורין הצפויים יעבדו במפעל מנועי בית שמש כ־450 עובדים. עד לפני כמה שנים העסיק המפעל כ־1,300 עובדים.

נסים אמר לאחר הפגישה, כי הממשלה מקווה שהתעשיין סטף ורטהיימר יחזור בו מהחלטתו לסגת מקניית המפעל. הוא הוסיף שההחלטה על פיטורי 200 עובדים נחוצה, והיתה ידועה לכל.

שלא כצפוי לא דנו אתמול קיסר ונסים בהעלאת המחירים של המוצרים המסובסדים. „עמדת ההסתדרות ידועה לאוצר, ואין צורך לדון בעניין מחדש", אמר קיסר. ההסתדרות מתנגדת בתוקף להעלאת המחירים של המוצרים המסובסדים לפני אפריל. במועד זה יפוג תוקף ההסכם על הקפאת המחירים האלה, שבין הממשלה להסתדרות.

לדברי קיסר, הוחלט על הקמת מטה משותף לטיפול במפעלים שבסכנת סגירה. עוד הוחלט, שעד פברואר 1988 תפרסם ועדת זוסמן את מסקנותיה על שכר בסקטור הציבורי, והן יהיו בסיס למשא ומתן על הסכמי העבודה החדשים, אשר ייכנסו לתוקף באפריל.

השתלת עצם ירך בבי"ח העמק

בניתוח שארך 6,5 שעות הושתלה עצם ירך בירכה של אשה בת 30 אם לשמונה ילדים, מכפר מודא שבגליל, במחלקה האורטופדית בבית־החולים העמק בעפולה. מנהל המחלקה בפועל ד"ר קאופמן אמר, כי החולה סרבה בכל תוקף לכריתת הרגל ומשום כך הוחלט על השתלה. עצם הירך הוזמנה ממיאמי פלורידה והוטסה לארץ בהקפאה עמוקה. בניתוח הושתלה העצם החדשה באורך 21 ס"מ של תיקון רצועות המניסקוס בברך. בארץ נעשו עד כה שלושה ניתוחים כאלה בבתי־החולים „סורוקה" בבאר־שבע, נהריה ו„רוטשילד" בחיפה ובהם הוחלפו משטחי הברך בפרוטזה. בניתוח בעפולה השתילו הרופאים את משטחי הברך המקוריים, דבר העשוי לשפר את תפקוד הרגל (צילום: פול מלינג)

מקור ביטחוני: השנה אין סיכוי לתהליך מדיני באזור

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

„אין כל סיכוי שבשנה הקרובה ייפתח תהליך מדיני באזורנו". כך אומר ל„על המשמר" גורם ביטחוני בכיר.

לדבריו נקלע התהליך המדיני למבוי סתום בעיקר בשל הבחירות המתקרבות בישראל ובארצות־הברית. „בישראל אין הסכמה על עמדות הפתיחה לתהליך כזה וארצות הברית לא תכפה השנה את דעתה."

„מכשול נוסף לתהליך כזה הוא הסכם עמאן הקובע, כי אש"ף הינו שותף שווה זכויות לתהליך מדיני וזאת בניגוד לרצונה של ירדן", אמר.

המקור העריך, כי המלך חוסיין שואף כעת לאיחודה של חזית ערבית מול ישראל בתהליך מדיני צפוי, ולשם כך הוא עורך את מסעותיו בבירות ערב.

ימונה נציב לקבילות ילדים

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר"

שר העבודה והרווחה, משה קצב, החליט למנות נציג קבילות ארצי לילדים. הנציב יטפל בתלונות על התנהגות חריגה נגד ילדי פנימיות וגם בתלונות כנגד פנימיות.

השר החליט לאחרונה לאמץ שורה של צעדים לשיפור המצב בפנימיות. כך למשל ייסגרו פנימיות הפועלות ללא רשיון. תלמידים יופנו אך ורק למוסדות פנימתיים שעמדו בכל הקריטריונים. משרד העבודה והרווחה ייתן סיוע רק למוסדות כאלה. המשרד יפעל לשיפור הרמה המקצועית של המנהלים והעובדים בפנימיות. ייערך מיון קפדני בעת קבלת עובדים חדשים. תהיה פנייה לבתי־הספר לעבודה סוציאלית להכוונת סטודנטים בהכשרה מעשית לפנימיות. ייעשה מאמץ כדי שמתנדבות השרות הלאומי תופנינה גם הן לעבודה בפנימיות הילדים.

צוות פנימי של משרד העבודה והרווחה יכין תוכנית כוללת להקמת רשות ארצית לפנימיות. במקביל, הפנימיות תהיינה פתוחות לביקורי ועדי הורים, בכל עת, כדי שמעורבות בני המשפחה תגדל ותועמק.

אליאב: הפתרון — יש־פל־אור, כלומר, קונפדרציה בין ישראל, פלשתין וירדן

מאת שלי יהימוביץ', כתבת „על המשמר"

„העוינות המתפרצת עתה ביתר רותחת בעזה ובגדה, לא תיפגע, והאש עלולה לאחוז גם בערביי ישראל, אלא אם תשנה ישראל את הקו והכיוון המדיני, הצבאי והחברתי הנורא, עליו הלכה מאז מלחמת ששת הימים", אמר אמש לובה אליאב בכנס האגודה הגיאוגרפית הישראלית בבאר־שבע.

אליאב אמר, כי רק חזרה לגבולות 67' תוכל להביא לתיקון המצב. על גבולות אלה יש הסכמה בינלאומית, ובהם ניתן להגשים את המטרות הנשגבות של הציונות. „שיבה אל גבולות אלה תוך הבטחה מרבית של בטחוננו, היא הבסיס היחיד שלפיו ניתן להגיע לשלום כולל במזה"ת.

שלום זה יביא לאחר תקופה של חשדנות, לשיתוף פעולה בין ישראל, פלשתין וירדן. שלושת המדינות תפעלנה כקונפדרציה או שוק משותף, ששמו יורכב מראשי תבות של שלוש המדינות, ויכונה ‚ישפל־אור' — ישראל, פלשתין ואורדון (ירדן בערבית). שלוש המדינות יקימו מפעלים משותפים, שיהוו מנוף אדיר לשינוי פני האזור כולו".

אליאב אמר עוד, כי מאז ששת הימים, התחוללה מלחמה אומללה ונואלת בלבנון, שתוצאותיה היו מאות הרוגים ואלפי פצועים יהודים, ורבבות הרוגים ערבים. „מלחמה אשר לא פתרה דבר, ורק הוסיפה ללוחמים הפלשתינים אלפי לוחמי חיזבאללה, יוקדים מקנאות ושנאה.

מאז התגברה העוינות האיומה של מיליון וחצי פלשתינים בשטחים, שאינם רואים באופק מוצא ממצב הכיבוש המתמשך, והתייאשו מהכרה בהם בצד הזכאי להגדרה עצמית".

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים — 22.12.87

	היחידה	בנקנוטים – קנייה	בנקנוטים – מכירה	העברות והמחאות – קנייה	העברות והמחאות – מכירה	שערים יציגים
סל המטבעות	1	—	—	1.6966	1.7177	1.7089
דולר אמריקני	1	1.51	1.58	1.5409	1.5601	1.5516
מרק גרמני	1	0.93	0.97	0.9442	0.9560	0.9522
לירה שטרלינג	1	2.77	2.90	2.8198	2.8550	2.8910
פרנק צרפתי	1	0.27	0.29	0.2799	0.2833	0.2815
ין יפני	100	1.20	1.25	1.2176	1.2328	1.2246
גולדן הולנדי	1	0.83	0.87	0.8406	0.8511	0.8457
פרנק שוויצרי	1	1.14	1.20	1.1647	1.1792	1.1717
כתר שוודי	1	0.25	0.27	0.2600	0.2633	0.2616
כתר נורבגי	1	0.24	0.25	0.2414	0.2445	0.2435
כתר דני	1	0.24	0.25	0.2457	0.2488	0.2472
מרק פיני	1	0.37	0.39	0.3823	0.3870	0.3850
דולר קנדי	1	1.16	1.21	1.1793	1.1940	1.1875
דולר אוסטרלי	1	1.06	1.14	1.0990	1.1127	1.1068
רנד דרום אפריקני	1	0.47	0.80	0.7904	0.8003	0.7957
פרנק בלגי	10	0.44	0.47	0.4527	0.4584	0.4555
שילינג אוסטרי	10	1.32	1.38	1.3434	1.3602	1.3532
לירה איטלקית	1,000	1.26	1.34	1.2852	1.3012	1.2949

נבון מבקר השופט שקנס את החברה להגנת הטבע

„אני תמה כיצד שופט בישראל יכול היה לגזור פסק־דין כזה. זהו גזר־דין שאין ציבור יכול לעמוד בו ועלולות להיות לו השלכות קשות על כל מערכת־הטיולים והכרת הארץ בישראל".

דברים אלה אמר אתמול סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות יצחק נבון, במסגרת כינוס של מועצת החברה להגנת הטבע, שנערך בירושלים. השר הגיב בכך על פסק הדין של השופט החיפני בן־יאיר, נגד החברה להגנת הטבע, שקנס את החברה בסכום של כ־7 מיליון דולר, סכום הנחשב לגבוה ביותר שניתן בארץ במקרים אלה.

החברה נדרשה לשלם סכום זה למשפחתו של צעיר אמריקני, ג'ון כהן, שנפצע בעת טיול שערכה החברה ברמת הגולן ונותר משותק לכל חייו.

השר אמר, כי הוא מייחס חשיבות עליונה לפעולתה המבורכת של החברה. „זהו מכשיר חינוכי ממדרגה ראשונה, המשנה נורמות התנהגות ומקנה ראייה אחרת לסביבה ולארץ". (שעיה)

½ אחוז תוספת שכר בינואר לעשירים — הרבה יותר

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

השכירים יקבלו בינואר תוספת של כחצי אחוז לשכר הנטו שלהם, בעקבות עדכון של 3.2 אחוזים במדרגות המס ובנקודות הזיכוי.

בהתאם לפקודת מס הכנסה, נקבע עדכון שנתי של מדרגות המס, נקודות הזיכוי והקיצבאות, בהתאם לעליית המדד במשך השנה. מכיוון שהאוצר כבר ביצע עדכון כזה כמה פעמים ב־1987, עליו לעדכן את מדרגות המס בסך הכל ב־3.2 אחוזים, כדי להביא לעדכון מלא בהתאם לעליית המדד.

הכנסות נטו של בעלי ההכנסה הגבוהה ביותר, שמעל ל־8,000 שקלים לחודש, יעלו בצורה משמעותית החל מהחודש הבא, בעקבות ביטול מס היסף בשיעור של עשרה אחוזים, אשר הוטל השנה בלחץ ההסתדרות. מס היסף הוטל בסך הכל לשנה אחת, ועתה מבקש האוצר שלא להמשיך ולגבות אותו.

מדרגות המס החדשות:	
שיעור המס	**ינואר 1988**
20 אחוז	עד 1,040 ש"ח
30 אחוז	1,041 – 1,710 ש"ח
35 אחוז	1,711 – 2,450 ש"ח
45 אחוז	2,451 – 3,800 ש"ח
48 אחוז	3,801 ש"ח ומעלה

יוסף נבו יחזיר 3000 שקל שהוציא לתעמולת בחירות

מאת יהושע מרקוס, כתב „על המשמר"

שופטת בית משפט השלום בהרצליה, מרים ריבון, פסקה אתמול, כי על ראש עיריית הרצליה לשעבר, יוסף נבו, להחזיר לעירייה 3,000 שקל של כספי ציבור בהם השתמש לפרסום תעמולת בחירות.

הפרשה החלה כאשר בעל העיתון „הרצליה שלי" אלי מורחי תבע לפני כשלוש שנים מראש עיריית הרצליה הנוכחי, לשלם עבור חומר שפורסם בתקופת כהונתו של יוסף נבו כראש העירייה על פעולות העירייה.

ראש העירייה, אלי לנדאו, דחה תביעה זו, ולפני כחצי שנה החליט ראש בית המשפט שעל עיריית הרצליה לשלם לבעל העתון 3,000 שקל עבור פרסום חומר על פעולות העירייה.

הנהלת עיריית הרצליה ערערה בדיון אתמול קראה השופטת קטעי עיתונות שהוגשו לה, ואמרה שחלק גדול מחומר זה מעניין את הציבור — כמו פעולות תרבות, אמנות, ספורט וכו' — ולכל ראש עיר הזכות לפרסם חומר זה על חשבון העירייה.

אולם השופטת פסלה קטעים שעסקו ביוסף נבו באופן אישי — בחירותו ע"י מפלגת העבודה ועוד. העירייה תשלם לבעל הדפוס 3,000 שקל ואילו נבו ישלם לעירייה סכום זהה. (עתי"ם)

קולק: חינוך עירוני במזרח ים יפתור את בעיית ההסתה

מאת בצלאל עמיקם, כתב „על המשמר"

ראש עיריית ירושלים, טדי קולק, תובע, מראש הממשלה, יצחק שמיר, לבצע „טיפול שורש" יסודי בבעיותיהם של הערבים תושבי מזרח ירושלים.

באיגרת דחופה ששיגר לשמיר, רואה קולק בבניית בתי־ספר עירוניים במזרח ירושלים נושא בעל סדר עדיפות גבוה ביותר מבחינה לאומית. לדעתו, אמצעים לטיפוח החינוך במגזר הערבי הם „ההשקעה הטובה ביותר להבטחת ביטחונה, אחדותה ושלומה של ירושלים המאוחדת."

קולק מזכיר את מעורבותם הגבוהה של קבוצות נוער וצעירים ערבים בהסתה ובהתפרעויות. לעומת זאת, לדבריו, הסתבר שתלמידי מוסדות החינוך של המערכת העירונית־ממלכתית לא היו מעורבים במהומות.

„במשך שנים הריני מביע דאגה מכך שחלק גדול מהדור הצעיר של תושבי ירושלים מקבל את חינוכו וחשוף להשפעות מזיקות במוסדות פרטיים הממומנים והמודרכים על־ידי גורמים עוינים." טוען קולק ומוסיף, כי רק בדרך של הרחבת והעלאת רמתה של המערכת החינוכית־עירונית הנמצאת בפיקות, ניתן להחדיר ערכים של שייכות לעיר המאוחדת.

הממשלה תחזיק באוקטובר הבא 85% ממניות ההסדר

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

הממשלה מחזיקה כיום כשלושים ושבעה אחוזים ממניות הבנקים שבהסדר. כך אמר אתמול הממונה על שוק ההון, יהודה דרורי. הוא הוסיף, שעד סוף אוקטובר 1988 תחזיק הממשלה בשמונים וחמישה אחוז ממניות אלה.

לדברי דרורי, „יהיה צורך להגיע להחלטה לכל מה שנוגע לשליטה ולזכויות הצבעה במועצות המנהלים של המוסדות הבנקאיים.

דרורי ציין שבאוקטובר 1988 תפדה הממשלה מניות בנקאיות בסך של 3.6 מיליארד דולר. כמיליארד דולר מוחזקים על ידי הבנקים, עוד כמיליארד דולר מוחזקים על ידי קופות גמל, קרנות פנסיה ומשקיעים מוסדיים אחרים. כ־500 מיליון דולר מוחזקים בידי חברות עסקיות, ועוד כמיליארד דולר בידי יחידים.

לדברי דרורי, השנה הבאה תהיה בעייתית מבחינת שוק ההון, ולמעשה לא תחול התקדמות נוספת ברפורמה שהחל בה השנה. הפריון הגדול, בסך של כ־18 מיליארד שקל, של תנובת ממשלה הצפוי בשנת הכספים 1988/9, הוא סימנע ההתקדמות, אמר.

משעל וסגל יועמדו לדין משמעתי

ועד אגודת העתונאים בתל אביב החליט, כי יש להעמיד לדין משמעתי בבית הדין הארצי של העיתונאים, את כתבי הטלוויזיה ניסים מישעל וישראל סגל. זאת, לאחר שהתברר מחקירת המשטרה ומבדיקת פרקליטות המדינה, כי כל אחד משני העיתונאים האלה קיבל 40 אלף דולר מאיש העסקים מיקי אלבין.

בהודעה שפירסמה האגודה נאמר עוד, כי היא מוחה על כך שהנהלת רשות השידור לא מצאה לנכון להחזיר ארצה מייד את שני הכתבים משליחותם בחו"ל, כדי לקיים עימם ברחיפות את הבירור (שעיה)